

Výroční zpráva 2012

Obsah

Zoologické oddělení	3
Činnost zoologického oddělení	4
Veterinární péče	11
Výživa a krmení	13
Chov gepardů (<i>Acynonyx jubatus</i>)	15
Chov gueréz pláštíkových (<i>Colobus guereza</i>) v letech 1993–2012	17
Jelen bělohubý (<i>Cervus albirostris</i>) a jeho chov v roce 2012	19
Nové druhy arů	21
Nová akvária v pavilonu exotária	22
Zpráva o činnosti na úseku „pavilonu slonů“	25
Činnost Centra pro zvířata v nouzi	29
Handicapovaní živočichové	32
Projekt Pesisir Balikpapan v roce 2012	36
Shrnutí pěti let projektu „100 ptačích budek“	41
Stavy zvířat k 31. 12. 2012	45
Odchovy	56
Ekonomické oddělení	58
Činnost ekonomického oddělení	59
Dlouholetí pracovníci zoo k 31. 12. 2012	61
Provozně-technické oddělení	62
Činnost provozně-technického oddělení	63
Oddělení marketingu, propagace a vzdělávání	70
Činnost oddělení marketingu, propagace a vzdělávání	71
Adopce a patronství zvířat, finanční dary, reklama	78
Zážitkové programy se zvířaty	85
Aktivity ke kampani na ochranu jihovýchodní Asie (EAZA — IUCN/SSC SOUTHEAST ASIA CAMPAIGN 2011–2013)	87
Vzpomínka na paní Beránkovou	91
Personální obsazení	92
Údaje o zoo	94

Zoologické
oddělení

Činnost zoologického oddělení

Ing. Petra Padalíková

V roce 2012 jsme zrealizovali několik investičních projektů, které byly zaměřeny převážně na zlepšení chovatelských podmínek pro stávající druhy zvířat.

Největší investiční akcí byla optimalizace vodního hospodářství na úseku chovu ploutvonožců. Bazény pro lachtana a tuleně byly doposud napájeny pitnou vodou z vodovodního řádu a provozní náklady na chov ploutvonožců patřily k významným výdajovým položkám provozního rozpočtu. V letošním roce byly oba bazény napojeny na zdroj užitkové vody z podzemního vrtu a v zázemí lachtaního bazénu byla nainstalována technologie filtrace a chlazení vody, což významně zlepšilo její kvalitu. Součástí projektu byla také rekonstrukce okolí podvodních průzorů pro návštěvníky, kteří tak mají nyní možnost vstoupit do přírodně ztvárněné jeskyně.

Na začátku února jsme slavnostně otevřeli tři nově zrekonstruovaná akvária ve spodním patře pavilonu exotária (**foto 1**). Staré nádrže již nevyhovovaly po stránce estetické ani po stránce technické. Nová akvária byla vybavena novou technikou (osvětlení, filtrace, ohřev vody) a zároveň došlo k rekonstrukci přilehlého zázemí. Z pohledové strany byla akvária označena jmenovkami v novém designu a novinkou jsou také fotorámečky, na kterých jsou promítány záběry z přirozené domoviny chovaných ryb. Novými obyvateli nádrží se stalo 10 druhů ryb, které pocházejí ze tří velkých povodí Jižní Ameriky.

Realizovaným rozvojovým projektem bylo vybudování chovného zařízení pro gepardího samce. V loňském roce naše zoo zvítězila s tímto projektem v soutěži O stupeň lepší Ústí pořádané firmou Heineken. Nový pavilon byl slavnostně uveden do provozu dne 3. června 2012. Jedná se o jednoduchou neexpoziční stavbu v blízkosti horního vstupu do zoo, kde bude ubytován samec geparda mimo období říje. Tímto počinem jsme

splnili požadavky Evropského chovného programu, a naše zoo tak konečně dostane šanci k rozmnožení tohoto vzácného druhu.

Další vítanou investicí byla výstavba tří výletových voliér pro zoborožce vrásčité v neexpozičním zázemí (**foto 2**). Náš chovný pár dosud obýval prostorově nevyhovující klec a odstavená mláďata neměla vůbec možnost pobytu ve venkovním výběhu. Výstavbou nových voliér se zásadním způsobem

zlepšilo welfare a do budoucna bude možné sestavit druhý chovný pár tohoto vzácného druhu.

V porovnání s rokem 2011 došlo k mírnému nárůstu celkového počtu chovaných taxonů. K 31. 12. 2012 naše zoo chovala celkem 214 druhů zvířat. Počet držených jedinců se zvýšil – ke konci roku jsme chovali celkem 1 114 kusů zvířat. Navýšily se zejména počty chovaných ryb. V rámci mezinárodní spolupráce naše zoo parti-

cipovala ve 34 evropských záchranných programech (EEP) a chovala 15 druhů, pro něž je vedena Evropská plemenná kniha.

V letošním roce se rozmnožilo celkem 37 druhů zvířat, což nepřekonalo mimořádně úspěšný loňský rok. Značné úsilí jsme věnovali organizaci transportů právě za účelem umístění loňských mláďat. Mimo jiné jsme tak realizovali rekordních 20 zahraničních transportů.

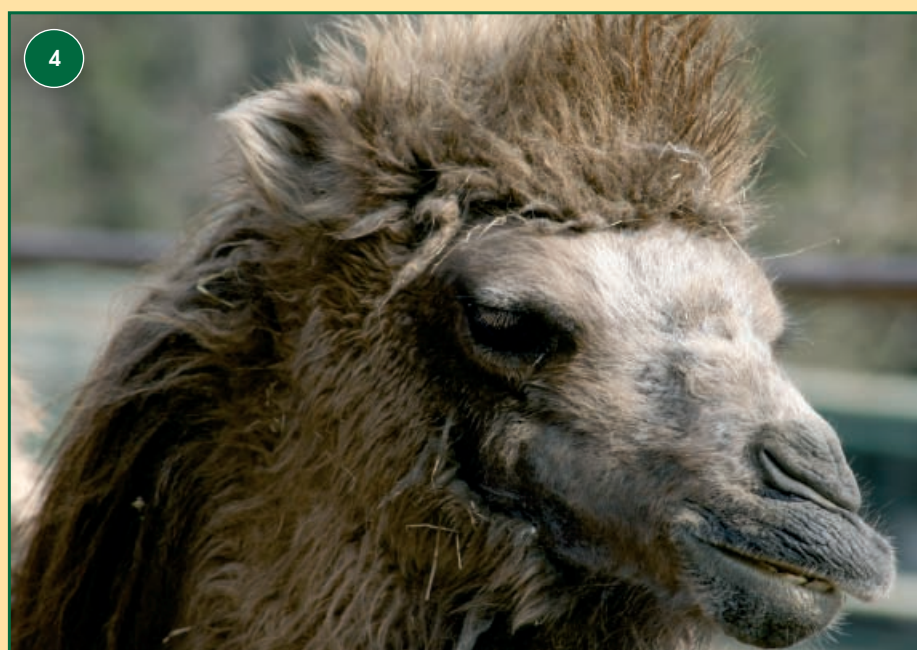
Letošním nejvýznamnějším odchovem se stalo mládě **zebrý Hartmannové** (*Equus zebra hartmannae*) – klisna Dorotka (**foto 3**). Jedná se o první hříbě po novém hřebci, kterého se tak podařilo po třech letech zapojit do chovu. Dorotka je zároveň první odchované hříbě v nové stáji, která byla zprovozněna v loňském roce.

Úspěšný byl tento rok i u druhého chovaného druhu koňovitých – **osla somálského** (*Equus africanus somalicus*), kdy klisna Georgina porodila zdravou klisničku. Je to již 25. odchované mládě tohoto vzácného kopytníka v historii naší zoo.

Změna nastala u našich **tapírů jihoamerických** (*Tapirus terrestris*). Mladá samice Tira, narozená v roce 2010, dosáhla pohlavní dospělosti, a proto v létě odcestovala do maďarské Zoo Szeged.

Stádo **velbloudů dvouhrbých** (*Camelus bactrianus*) se rozrostlo o dvě mláďata samčího pohlaví. V obou případech se jedná o potomky chovného samce Chorchoje, který však uhynul již v loňském roce. Oba samečci ve věku odstavu naši zoo opustili. Do skupiny byl začleněn nový nepříbuzný samec Sahbi, kterého jsme získali ze Zoo Erfurt (**foto 4**). Vzhledem k jeho nízkému věku však očekáváme další mláďata až za další dva roky. Mládě se narodilo **lamám krotkým** (*Lama glama*) a celkem pět mláďat odchovaly i **lamy alpaky** (*Vicugna pacos*). Ke dvěma samicím **lamy guanaco** (*Lama guanicoe*) jsme pořídili mladého samce. Bohužel, jedna ze samic záhy uhynula.

V chovu jelenovitých se dařilo u **siků vietnamských** (*Cervus nippon pseudaxis*), zde bylo úspěšně odchováno pět mláďat. Pozitivní byl tento

rok i u **muntžaků malých** (*Muntiacus r. reevesi*), neboť mláďata odchovaly obě samice, přičemž jedna z nich stihla porodit dvakrát.

Zásadní úspěch jsme však zaznamenali u našich **jelenů bělohubých** (*Cervus albirostris*). Do stáda byl v loňském roce vpuštěn nový samec Kailás, kterého jsme získali z Tierparku Berlin. Již na jaře bylo patrné, že svůj úkol splnil na jedničku, neboť všech pět dospělých samic sejevilo březími. Porody tohoto chladnomilného druhu jelena z Tibetské náhorní plošiny jsou načasovány do letního období a právě vysoké letní teploty často negativně ovlivňují průběh porodu i poporodní období. Tento rok však čtyři z pěti březích samic porodily zcela bez komplikací, u páté samice bohužel mládě uhynulo vlivem špatné porodní polohy a muselo být vybaveno s asistencí veterináře. Ze čtyř narozených mláďat se podařilo úspěšně odchovat tři, což je v historii našeho chovu rekordní počet.

Co se týče chovaných antilop, dařilo se u **vodušek lečve** (*Kobus leche kafuensis*), kde bylo odchováno jedno mládě (**foto 5**). Do soukromé zoo v kyperském Limassolu jsme umístili 0,2 loňská mláďata. Skupina **vodušek jelenovitých** (*Kobus ellipsiprymnus defassa*) se rozrostla o jednoho potomka. Dvě mláďata odchovaly **antilopy jelení** (*Antilope cervicapra*) a **antilopy nilgau** (*Boselaphus tragocamelus*) celkem tři mláďata.

Velké změny se odehrály ve skupině **žiraf Rothschildových** (*Giraffa camelopardalis rothschildi*). Nejprve bylo nutné odsunout všechna tři mláďata narozená v roce 2010, jejichž otcem byl ještě uhynulý samec Atbar. Samice zamířila do polské Zoo Poznaň, kam dorazila bez problémů. Jeden z mladých samců byl transportován do španělské zoo nedaleko Sevilly. Tomuto přesunu se nevyhnuly komplikace, neboť samec po naložení prorazil dveře přívěsu a vrátil se zpět do stáje. Toto selhání bylo způsobeno špatnou konstrukcí specializovaného přívěsu. Během několika hodin však náš údržbářský tým závadu opravil a samec našťastí bez problémů i napodruhé nastoupil a odcestoval. Komplikace bohužel nastaly i před

transportem druhého samce. Přijímající strana požadovala vyšetření, přičemž muselo být zvíře v hluboké sedaci, která je u žiraf vždy velice riskantní záležitostí. Bohužel, mladý samec při tomto vyšetření zkolaboval a i přes veškerou snahu se jej nepodařilo oživit. V závěru roku nás ještě čekal dovoz nového chovného samce z holandské Zoo Arnhem. Tento přesun proběhl bez problémů, a v listopadu tak do našeho stáda přibyl tříletý samec Bastian (**foto 6**). V příštím roce by tedy naše samice mohly opět zabřeznout, vzhledem k dlouhé době březosti se však narození prvních mláďat dočkáme až v roce 2014.

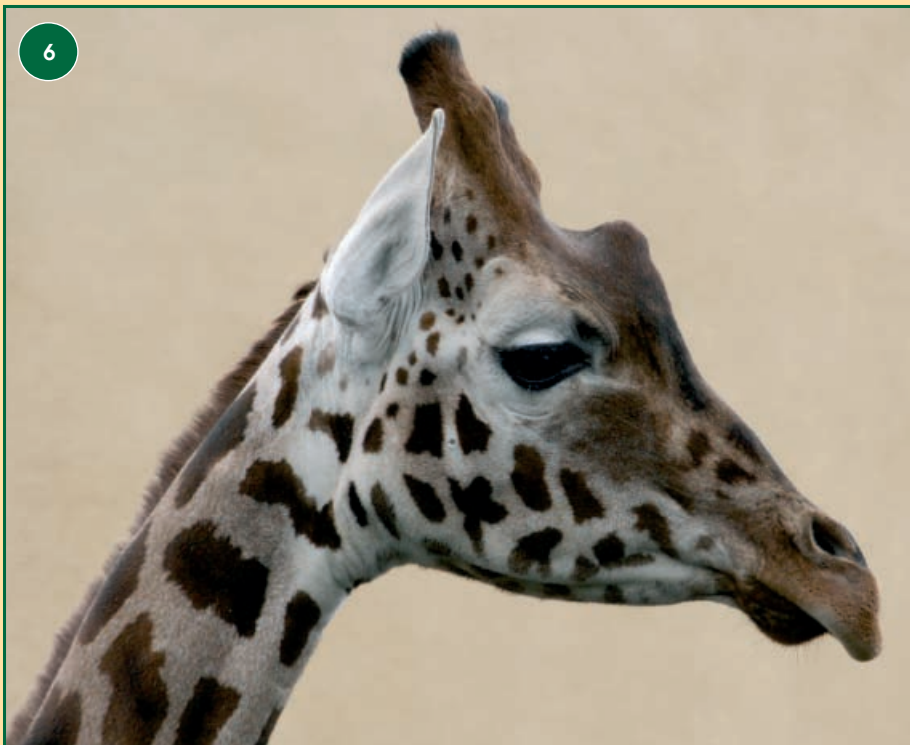
Samice **slona indického** (*Elephas maximus*) Delhi se podrobila několika sonografickým vyšetřením, která provedl tým z IZW Berlin. Při posledním byla opětovně indikována tekutina v děloze, která brání dalším pokusům o umělou inseminaci. Prognóza v tomto případě není příznivá, patrně

jedinou možností pro úspěšné zabřeznutí je přirozená plemenitba. Pozitivní zpráva přišla od našeho zřizovatele, který podpořil náš záměr vybudování chovatelského zařízení pro slony a včlenil finanční prostředky na projektovou dokumentaci.

V pavilonu šelem dosáhla věku odstavu mláďata levhartů narozená v loňském roce. Do Zoo Edinburgh odcestovala mladá samice **levharta obláčkového** (*Neofelis nebulosa*). Ostatní mladí levharti naši zoo opustí na začátku příštího roku.

Bohužel se nám nevyhnula i smutná událost v podobě utracení staré samice **medvěda malajského** (*Helarctos malayanus*) Kubuly, která byla součástí naší medvědí skupiny od roku 1987. V průběhu roku se výrazně zhoršovaly její pohybové problémy vyplývající z artritických změn na jejím pohybovém aparátu. Pohyb ve výběhu jí činil velké potíže a často docházelo

k nebezpečným pádům.

K pozitivnímu posunu došlo v chovu našich **gepardů** (*Acinonyx j. jubatus*). Výstavbou oddělené ubikace pro samce jsme dosáhli statutu chovatelského zařízení a koordinátor evropského chovu nám doporučil pětiletou samici Sunu z dánského Ebeltoftu. Transport jsme realizovali svépomocí a ihned jsme zahájili proces spojování Suny se samcem Hobitem. K napáření však tento rok nedošlo.

V letošním roce odcestovala dvě zbývající mláďata **kočky rybářské** (*Prionailurus viverrinus*) do Zoo Olomouc a Zoo Duisburg. Na začátku roku jsme také dopárovali samce **kočky slaništní** (*Leopardus geoffroyi*) mladou samici ze Zoo Banham. Po šesti měsících společného soužití došlo k porodu dvou mláďat, přičemž jedno z nich nebylo životaschopné. Druhé mládě bylo i přes nezkušenost samice odchováno bez problémů (**foto 7**).

Celkem pět mláďat odchovaly i naše **vydry malé** (*Amblyonyx cinerea*).

Na konci léta jsme byli nuceni utratit samce **rosomáka** (*Gulo g. gulo*) Hemminkího. S pokročilým věkem u něj došlo k rozvoji očního zákalu a z něj vyplývající slepoty. Pohyb po výběhu byl pro něj velmi komplikovaný a v poslední fázi již neopouštěl kamenné doupě. Po této smutné události však přišla pozitivní zpráva

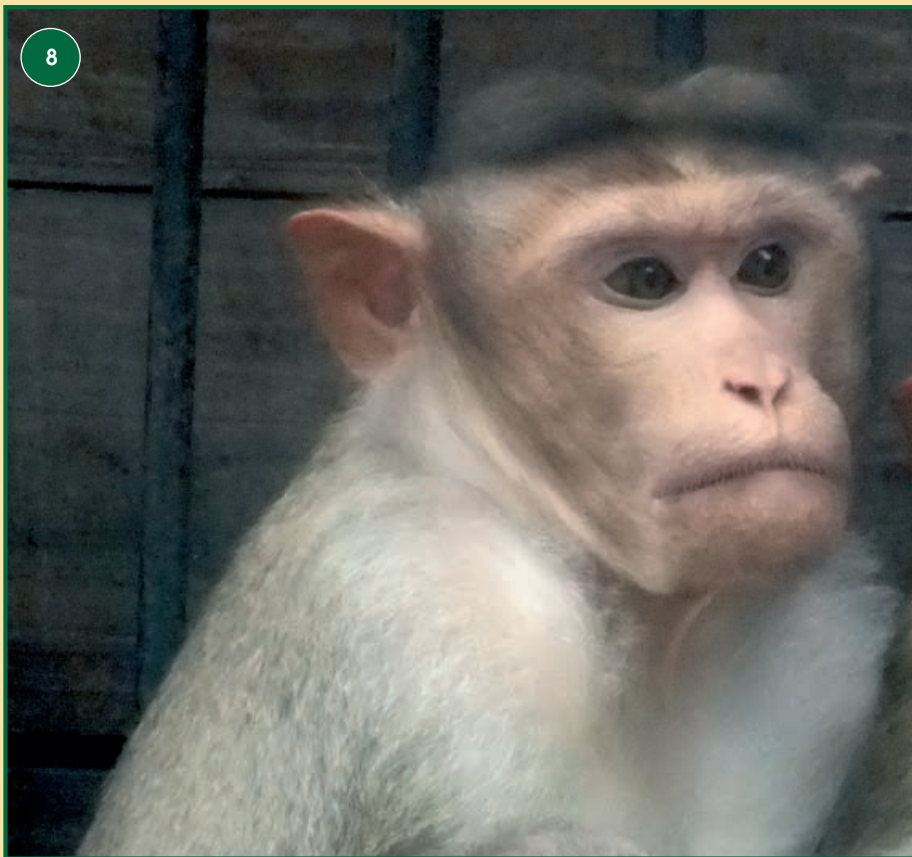
od koordinátora evropského chovu, který nám vytipoval samce nového. Ze švédského Nordens Ark k nám přijel dvouletý Marco, který se stane novou nadějí na první rozmnožení tohoto druhu v českých zoo.

K několika událostem došlo i v pavilonu starosvětských primátů. **Kočkodani Brazzovi** (*Cercopithecus neglectus*) přivedli na svět dalšího potomka, jeho odchov se však nezdařil v důsledku úrazu hlavy, který mladá samička utrpěla ve věku dvou měsíců.

K pozitivnímu vývoji došlo u **gueréz pláštíkových** (*Colobus guereza*). Do skupiny tří samic jsme v loňském roce začlenili samce Kasala ze Zoo Bojnice a již na jaře bylo patrné, že jsou všechny samice březí. První samice porodila mrtvé mládě, následoval úspěšný porod druhé samice. Po něm však došlo k zajímavému fenoménu, neboť dominantnější samice jí mládě zabavila a odmítala je vydat. Do skupiny jsme tak museli zasáhnout, mládě vrátit zpět matce a dominantní samici na čas odstavit. U třetí samice proběhl komplikovaný porod a mládě se nepodařilo zachránit. I přes skutečnost, že se ze tří mláďat úspěšně odchovalo pouze jediné, hodnotíme tento vývoj pozitivně. U všech samic se jednalo o první porod, který všechny přestály bez narušení další plodnosti, a ztráta prvních mláďat je zcela obvyklým jevem. Skupina **mandrilů rýholících** (*Mandrillus sphinx*) se rozrostla o dalšího potomka. Dvě tříletá mláďata se podařilo umístit v soukromé zoo v Indonésii. Do skupiny **hulmanů jávských** (*Trachypithecus a. auratus*) jsme začlenili nového samce Árona, který k nám přišel ze Zoo Dvůr Králové. Velmi zásadním krokem byl dovoz nepříbuzného samce **makaka kápo-vého** (*Macaca radiata*). Naše zoo je jediná v organizaci EAZA, která tento zajímavý druh chová, a proto možnost získání nepříbuzné krve byla velmi

komplikovaná. Naštěstí se nám podařilo zkontaktovat malou soukromou zoo v německém Jocksdorfu, která skupinu těchto makaků chová. V říjnu jsme tedy přivezli šestiletého Chapa (**foto 8**), kterého začleníme do skupiny na jaře příštího roku.

V pavilonu exotária se rozmnožily všechny tři samice **lemurů kata** (*Lemur catta*) a celkem bylo odchováno pět mláďat. Na sklonku podzimu proběhla ve skupině velmi bouřlivá říje a dvě samice si způsobily nezvykle vážná zranění. Jednu z nich jsme museli nakonec ze skupiny izolovat, neboť zraněná končetina se nezhojila. Samice byla doléčena v zázemí.

Odsunem mladého samce **vari červeného** (*Varecia rubra*) do Zoo La Fleche jsme skončili s chovem tohoto druhu.

U **lvíčků zlatých** (*Leontopithecus rosalia*) jsme dosáhli odchovu dvojčat (**foto 9**), jedno mládě se narodilo u **tamarinů bělohubých** (*Saguinus labiatus*) a další dvojčata odchovávali **tamarini pinčí** (*Saguinus oedipus*). Skupina **kosmanů zakrslých** (*Callithrix pygmaea niveiventris*) musela být rozpuštěna, protože v loňském roce uhynul chovný samec. Sestavili jsme skupinu novou, složenou ze dvou našich

odchovaných samic a samce ze Zoo Bojnice. Zbytek zvířat byl rozvezen do ostatních zoo i do soukromého chovu.

V létě jsme také dopárovali mladého samce **chvostana bělolícího** (*Pithecia pithecia*) samicí ze Zoo Zlín. Obě zvířata se krásně sžila, ale samička začala o několik měsíců později hubnout a následně se začaly pro-

jevovat příznaky onemocnění. I přes intenzivní léčbu se její stav stabilizovat nepodařilo a uhynula. Pitva odhalila rozsáhlou parazitární infekci břišní hlísticí.

K nepříznivému vývoji došlo u našich **lenochodů dvouprstých** (*Choloepus didactylus*), neboť uhynula mladá chovná samice a také její mládě z loňského roku. Naše zoo dlouhodobě patříla ke špičkovým chovatelům lenochodů. Události letošního roku nás však přesvědčily, jak pomíjivý může chovatelský úspěch být. Do budoucna bude nutné vytvořit vícegenerační chovatelskou základnu tak, aby bylo možné zachovat kontinuitu chovu.

Čtyři porody proběhly u **mar stepních** (*Dolichotis patagonum*) – **foto 10**, výsledkem jsou čtyři odchovaná mláďata. Mary jsou bohužel umístěny v provizorním výběhu ve starém pavilonu slonů. V příštím roce bychom chtěli adaptovat jihoamerický výběh a mary chovat společně s nandu pampovými a lamami guanako.

Letošní hnízdní sezona se opětovně vydařila u našich **zoborožců vrásčitých** (*Aceros corrugatus*), kteří odchovávali dvě mláďata. Naše zoo je jednou z mála, které tento druh pravidelně množí. Pár loňských mláďat jsme v rámci chovného programu

11

odeslali do specializované ptačí zoo Parc des Oiseaux ve Francii. Naopak ztrátu jsme zaznamenali u **zoborožců kaferských** (*Bucorvus leadbeateri*), kdy samec padl na sklonku podzimu za oběť lišce.

Příliš se letos nedařilo na odchovně papoušků, neboť jsme nezaznamenali žádnou reprodukční aktivitu ani u pravidelně se množících párů arů. Odchován byl tak pouze jeden **žako šedý** (*Psittacus erithacus*). I v letošním roce jsme se v souladu s novou koncepcí snažili získat další vzácné druhy velkých papoušků. Od soukromého chovatele se nám podařilo získat roční pár **arů kaninda** (*Ara glaucogularis*) – **foto 11**. Do sedmdesátých let minulého století byl považován za poddruh mnohem známějšího ary ararauny, kterému je svým modrozlutým zbarvením podobný. Přirozeným prostředím tohoto ary jsou galeriové lesy v severní části Bolívie, kde podle odhadu BirdLife International žije posledních 73 až 87 pohlavně dospělých jedinců. S nedospělými ptáky čítá jeho volně žijící populace pouhých cca 130 jedinců, což z něj v současné době dělá nejvzácnější druh ary ve volné přírodě. V Mezinárodní červené knize ohrožených druhů je zařazen do kategorie CR, tj. kriticky ohrožený. Zoo Ústí nad Labem se stala první zoologickou zahradou v rámci UCSZOO, která tento druh chová.

10

Ze Zoo Budapešť jsme k samici v rámci chovného programu získali samce **ary červenouchého** (*Ara rubrogenys*), a sestavili tak chovný pár tohoto ohroženého druhu.

12

V pavilonu slonů byl opět obnoven chov **holubů zelenokřídlých** (*Chalcophaps i. indica*) ve společné expozici s majnami. Tři mladá zvířata jsme získali ze Zoo Ostrava.

Prvních mláďat jsme se dočkali v nové expozici vodního ptactva, kde se rozmnožily **kachničky mandarinské** (*Aix galericulata*) – **foto 12**. Multi-druhové společenství jsme také doplnili o pár **kachniček šedobokých** (*Callonetta leucophrys*) pocházejících ze Zoo Praha.

V oddělení terárií se tradičně rozmnožily **želvy pentličkové** (*Cyclemys pulchristriata*) a **korálovky sinaloaské** (*Lampropeltis triangulum sinaloae*). Odchovů jsme dosáhli i u **želv uhličkových** (*Chelonoidis carbonaria*) a **felzum madagaskarských** (*Phelsuma madagascariensis*). Kolekci plazů jsme doplnili o několik nových druhů. Nově jsme tak začali s chovem pestře zbarvených **hroznýšovců duhových** (*Epicrates c. cenchria*) a zajímavé **užovky tenkoocasé** (*Orthriophis taeniurus ridleyi*) – **foto 13**. Novým druhem je i **hroznýš Dumerilův** (*Acrantophis dumerilii*), pár těchto zvířat jsme přijali v rámci záchranného centra pro živočichy. Ztráty jsme zaznamenali u chovného tria **varanů modroocasých** (*Varanus doreanus*). Jedna ze samic byla napadena sam-

cem, který jí způsobil smrtelná zranění, druhá samice uhynula v důsledku zadržovaných vajec. Ukončili jsme chov **anolisů obrovských** (*Anolis equestris*), pro které jsme již nenalezli expoziční uplatnění.

V oddělení žab se letos podařilo rozmnožit zajímavý druh létavky **drsnokožky thajské** (*Theloderma stellatum*). Bohužel, nepodařilo se rozmnožit žádnou z tradičně množných šípových žabek. Po loňské vlně úhynů, jejichž příčinu se nepodařilo dopátrat, se

prozatím nezdařilo doplnit chovné skupiny těchto atraktivních žabek.

Kolekci ryb jsme obohatili v souvislosti s výše zmíněnou rekonstrukcí o několik velmi zajímavých druhů. V první nádrži, stylizující zarostlý říční břeh v povodí Orinoka, dominují majestátní **skaláry vysoké** (*Pterophyllum altum*), které mohou dorůstat až 25 cm na výšku. Druhá nádrž je zaměřena na ryby z Amazonky. Nejvýraznějším druhem jsou zde sladkovodní rejnoci **trnuchy skvrnitě** (*Potamotrygon motoro*). Prostor nad trnuchami obývá pár **cichel oca-sookých** (*Cichla ocellaris*) – **foto 14** a jeden **vrubozobec paví** (*Astronotus ocellatus*). Poslední ze tří nádrží, která simuluje povodí řeky Paraná, se stala domovem populárních **piraň Natte-rových** (*Pygocentrus nattereri*), které jsme v naší zoo chovali i v minulosti.

V rámci odborné činnosti se pracovníci úseku chovu v roce 2012 zúčastnili jednání odborných komisí UCSZOO pro primáty a kočkovité šelmy v Zoo Brno, pro papoušky v Zoo Dvůr Králové, komise pro obojživelníky a plazy v Zoo Praha, pro jelenovité, ovce a kozy v Zoo Praha a komise pro evidenci, koňovité a transporty zvířat v Kostelci nad Černými lesy. Vedoucí zoologického oddělení se zúčastnila výroční konference EAZA, která se letos konala v rakouském Innsbrucku.

Veterinární péče

MVDr. Renata Poživilová

Veterinární péče v zoologické zahradě i v Centru pro zvířata v nouzi byla dle smlouvy na základě výběrového řízení zajišťována Sdružením veterinárních lékařů a služeb. Jeho činnost zahrnuje jak preventivní (foto 1), tak i léčebné úkony v rámci každodenních návštěv nejen v pracovních dnech, ale i o víkendech a svátcích.

K zabezpečení kvalitní péče o zdravotní stav zvířat je potřeba spolupracovat s dalšími odbornými pracovišti, jako jsou Státní veterinární ústav Praha, Diagnostika, s. r. o., Ústí nad Labem, Laboratoř RNDr. Veselské Ústí nad Labem, IZW Berlin a další. Tato pracoviště, mající akreditaci ke specializovaným diagnostickým a léčebným úkonům, jsou využívána pro speciální laboratorní vyšetření serologická, mikrobiologická, parazitologická, biochemická a hematologická, která jsou nad rámec možností praktických veterinárních lékařů.

Dozorovou činnost nad výkonem veterinární péče a welfare zvířat vykonává Krajská veterinární správa pro Ústecký kraj, Inspektorát Ústí nad Labem. Inspektoři KVS provádějí pravidelné

kontroly v zoologické zahradě i v Centru pro zvířata v nouzi. V průběhu roku nebyly zjištěny žádné závady.

V roce 2012 opět proběhlo licenční řízení za účelem prodloužení povolení činnosti zoologické zahrady podle zákona č. 162/2003 Sb., o zoologických zahradách. Licence je vydávána Ministerstvem životního prostředí ČR na základě kontrol provedených Českou

inspekci životního prostředí, dále místně příslušnou krajskou veterinární správou a po projednání veškerých zpráv s Komisí pro zoologické zahrady. Toto licenční řízení probíhá každé dva roky. Na základě pozitivních a souhlasných zpráv všech zúčastněných složek byla licence Zoologické zahradě Ústí nad Labem opět udělena.

Naši veterinární lékaři se pravidelně zúčastňují odborných seminářů a kongresů k získání nových poznatků z oblasti veterinární péče o exotická a volně žijící zvířata u nás i v zahraničí. V tomto roce jsme se stali členy European Association of Zoo and Wildlife Veterinarians (EAZVV) a také jsme se zúčastnili Mezinárodní konference o nemocech zvířat žijících v zoo i ve volné přírodě v Bussolengu v Itálii, pořádané touto asociací. Při vzdělávání jsme se zaměřili hlavně na tematiku infekčních chorob a chorob stárnoucích zvířat v zoologických zahradách. Účast v takovéto prestižní organizaci je vždy přínosem nejen pro posilování osobních vztahů, ale i pro zoo k monitorování stavu zoohygienických, epizootologických a případných mimořádných situací v ostatních zoologických zahradách nejen v rámci zahrad začleněných v organizaci EAZA.

Problematika chorob stárnoucích zvířat

řat je pro nás velmi aktuální. Mnoho našich zvířat brzy dosáhne nebo již dosáhlo „důchodového“ věku a objevují se u nich zdravotní obtíže spojené s tímto problémem (**foto 2**).

Na počátku roku orangutan Ferda skoro přestal přijímat potravu. Pozorováním bylo zjištěno, že důvodem je bolestivost zubů. Nasazená léčba byla úspěšná, uvolněný zub sám vypadl, a tudíž nebylo nutné ošetření v celkové anestezii.

Již ne tak šťastně skončil případ naší staré malajské medvědice Kubuly. Ta měla již několik let pohybové potíže, které v letošním roce dosáhly takového stupně, že již nezabírala žádná léčba. Medvědice trpěla bolestmi navzdory podávaným lékům. Vzhledem k jejímu utrpení bylo nakonec přistoupeno k eutanazii.

U velbloudů ojedinělý případ výskytu dvojčat skončil potratem a následným výhřezem dělohy. Ošetření výhřezu dělohy není snadným zákrokem a u velbloudice Fatimy bylo provedeno v celkové anestezii. Po repozici dělohy musel být poševní vchod uzavřen speciálními svorkami, aby nedošlo k recidivě. Zároveň byla podána antibiotika, nesteroidní antiflogistika a léky podporující obranyschopnost organismu. Po devíti dnech byly svorky odstraněny a antibiotická léčba pokračovala ještě dalších pět dní. Nyní se Fatima těší dobrému zdraví.

Také letos jsme společně s našimi německými kolegy z IZW Berlin provedli několik vyšetření našich slonic Delhi a Kaly, včetně vyšetření ultrazvukových. U Kaly byly diagnostikovány výrazné změny na pohlavních orgánech – mnohočetné cysty ve stěnách pochvy i dělohy. Vzhledem k nárůstu počtu cyst a s tím spojených zdravotních potíží jsme rozhodli o aplikaci speciální vakcíny k úplné zástavě pohlavní aktivity. Aplikaci jsme provedli opakovaně. V příštím roce máme

naplánováno kontrolní vyšetření, zda došlo ke zmírnění patologických změn a úpravě zdravotního stavu.

V roce 2011 jsme v zoo úspěšně odchovávali mláďata u několika druhů kočkovitých šelem. Mláďata nám odrostla a v druhé půli letošního roku nastal čas, aby se levharti obláčkoví, mandžušťi i levhart sněžný vydali do nových domovů. Před transporty

bylo nutné provést různá vyšetření a zdravotní zkoušky. Zvířata musela být uspána, aby bylo možné provést klinické vyšetření a odebrat vzorky krve a výtěry na speciální vyšetření v SVÚ Praha (**foto 3**). Všechna vyšetření dopadla dobře, žádné nákazy nebyly potvrzeny, a tak budou naši „drobečci“ hned na začátku příštího roku moci odcestovat.

Výživa a krmení

Ing. Pavel Král

Kvůli odchodu naší krmivářky jsem byl 1. prosince 2012 pověřen vedením oddělení výživy a krmení, proto zde předkládám zprávu o činnosti tohoto oddělení.

Chod oddělení zajišťovali po celý rok dva stálí pracovníci a jeden pracovník (VPP) na výpomoc při střídání. Zástupem při rozvozu krmení a při přebírání zeleniny nám pomáhali pracovníci zahradnického úseku.

Na nákup výživy a krmiv jsme pro rok 2012 měli k dispozici částku 4,3 mil. Kč. Vyčerpáno bylo 4,268 mil. Kč, tj. 99,2 % z celkové sumy. Dotace z Ministerstva životního prostředí ČR na chov vzácných a ohrožených druhů zvířat nám pokryly částku 0,775 mil. Kč. Tyto dotace nám pomáhají překonávat každoročně se zvyšující náklady na krmiva.

Oproti roku 2011 se zvýšily ceny všech důležitých položek, především hovězího masa a většiny druhů ovoce a zeleniny.

Na celkových nákladech se nejvíce podílí nákup hovězího masa, které je v malé míře nahrazováno vepřovým (foto 1) a skopovým. Oproti roku 2011 vzrostly náklady na nákup masa o 47 %, což bylo kromě zvýšení ceny masa způsobeno také jeho vyšší spotřebou, zejména kvůli většímu počtu mláďat v pavilonu šelem. Maso je dodáváno v kvalitě pro lidský konzum od firmy Váša Mimoň. U drůbežního masa došlo naopak k mírnému poklesu nákladů, a to o 10 %, u králíků byl pokles o 7 %. Také u ryb (sledi) došlo k mírnému snížení celkových nákladů oproti roku 2011, což bylo způsobeno dietetickými problémy našeho lachtana Moritze. V závěru roku 2012 jsme změnili krmnou dávku u obou druhů ploutvonožců a začali jsme nahrazovat sledě makrelou. Ryby nám dodává firma Agro-bio.

Ovoce a zeleninu z větší části kupujeme od firmy Hoka. Na celkových nákladech se nejvíce podílí nákup jablek, mrkve, banánů, hroznového

vína a rajčat. Oproti roku 2011 došlo ke zvýšení celkových nákladů u těchto položek, dále pak ke zvýšení nákladů u granátových jablek, manga, ananasu, khaki a žlutého melounu. Odběrem pro obchod už neprodejného ovoce a zeleniny z hypermarketů Globus a Albert se snažíme snižovat celkové náklady na krmení. Z obou hypermarketů dovážíme také bílé pečivo a chleba jako přídavek ke krmné dávce pro některé kopytníky (foto 2). Část pečiva se využívá jako doplněk při výkrmu myši. V menším množství dovážíme z hypermarketů mléčné výrobky. Ve všech případech jsou to potraviny na hranici záruční lhůty, které ještě prodou naší kontrolou při přebírání.

Poměrně velkou část nákladů tvoří granulované směsi pro kopytníky, celkovou sumu ovlivňuje hlavně cena za metrický cent a počet zvířat. Oproti roku 2011 došlo ke zvýšení nákladů na krmnou směs pro přežvýkavce a na krmnou směs Relax pro koně. Naopak u krmné směsi pro žirafy došlo k poklesu celkových nákladů. Dodavatelem je firma Sehnoutek a synové, v. o. s., VKS Voleč (foto 3).

K dalšímu snižování nákladů dochází vlastní produkcí, čímž získáváme například část z celkové spotřeby myši, potkanů či holátek hlodavců. Nejná-

ročnější na spotřebu je chov a odchov ptáků. Náklady narůstají, pokud máme v péči zvýšený počet handicapovaných dravců. Celkovou spotřebu moučných červů zajišťujeme také z větší části vlastní produkcí. Kvůli nedostatku biologického krmiva pro šelmy si dokrmujeme i jednodenní kohoutky. Zahradnický úsek zajišťuje bambus pro pandy červené, a to založením jednotlivých porostů v naší zoo a péčí o ně. V období připouštění zeber Hartmannové a oslů somálských je zajištěn naklíčený ječmen. Stejný úsek dodává

3

pravidelně po celý rok okus (nejčastěji břízu, vrbu, ovocné stromy, javor), a to hlavně pro žirafy, slony a ostatní kopytníky. Většina okusu se získává mimo areál zoo.

Zvýšení nákladů na seno bylo způsobeno jednak vyšší cenou za metrický cent, jednak nízkou vlastní produkcí malých balíčků a nákupem od soukromého dodavatele. Celková zásoba sena na zimní sezonu, kterou máme uskladněnou v centrálním seníku, činila 105 580 kg. Z toho bylo 67 200 kg ve velkých kulatých balíčcích (cca po 300 kg), celé množství bylo získané nákupem **(foto 4)**. Velice se nám osvědčila spolupráce s panem Čurdou z Cínovce, který nám dodává seno i s dopravou za cenu 350 Kč za balík. Seno nám zajišťovala jeho Farma Mirkov. Dále bylo zajištěno, hlavně pro stáje s malým prostorem na uskladnění, 28 380 kg sena v malých balíčcích. Většinu nám dodal pan Štrympl ze Svádova. Pro žirafy bylo zajištěno vlastní výrobou 10 000 kg volně loženého sena a dodavatelsky 4 350 kg

vojtěškového sena. Z celkového množství sena na rok jsme si 15 900 kg vyrobili sami, což představuje 15 %. V úspěšnějších letech se soběstačnost pohybuje okolo 30 %. Jako stelivo bylo zajištěno 17 100 kg pšeničné slámy. Piliny a hobliny zajišťuje zahradnický úsek

dovozem z okolních truhláren.

Stejný úsek také zajišťuje zelené krmění, které si vyrábíme ze 100 % sami. Vojtěšku, luční porost a směsky sklízíme na pronajatých pozemcích na Mariánské skále. Obhospodařujeme jich celkem 26 hektarů. Tato plocha stačí k vytvoření plynulého zeleného pásu krmění pro celé období. Celkem jsme sklídili od začátku května do druhé poloviny října 263 740 kg hmoty. Zelené krmění se zaváží na jednotlivé úseky každý den, v sobotu se přiveze dvojnásobné množství i na neděli. Spotřeba zeleného krmění v zoo na jeden krmný den je 1 713 kg.

Ke konci roku byla naplánována přestavba mrazicího a chladicího boxu v budově přípravy krmiv. Plocha mrazicího boxu by se měla zvýšit o 100 %, což bude velikost dostačující pro potřebu zoo. Naopak nevyužitý chladicí box na maso se zmenší o polovinu. Byla také naplánována výměna všech oken a dveří v celém objektu.

4

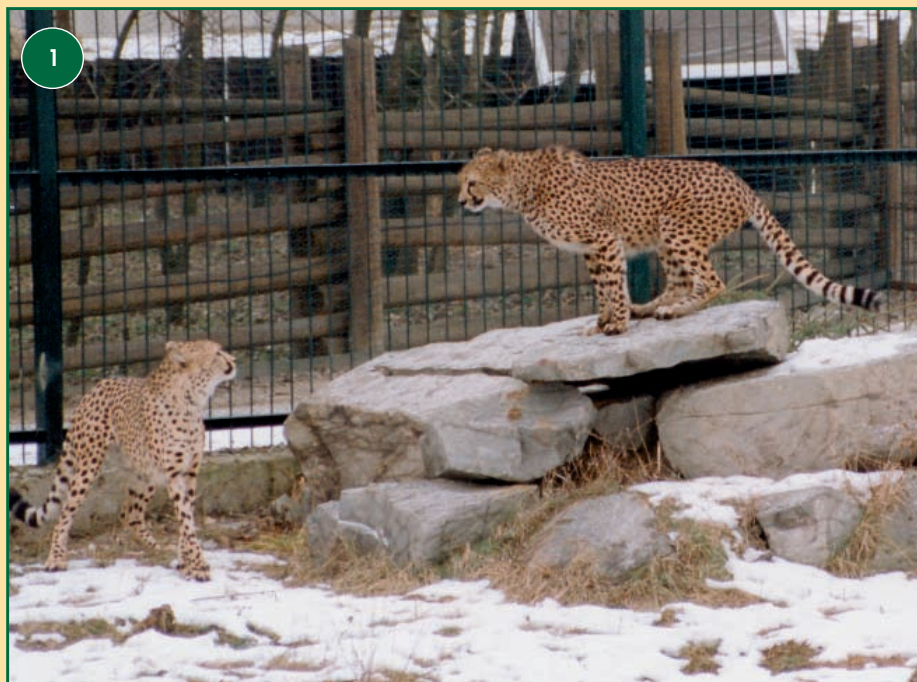
Chov gepardů (*Acynonyx jubatus*)

Bc. Tomáš Anděl

Historie chovu gepardů v ústecké zoologické zahradě je i přes svou relativně krátkou dobu provázena celou řadou pozoruhodných událostí, zklamání, ale především nadějí do budoucna.

Původní areál rozšíření geparda zahrnoval celý africký kontinent s výjimkou pralesů a centrální Sahary a dále pak přední a jižní Asii. V současné době se v Africe ostrůvkovitě vyskytuje jižně od Sahary, v Asii ho lze najít již jen na části území Íránu. Jeho biotop tvoří především otevřené travnaté, až aridní oblasti, savany a lesostepi do 2 000 metrů nad mořem. Přirozenou potravu gepardů představují zejména menší druhy kopytníků, jako jsou gazela Thomsonova, impala, ale i mláďata pakoní, zajíci a další druhy obratlovců do 40 kg. Populační trend u této šelmy je, ostatně jako u mnoha jiných druhů, stále klesající a v Červené knize ohrožených druhů je zapsán jako zranitelný. Hlavní příčinou stále klesajícího početního stavu je ztráta životního prostředí způsobená neustálým nárůstem lidské populace a s tím spojeným úbytkem přirozených potravních zdrojů.

Počátky chovu gepardů v naší zoo sahají do roku 1999, kdy byla do Ústí

nad Labem přivezena první dvě zvířata (**foto 1**), samice Gara, narozená 19. 11. 1997 v pražské zoo, a samec Inongo, narozený 15. 5. 1998 v Zoo Amersfoort v Holandsku. První neúspěšné pokusy o jejich rozmnožení ukončila po dvou letech výstavba nového pavilonu pro indické slonice Kalu a Delhi, který se začal budovat v těsné blízkosti tehdejšího (a nutno podotknout, že nevyhovujícího) chovatel-

ského zařízení pro gepardy. Z tohoto důvodu byla v prosinci roku 2001 obě zvířata deponována do Zoo Dvůr Králové nad Labem, která již v této době disponovala chovatelským zařízením, jež zcela v souladu s nejnovějšími poznatky z etologie volně žijících gepardů umožňovalo naprosto oddělený chov obou pohlaví bez vizuálního, akustického i pachového kontaktu. Po příjezdu do Dvora Králové byla zvířata nejprve na několik týdnů oddělena a po jejich opětovném spojení došlo již v únoru 2002 k prvnímu páření, které se časem ukázalo jako úspěšné. O tři měsíce později, 24. 5. 2002, se narodilo první a zároveň poslední Gařino mládě, samička Jane. Ta přišla na svět po komplikovaném porodu císařským řezem, po kterém bylo přistoupeno k umělému odchovu. Již v prvních měsících jejího života zaregistrovali ošetřovatelé časté kulhání na pravou zadní končetinu, které s přibývajícím časem dosahovalo stále větší intenzity. Rentgenové vyšetření provedené v pěti měsících věku mladé gepardice ukázalo deformaci kyčelního kloubu, což bylo v této fázi diagnostikováno jako poúrazový stav. Jane byla bedlivě monitorována a do její krmné dávky byl přidáván přípravek na podporu kloubního aparátu. Její zdravotní

stav se však v průběhu dalších měsíců nezlepšoval a bylo přistoupeno k druhému rentgenovému vyšetření. To potvrdilo pokračující deformaci poškozeného kloubu a vše nasvědčovalo tomu, že se v tomto případě jedná o vrozenou vadu. V červnu roku 2003 byla Jane, jejíž zdravotní stav se stále mírně zhoršoval, převezena do ústecké zoo (**foto 2**), kde již započala příprava na vybudování první části nového chovatelského zařízení pro gepardy. V říjnu 2003 podstoupila Jane zatím nejdůkladnější vyšetření, v jehož průběhu byly zhotoveny CT snímky již velmi vážně poškozeného kloubu. Po mnoha hodinách porad a konzultací s ortopedy bylo rozhodnuto o zcela unikátním řešení, a sice náhradě zdeformovaného kloubu kloubem umělým. Během roku 2004 prodělala Jane několik operací (**foto 3**) a po úspěšné rekonvalescenci začala plnit funkci expozičního zvířete. O dva roky později, tedy v roce 2006, byl v horní části zoologické zahrady pod výběhem velbloudů uveden do provozu nový pavilon pro gepardy, kde se po návratu z královédvorské zoo setkali Inongo a Gara se svou dcerou Jane. Gara bohužel v únoru 2007 uhynula a nezbylo než sehnat pro Inonga novou samici. Ještě téhož roku v červnu byla z pražské zoo dovezena samice Zoe, narozená v roce 2000 v nizozemském Safaripark Beekse Bergen, a po několika týdnech nezbytné aklimatizace v novém prostředí byla spojena s Inongem. K očekávanému páření

však nedošlo ani u tohoto páru, a to ani po opakovaném spojování obou zvířat. Následně provedené sonografické vyšetření Zoe prokázalo polycystická ovaria a z výsledků krevních testů byly patrné vysoké hodnoty hormonů štítné žlázy. Zoe byla proto jako neperpektivní a pro chov nevhodná vrácena zpět do Prahy. Jelikož o přidělování zvířat v evropských záchranných programech EEP rozhoduje evropský koordinátor chovu, což je i případ gepardů, byl osloven se žádostí o přidělení nové samice. Koordinátor samici přislíbil pod podmínkou vybudování samostatného pavilonu pro samce. Jelikož zoo v té době neměla finan-

ční prostředky na jeho výstavbu, byli několik dalších let gepardi chováni pouze expozičně, bez možnosti jejich rozmnožování. V roce 2008 se začal zhoršovat zdravotní stav samice Jane, která v říjnu absolvovala komplexní CT vyšetření na veterinární klinice v Mimoni. Chronické problémy s ledvinami a jejich následná nefunkčnost si vynutily v listopadu její eutanazii. V prosinci byl ze Zoo Praha dovezen mladý samec Hobit, který doplnil osamocené Inonga. Další změna u našich gepardů nastala až v roce 2011, kdy byl Hobit z chovatelských důvodů deponován do olomoucké zoologické zahrady. Po půlroční olomoucké anabázi se Hobit v listopadu téhož roku vrátil s podezřením na možnou infekci koronaviry a byl umístěn do izolace. Následná opakovaná vyšetření vzorků krve byla naštěstí negativní. Velmi pozitivní událostí tohoto roku však bylo jednoznačné vítězství projektu ústecké zoo na dostavbu pavilonu pro gepardí samce v soutěži vyhlášené pivovarem Heineken. V lednu 2012 byla na vybraném místě zbudována základová deska a v červnu už byl nový pavilon slavnostně otevřen. O dva měsíce později byla z dánského Ree Park Ebeltoft Safari dovezena pětiletá gepardí samice Suna (**foto 4**). Ve zbývajících měsících roku jsme se opakovaně pokoušeli o její spojení se samcem Hobitem, ale k páření zatím nedošlo. Pevně doufáme, že se tak stane v roce následujícím.

Chov gueréz pláštíkových (*Colobus guereza*) v letech 1993–2012

Patrik Matějů

V prosinci 1985 přišli do naší zoo dva roční samci gueréz pláštíkových z drážďanské zoo. Samci žili spolu do doby, než se přestali snášet, poté žili odděleně. Na začátku května 1992 byl jeden samec odvezen do Zoo Hodonín (od 14. 6. 2002 je v Bojnících). Samec Lukáš, kterého jsme si ponechali, se dočkal samice až za rok.

Samice Phyllis (nar. 1988 v Zoo Dresden) a samec Lukáš (nar. 1984 v Zoo Dresden) se stali zakladateli chovu gueréz v Ústí nad Labem. První mládě, sameček Danek, se narodilo v květnu 1995. Další narozená mláďata: 1,0 Pepča (1996), 0,1 Doris – Alfa (1997), 0,1 Beta (1998), 0,1 Gama (2000), 0,1 Sára – Delta (2001), 0,1 Rita (2002) a poslední narozené mládě byla 0,1 Šárka (2003) – **foto 1**. V dubnu 2004 Phyllis potratila a za měsíc uhynula. Lukáš uhynul ve věku 23 let v listopadu 2007. V ústecké zoo zůstaly po těchto rodičích samice Doris, Sára, Rita a Šárka.

Po úhynu Lukáše jsme se snažili sehnat samce nového. Tento záměr nám velmi zkomplikovala problematika poddruhové čistoty gueréz chovaných v Evropě. Drážďanská linie byla řazena k poddruhu *C. g. caudatus*, přičemž většina evropských gueréz je poddruhu *kikuyensis* nebo poddruh není určen. Ani konzultace s vedoucí plemenné knihy nám nijak

nepomohla, přesná determinace chovaných zvířat se teprve plánovala. Dospěli jsme k závěru, že naše guerézy jsou s největší pravděpodobností poddruhovými hybridy.

V roce 2010 se objevil v nabídkové listině Zoo Colchester mladý samec Merti (nar. 2004), přičemž tato zoo uváděla své guerézy v poddruhu *caudatus*. Merti byl již vytlačován ze své rodné skupiny, využitím nabídky jsme tudíž pomohli řešit problém colchesterské zoo. Transport se uskutečnil v únoru 2010. Merti od samého počátku pobytu v naší zoo trpěl průjmami. Odebraný vzorek trusu prokázal zvýšený výskyt parazitů, ihned mu byla nasazena léčba. Z poznámek v evidenční kartě ze Zoo Colchester jsme vyčetli, že již od roku 2007 ve své domovské zoo trpěl na průjmami a byl léčen. Jeho zdravotní problémy byly přisuzovány stresu z vytlačování ze skupiny. Ani další stres z transportu a změny prostředí Mertimu nijak neprospěl. Bohužel, průjmami neustávaly. Celkově se jeho zdravotní stav stále zhoršoval, zvracel a byl velice oslabený. Vyšetřením se zjistil zánět slinivky břišní. Jeho žalostný stav byl ukončen eutanazií. Na konci března 2011 byla provedena eutanazie u samice Rity, u které byl zjištěn nádor nadledvin. Po nezdaru s Mertim jsme se rychle

snažili sehnat samce nového, neboť samice se již dostávaly do problematického věku. Colchester neměl dalšího samce k dispozici, čímž se vyřešilo dilema s poddruhy. Na setkání odborných komisí nám kolegové ze Zoo Bojnice nabídli jejich prověřeného samce Kasala (*G. g. kikuyensis*) – **foto 2**.

Na počátku června 2011 jsme přivezli ze Zoo Bojnice chovného samce Kasala (nar. 1999 v Zoo Frankfurt). Běžnou praxí bývá, že nově příchozí zvíře necháváme nejdříve zvyknout ve vnitřních prostorách, než je vypuštěno do výběhu. Tohoto samce jsme vypustili do výběhu již druhý den. V ubikaci seděl smutný a neměl zájem o krmení. Ve výběhu rázem ožil a projevoval zájem o ostatní primáty a samice gueréz v sousedních výbězích. Zvířata byla oddělena kontaktní mříží a jejich chování nevyvolávalo obavy z možné agrese. Již po jedenácti dnech byl spojen s našimi samicemi. První páření bylo pozorováno už za týden.

V lednu 2012 bylo ve výběhu nalezeno čerstvě narozené mrtvé mládě. Patřilo samici Doris, která zaútočila na ošetřovatelku, když odstraňovala mrtvolku. Pitva prokázala, že se mládě – sameček – nenadechlo. Šťastného porodu jsme se dočkali u samice Sáry 13. března 2012. Sára mládě nijak nepřidržovala, pokládala ho na

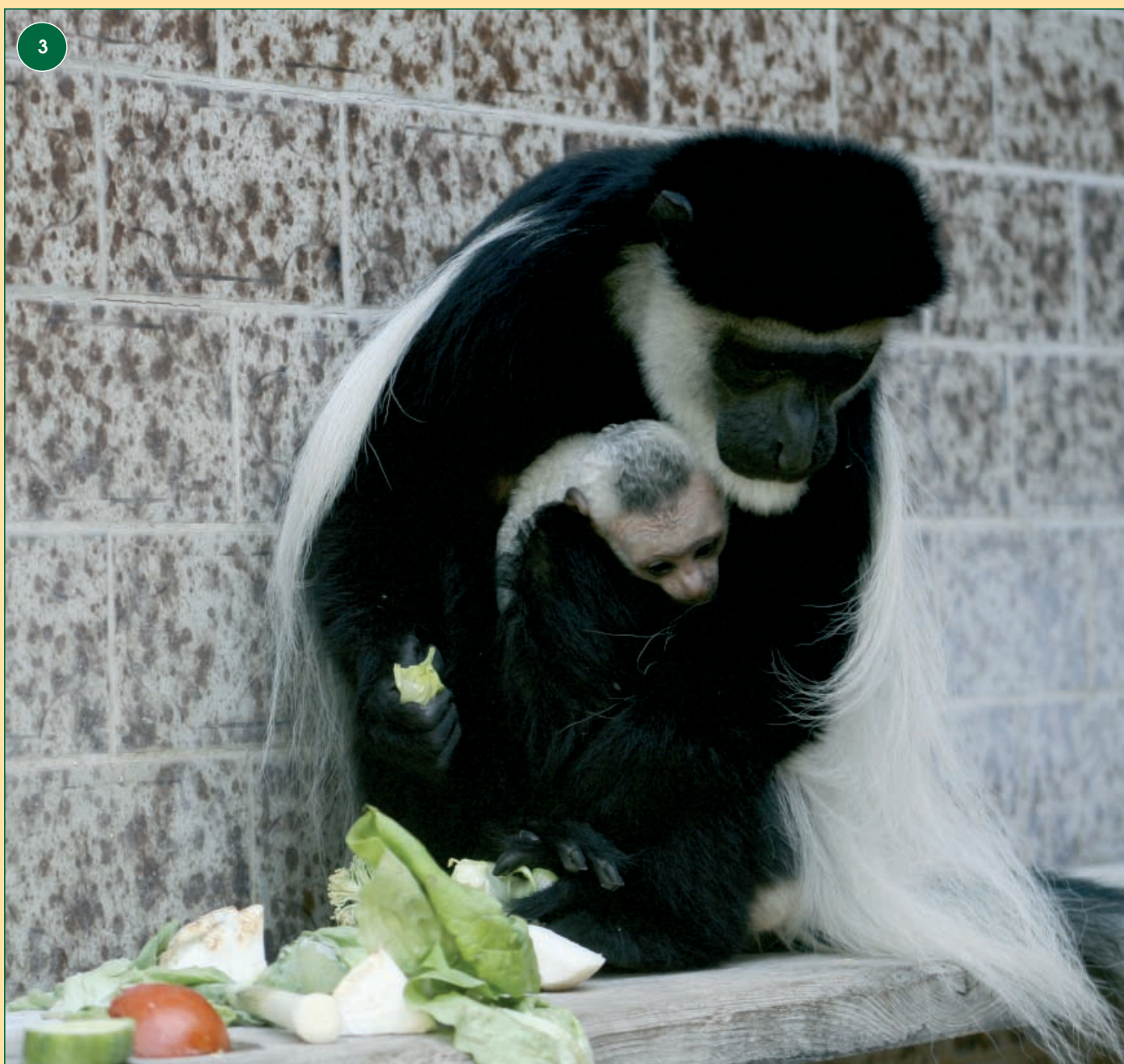

zem. Ošetřovatelka s jistotou tvrdila, že se jedná o samičku. Až odpoledne Sára držela mládě na bříše a kojila ho. Matka si počínala nezkoušeně a stranila se skupiny, ponechali jsme ji tedy oddělenou. Druhý den se už Sára chovala k mláděti (Sally) opatrněji. Třetí den po porodu jsme Sáru pustili ke skupině. Dominantní Doris jí mládě ihned sebrala a nechtěla jí ho vrátit. Usoudili jsme, že toto chování mohlo souviset i s nedávnou ztrátou vlastního potomka. Mládě se snažilo od Doris pít a Sára je chtěla zpět. Podobnou situaci zaznamenali i kolegové ze Zoo Ostrava ve skupině hulmanů

posvátných, kde ukradené mládě uhynulo v důsledku strádání hladem. Rozhodli jsme se zasáhnout. Doris byla chycena, oddělena od skupiny a mládě bylo vráceno matce (**foto 3**). Matka byla druhý den spojena se samcem a březí samicí Šárkou. Potřech dnech, kdy byl ve skupině klid, začala Šárka rodit. Bohužel, mládě uvázlo v polovině porodních cest. Přivolaná veterinářka ho vytáhla pomocí kleští, právě narozený sameček byl však již mrtvý. Jednalo se o předčasný porod vyvolaný pravděpodobně rozruchem kolem druhého mláděte. Šárce byla podána antibiotika a léky na

vypuzení placenty. Během dalších dní Sára půjčovala Šárce malou Sally bez problémů. Spojování Doris se skupinou se uskutečnilo měsíc a půl po porodu Sally. Během dalšího týdne už Sára půjčovala mládě i Doris.

I přesto, že se ze tří narozených mláďat odchovalo pouze jediné, hodnotíme tento rok pozitivně. Podařilo se sestavit funkční chovnou skupinu a všechny samice přestály své první porody bez následků. V prosinci 2012 se Šárce viditelně rýsuje břicho.

Jelen bělohuby (Cervus albirostris) a jeho chov v roce 2012

Ing. Pavel Král

Chov tohoto druhu jelena začal v naší zoo v roce 2000, v průběhu dvou let jsme dovezli celkem pět zvířat. Dva samci a dvě samice přišli z Tierparku Berlin a jedna samice ze Zoo Rotterdam. Jeleny jsme umístili do rozlohou velkého, částečně kamenitého a svažitého výběhu, neúplně krytého vzrostlými stromy. V krátké době si na něj zvířata zvykla, přesto jsme přišli o obě laně z berlínské zoo. První uhynula po 16 měsících chovu v důsledku traumatu po propíchnutí samcem v období jelení říje. Druhá, která přišla jako poslední, se dostatečně nezařadila do stáda a po třech měsících chovu uhynula. Zakládající skupina našeho chovu se tedy skládala z obou samců a pouze jedné nepříbuzné samice.

Díky častěji narozeným samičím v poměru k samcům a jejich celkově vyšší životaschopnosti jsme stádo postupně rozšířili na skupinu 1,5. U mladých laní se začala projevovat úzká příbuzenská plemenitba. V roce 2009 jsme přivezli nového nepříbuzného osmiměsíčního samce Kailáse z Tierparku Berlin. V roce 2011 došlo k výměně obou samců ve stádě. V té době jsme chovali už sedm laní, které byly potomky právě pouze prvních tří zakládajících zvířat. Proto se rok 2012 nesl ve velkém očekávání, hlavně pokud šlo o počet narozených mláďat a je-

jich životaschopnost. Novou změnou, kterou jsme tento rok oproti předešlým letům provedli, bylo v době blížících se porodů uzavření cesty pro návštěvníky okolo výběhu jelenů. Jediným důvodem bylo, aby laně v době porodů nebyly vyrušovány a měly zajištěn klid. Uzavření cesty jsme prodloužili ještě o tři týdny po narození mláďat.

Podle zvětšujícího se objemu bříšní dutiny jsme určili, že bude rodit celkem pět laní, pouze dvě mladé laně březí nebyly. Porody proběhly v očekávaném termínu, v rozmezí

14 dnů mezi 7. až 21. červnem. První probíhající porod jsme zjistili brzy ráno. Laň popocházela po výběhu, často si lehala, občas probíhaly stahy. Asi po hodině a půl jsme zjistili, že porod nepokračuje, chování laně se nezměnilo. Laň jsme sledovali z uctivé vzdálenosti, aby měla naprostý klid. Bylo rozhodnuto, že pokud nedorazí k posunu po 12. hodině, laň uspíme. Protože se situace nezměnila, ve 13:30 hodin jsme laň uspalí. MVDr. Poživilová zjistila zadní polohu u mláďete, s úplně podloženými pánevními končetinami. MVDr. Poživilová provedla repozici a vybavení mrtvého mláďete ven z těla matky. Laň byla ošetřena. Po více než hodině se začala probouzet, po dvou hodinách se dokázala postavit. Do skupiny se začlenila teprve druhý den. Přestože porod byl opravdu těžký, laň se nám podařilo zachránit.

Následující tři porody proběhly v krátké době po sobě a byly bez problémů. Nebylo jednoduché hlídat všechny laně, pokud jsme chtěli zachovat jejich maximální klid. Skupina často nebyla v té době pohromadě, laně se od ní oddělovaly. Zjistit narozené mláďe znamenalo důkladně projít celý výběh (**foto 1**). To jsme většinou dělali v době, kdy všechny laně byly ve skupině. Během tří dnů byla zjištěna

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet odchovaných mláďat	0.1	0.1	0.1	0	0.2	0	1.1	0.1	0	1.2

tří mláďata. Ta jsme pouze monitorovali, jejich pohlaví zatím nebylo určeno. Laně jsme se snažili co nejméně vyrušovat. Mláďata byla odložena na opačném konci výběhu, na různých místech. Chování všech laní odpovídalo popsanému chování laně při prvním porodu mláďete v naší zoo v roce 2003 (Král, 2003), pouze doba odkládání netrvala tak dlouho. Po 4 až 6 dnech laně přivedly mláďata do skupiny (**foto 2**).

V té době došlo k porodu u poslední, páté laně. Porodila zdravé mládě, stejně jako předešlé laně mimo skupinu. Bylo dokonce pozorováno i pití tohoto mláďete. Matka se u něj zdržovala častěji než ostatní laně, dost často se ani nevracela do stáda a mládě si hlídala. Bohužel, po 8 dnech došlo z příčin nám neznámých k úhynu mlá-

děte. K úhynu došlo ještě v době odložení od skupiny. Přestože minulé mládě této laně bylo v loňském roce terčem infanticidy samic, tuto možnost úhynu jsme letos s ohledem na odložení mláďete a na chování samice i ostatních zvířat vyloučili. Celkový počet zvířat se tedy v průběhu roku zvýšil z 9 na 12 kusů. S největší pravděpodobností se letos narodil jeden sameček a dvě samičky (**foto 3**). Poměr pohlaví ve stádě se zvýšil na 3,9. Při takovém počtu zvířat se ke konci roku ukazovalo, že zakládání krmiva na jednom místě u horní boudy je pro zvířata nedostatečné. Stejně nedostatečný je i prostor pro schovávání zvířat před deštěm. Uvažujeme o možnosti výstavby nové boudy v dolní části výběhu.

Rok 2012 byl tedy co do počtu narozených a odchovaných mláďat neju-

spěšnější v historii naší zoo. V průběhu let 2003–2012 bylo odchováno celkem 11 zvířat (2,9) – **tab. 1**, z toho jeden samec odešel do Zoo Bojnice, druhý samec a všechny samice jsou stále chováni u nás. Z původní zakládající trojice žije pouze samec Timur, kterému bylo v roce 2012 třináct let.

Pro návštěvníky byla v roce 2012 v blízkosti výběhu jelenů nainstalována nová informační tabule, popisující zvláštnosti jelena bělohubého a místo jeho výskytu.

Král, P., 2003: Chov jelena bělohubého (*Cervus albirostris*) v Zoo Ústí nad Labem. Fauna Bohemiae Septentrionalis, Tomus 28, s. 28–32.

Nové druhy arů

Bc. Tomáš Anděl

Kolekce velkých papoušků rodu ara se v roce 2012 rozrostla o další dva druhy. K naší veliké radosti se nám od soukromého chovatele podařilo získat roční pár **arů kaninda** (*Ara glaucogularis*) – **foto 1**. Do sedmdesátých let minulého století byl ara kaninda považován za poddruh mnohem známějšího ary ararauny, kterému je svým modrozlutým zbarvením podobný. Na rozdíl od ararauny má kaninda pod dolní čelistí velkou tmavě modrou skvrnu, u ararauny je tato skvrna menší a černá. Kaninda má i podstatně menší neopeřenou část v oblasti okolo očí, patrný je i rozdíl ve velikosti a mohutnosti zobáku, který je u kanindů jemnější a menší. Půrodním prostředím tohoto ary jsou galeriové lesy v severní části Bolívie, kde podle odhadu BirdLife International z roku 2012 žije posledních 73 až 87 pohlavně dospělých jedinců. S nedospělými ptáky čítá jeho volně žijící populace pouhých cca 130 jedinců, což z něj v současné době dělá nejvzácnější druh ary ve volné přírodě. V Mezinárodní červené knize ohrožených druhů

je zařazen do kategorie CR, tj. kriticky ohrožený. Zoo Ústí nad Labem se stala první zoologickou zahradou v rámci UCSZOO, která tento druh chová.

Dalším nově chovaným druhem v naší zoo je **ara červenouchý** (*Ara rubrogenys*) – **foto 2**. K pětileté samici pocházející ze zoologické zahrady ve Dvoře Králové jsme z maďarské zoo v Budapešti získali dvouletého samce. Ara červenouchý je endemický druh, obývající malou oblast východního úbočí And na jihu centrální oblasti Bolívie. Půrodním habitatem tohoto druhu jsou opadavé lesy a kaktusové porosty horských údolí, kde běžně žije v nadmořské výšce od 1 100 do 2 700 metrů, místy se vyskytuje až ve 3 000 m n. m. Jeho půrodnou potravu tvoří různé druhy ovoce a semen. Vzhledem k tomu, že v místě jejich půrodného výskytu jsou potravní zdroje často poměrně vzácné, ptáci

se ve zvýšené míře krmí na hospodářských plodinách, zejména arašidech a nedozrálé kukuřici. Podle posledních odhadů Mezinárodní červené knihy ohrožených druhů žije ve volné přírodě posledních 1 000–4 000 jedinců a druh je zařazen do kategorie E, tj. ohrožený. Hlavní příčinou jejich klesajícího populačního trendu je ztráta půrodného životního prostředí způsobená činností člověka, v tomto případě především kácením lesů s následnou výrobou dřevěného uhlí.

Kromě shora uvedených dvou nových druhů naše zoologická zahrada již chová **aru vojenského** (*Ara militaris*), **aru araraunu** (*Ara ararauna*), **aru zelenokřídlého** (*Ara chloroptera*) a **aru arakangu** (*Ara macao*), což v rámci členských zoologických zahrad UCSZOO představuje nejucelenější kolekci těchto krásných velkých papoušků.

Nová akvária v pavilonu exotária

Ing. Pavel Král

Zhruba v polovině roku 2011 bylo rozhodnuto o zahájení přestavby akvárií v přízemí pavilonu exotária. Úsek akvárií byl dlouhodobě finančně značně podhodnocen, zařízení odpovídalo úrovni jejich výstavby asi před 35 lety. Technická údržba se zde prakticky neprováděla, pouze docházelo k instalaci různých neakvariijních světel nad jednotlivými nádržemi. Také úroveň nákupu nových zařízení byla velmi nízká, a s tím samozřejmě souvisela i celková úroveň chovu. Naším cílem bylo navázat na úspěšné období ze 70. a 80. let, kdy se podařilo několik úspěšných odchovů. Především to bylo rozmnožení **piraň Nattererových** (*Pygocentrus nattereri*), neboť ústecká zoo byla jednou z prvních na světě, kde se pirani v akváriu rozmnožily. Došlo i k úspěšnému rozmnožení terčovců.

Celá přestavba byla rozdělena na dvě etapy. V první etapě, která byla hotová na začátku roku 2012, byla naplánována oprava prvních tří akvárií s přílehlými obslužnými prostory spolu s rekonstrukcí manipulační místnosti a se zajištěním teplé vody i s novými rozvody pro akvária. Druhá etapa má proběhnout v roce 2013, kdy se uskuteční přestavba dalších akvárií. Pro první tři akvária byla zvolena oblast Jižní Ameriky.

Po důkladných konzultacích i s ohledem na velikost jednotlivých nádrží byly vybrány pro jednotlivá akvária tyto druhy:

Akvárium č. 1 (foto 1):

Objem 1250 l, rozměry 200 x 90 x 70 cm, biotopní, výrazně osázené rostlinami. S ohledem na výšku tohoto akvária jsme jako hlavní ryby vybrali **skaláru vysokou** (*Pterophyllum altum*) a **terčovce hnědého** (*Symphysodon aequifasciatus*). Tyto ryby jsme doplnili dvěma druhy hejnových ryb, a sice **neonkou červenou** (*Paracheirodon*

axelrodi) a **tetrou červenoústou** (*Hemigrammus rhodostomus*). Jako ryba dna byl vybrán **pancéřníček Sterbův** (*Corydoras sterbai*) Tento druh se hodí do vyšších nádrží. Pro likvidaci řas jsme vybrali **krunýřovce jednopruhého** (*Otocinclus affinis*).

Akvárium č. 2 (foto 2):

Objem 1400 l, rozměry 300 x 67 x 70 cm. Vzhledem k délce akvária jsme vybrali **cichlidu ocasookou** (*Cichla ocellaris*) a **vrubozobce pavího** (*Astronatus ocellatus red oscar*), doplněné parybou **trnuchou skvrnitou** (*Potamotrygon motoro*).

Akvárium č. 3 (foto 3):

Objem 1680 l, rozměry 240 x 100 x 70 cm. Vzhledem k tradici chovu jsme zvolili **piraňu Nattererovu** (*Pygocentrus nattereri*), neboť tento druh se nám v roce 1984 podařilo poprvé rozmnožit. Navíc krmění piraň bylo jednou z pravidelných předváděcích akcí se zvířaty, která byla návštěvníky často vyhledávána.

V rámci úspor jsme celou přestavbu zajišťovali svépomocí a vlastními silami. Veškeré práce jsem prováděl až po pracovní době za pomoci oddělení údržby zoo a jednotlivých firem, které dodávaly objednaný materiál.

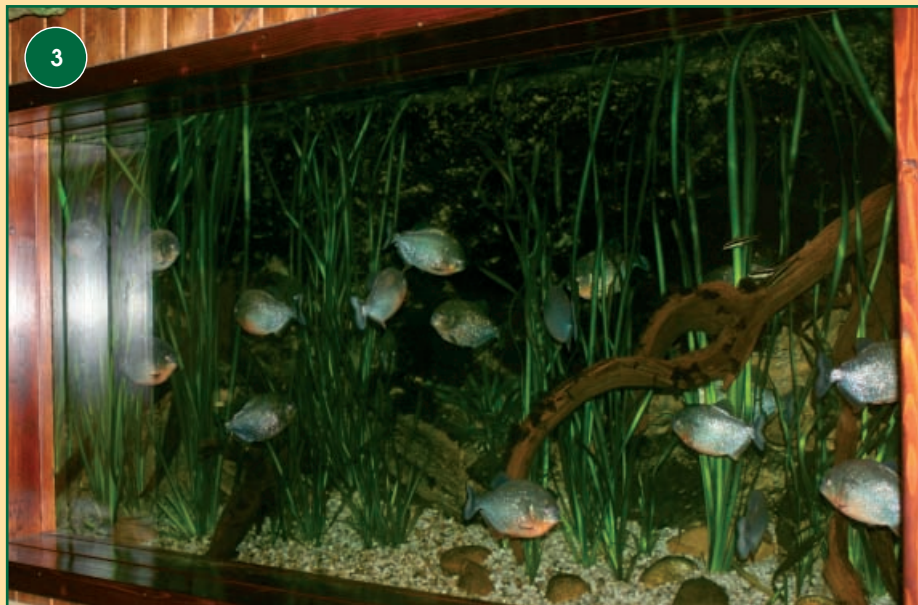

Počet mých odpracovaných hodin se blížil číslu 600. Většinu potřebného materiálu (písky, kořeny, rostliny, osvětlení, barvy) jsem z důvodu lepšího výběru nakupoval přímo u prodejce.

Ve vnitřní části všech akvárií byl odstraněn původní nátěr a akvária byla opatřena nátěrem novým. Druhé akvárium bylo doplněno akvarijním pozadím na bočních stěnách i na zadní straně, na akvarijním pozadí byly vytvarovány kapsy na rostliny. Pozadí bylo vyrobeno z polyuretanu na zakázku od firmy Umělé skály a kameny. U třetího akvária bylo původní pozadí ponecháno, pouze byla provedena menší rekonstrukce a nový nátěr.

U prvních dvou akvárií byla z důvodu poškrábání vyměněna původní skla. Zvolili jsme skla o tloušťce 3x 8 mm se dvěma fóliemi. Důvodem byla jednak

krát dražší, jednak jsme tuto variantu volili z bezpečnostních důvodů pro případ možného rozbití skla. Skla nám

dodala firma Sklenářství Kos, s. r. o. **(foto 4).**

Akvária číslo 1 a 2 jsme zvolili jako

průtočná. Boční strana obou betonových nádrží byla navržena a opatřena odtokovým otvorem. Tím byla určena výška vody v akváriu a zajištěn automatický odtok vody. Celý systém byl doplněn externím skleněným filtrem pro druhé akvárium, rovněž opatřeným automatickým odtokem. Do filtru jsme dali čerpadlo, kterým jsme uzavřeli okruh přečerpávané vody ve druhém akváriu. V obou akváriích je možnost kombinace, uzavření odtoku, a tím lze zvýšit výšku vody v akváriu. Uzavřením odtoku se změní průtočné nádrže na klasické. Bude využíváno při léčení ryb v celém akváriu. Je možné vyřadit skleněný filtr ze systému, aniž by byla narušena průtočnost nádrží. Velikost filtrační hmoty skleněného filtru je 90 l. Původní staré kanystrové filtry Eheim i s náplněmi byly vyřazeny. Filtraci jsme řešili nákupem nových vnějších filtrů Fluval FX-5, dodaných firmou Plaček, s. r. o. Druhé akvárium bylo ještě opatřeno průhledným krytem z plexiskla s možností jednoduchého otevření celého krytu a snadné obsluhy akvária.

Bylo odstraněno nepotřebné staré elektrické vedení a neodpovídající osvětlení, nad akvárii byly instalovány nové zásuvky, k osvětlení byly použity osvětlovací rampy a tělesa. U prvních dvou akvárií se jednalo o zářivky T5, u třetího o typ T8 od firmy Narva a Aqua Medic. Ke každému akváriu byla dokoupena dvě topná tělesa Eheim Jager 300 W.

Z instalatérských prací byl v manipulační místnosti vyměněn původní starší ohřívač vody za větší, dostačující pro částečnou výměnu vody v akváriích, a byly instalovány nové rozvody teplé a studené vody nad jednotlivými akvárii.

Ze zednických prací proběhla výměna a oprava dlaždic v manipulační místnosti, nových dlaždic v obslužném prostoru před akvárii, vyspravení nádrží a stěn v okolí akvárií a v manipulační místnosti a výroba stupínku u delší, zadní stěny nádrže za účelem

lepší manipulace a údržby samotných akvárií. Nakonec byly provedeny veškeré nátěry a bílení v manipulační místnosti a v prostoru všech tří akvárií. Byly nakoupeny nové stojany na akvarijní pomůcky a malá akvária do obslužného prostoru akvárií. Do manipulační místnosti byly pořízeny nové stojany pro teraristické účely. Poslední úpravy byly provedeny v návštěvnickém prostoru v okolí nádrží. Byla upravena celá stěna v okolí akvárií, přidáno přírodní dřevěné obložení, popis nádrží i s názvy vystavovaných ryb. Ke každému akváriu byla

přidána malá obrazovka s krátkým filmem o přírodním prostředí chovaných ryb.

V sobotu 4. února 2012 se konalo v rámci akce Pololetní prázdniny v zoo slavnostní otevření akvárií pro veřejnost. Součástí akce byla i akvaristická burza a výstava podmořských fotografií Martiny Balzerové.

Poděkování: Děkuji Danu Valentovi za cenné rady při realizaci nádrží a za pomoc při shánění jednotlivých druhů ryb (**foto 5**).

Zpráva o činnosti na úseku „pavilonu slonů“

Jan Javůrek

V roce 2012 jsme získali dotaci od Skupiny ČEZ ve výši 100 000 Kč. Rozhodli jsme se tyto peníze využít na vybudování filtrace v tropické řece, která se nachází v návštěvnické části pavilonu slonů (**foto 1**). Díky vedoucí zoologického oddělení Ing. Petře Padalíkové jsme získali výhodnější cenu na filtr a vysavač Oase. Navrhli jsme si systém instalace, kterou s námi konzultovala a posléze provedla externí instalatérská firma. Filtr jsme osadili v podzemní technické části pavilonu. Zároveň jsme, tentokrát již svépomocí, provedli uložení nových hadic do expozice tropické řeky, na které jsme napojili čerpadla a vytvořili dva vodopádky, které mají zaprvé okysličovat vodu a zadruhé díky dvěma topným tělesům o výkonu 4 a 6 kilowattů ohřívají vodu na cca 22–24 °C. Taktéž jsme opětovně ořezali starý silikon kolem skel řeky a nově skla vytmelili. Před vypuštěním jsme samozřejmě odlovili jesetery a karasy a po poradě se zoologickým oddělením jsme nahradili tyto dva druhy ryb nově parmičkami Schwanenfeldovými a parmičkami Wetmoreovými a novými druhy želv, konkrétně karetkami novoguinejskými, které lépe znázorňují oblast Asie. Tím chceme návštěvníkům přiblížit biotop, kde se ve volné přírodě pohybují naši sloni. Před instalací biologické filtrace jsme byli nuceni minimálně třikrát do

roka ryby odchytil, řeku vypustit, koryto umýt tlakovou vodou a posléze opět napustit, což činilo přibližně 5 000 litrů vody při jednom čištění. Nyní jsme díky filtraci a podvodnímu vysavači vypouštění řeky téměř rok neprováděli.

Co se týče zdravotního stavu našich slonic, došlo k několika změnám. Dne 16. února 2012 bylo týmem IZW Berlin zjištěno při kontrole Delhi, že na pravém vaječniku je malá cysta, ale na levém jsou utvořeny tři folikuly, z nichž jeden dozrává. Vše vypadalo naděj-

ně. Předběžný termín inseminace byl stanoven na 8. března 2012. Začali jsme tedy Delhi denně odebírat krev a nechávali zjistit hladinu hormonů. Ovšem očekávaný pik se nedostavil, proto jsme odvezli 19. března 2012 vzorky krve Delhi do laboratoří IZW v Berlíně. Výsledek zněl, že cyklus proběhl velice nestandardně a slabě. Další vyšetření bylo stanoveno na léto. Co se týče Kaly, její zdravotní stav se podle vyšetření stále zhoršuje. Její cyklus neustále mírně probíhá a vysiluje její organismus, navíc hrozí prasknutí cyst. Bylo nám doporučeno podat jí hormony na zastavení cyklu, přičemž by se po nich měl zlepšit i nález ohledně cyst. Jak se zmiňuji výše, další vyšetření bylo stanoveno na léto. Lékaři z IZW nakonec přijeli v srpnu (**foto 2**) a u Delhi našli opět cystu a tekutinu v děloze. Doporučili nám zvažít výplach dělohy při částečné narkóze. Kale byl injekčně podán Improvac, který by měl zastavit její cyklus. Další injekce jsme opakovali v součinnosti s naší veterinární lékařkou po třech a šesti týdnech. Bohužel, 15. října začala Kala na procházce kulhat na pravou zadní končetinu, byla bez nálady a 16. října ráno nežrala, odmítala se zvednout a bylo patrné, že má bolesti. Byl jí injekčně do svalů podán Ketofen

3

s poměrně dobrým účinkem, ale tyto obtíže opět připomněly dlouhotrvající problémy Kaly s pohybovým aparátem. Po konzultaci s naší veterinární lékařkou jsme jí omezili režim vycházek, Kala začala opět dostávat přípravek na klouby a s veterináři z liberecké zoologické zahrady jsme domluvili zrentgenování jejích končetin. Rentgen jsme provedli 25. října a výsledek nás mile překvapil. Na žádné z končetin Kaly (a jednalo se o 20 snímků) nebyly nalezeny žádné výrazné artritické či degenerativní změny. Nutno ovšem přiznat, že oblasti kyčlí, kde jsme předpokládali ložisko jejích bolestivých problémů, nedokázal rentgen prosvítit. Nicméně i to, že dolní partie nohou Kaly jsou v pořádku, nás velice potěšilo. V listopadu přijeli specialisté z IZW, aby provedli poslední sonografické vyšetření Delhi a dohodli další postup. Nález byl bohužel horší než poslední. Byla objevena další cysta a definitivně bylo potvrzeno, že Delhi funguje jen jeden vaječník. Po vyšetření a následné poradě nám byl znovu doporučen přibližně jednodinový zákrok, při kterém se Delhi částečně přispí, poté se endoskopicky prohlédne oblast dělohy, laserem se odstraní cysta a celá děloha se vypláchne antibiotiky. Z naší strany je nutné vybudovat pochozí lávku nad Delhi, protože se bude muset tzv. vyvazovat, sehnat kladky, řetězy apod., což je úkol pro náš technický úsek.

Vzhledem ke zhoršujícímu se stavu nehtů u Kaly jsme dostali příležitost

vyzkoušet tzv. chytrou houbu. Prováděli jsme opakované koupele v několika cyklech, bohužel bez viditelného a částečně očekávaného úspěchu. Nutno konstatovat, že u Kaly tato houba nezabrala. Ovšem jednoznačně pozitivně ji můžeme hodnotit u jedné z karet, která měla na krunýři ošklivé boláky (plíseň) a po aplikaci této houby se zánětlivá ložiska značně zmenšila a posléze vymizela docela.

Vzhledem k tomu, že v červnu tohoto roku uplynulo 25 let od chvíle, kdy do naší zoologické zahrady dorazila Delhi, rozhodli jsme se ve spolupráci s naším propagačním oddělením uspořádat oslavu. Naplánovali jsme poměrně bohatý program a vzhledem k tomu, že se neustále snažíme upozorňovat

na problematickou budoucnost chovu slonů v ústecké zoologické zahradě, koncipovali jsme oslavy do celého týdne, kdy každý den byla připravena nějaká akce, která měla přilákat zájem jak návštěvníků, tak zřizovatele. Celý týden jsme zahájili rýžovým dortem. Ten pro nás vyrobila pracovnice úseku výživy a krmení a Delhi (i Kale) ho předali ředitel zoo MVDr. Václav Poživil a fotograf, cestovatel a příznivec našich slonů Petr Slavík (**foto 3**). Poté byla slavnostně zahájena výstava fotografií Petra Slavíka. Z Ostravy k nám zavítal náš milý kolega a kamarád Pavel Zvolánek, aby nám jednak oplatil naši návštěvu v Zoo Ostrava, při níž jsme přáli malé Rashmi k jejím prvním narozeninám, dovezl Delhi dárek od ostravských kolegů v podobě 10 kilogramového balení Orlingu, ale hlavně aby nám pomohl s naší snahou nastítnit dvě možnosti našeho chovu slonů do budoucna. Buď se totiž vydáme cestou po vzoru ostravské zoo, kde díky odpovídajícímu chovnému zařízení mají ideální chovnou skupinu samic a dospělého samce a dnes tam odchovávají mláďata. Druhá možnost je cesta liberecké zoologické zahrady, kde v případě, že nepostaví nový či nerozšíří stávající pavilon slonů, chov těchto zvířat zanikne. Pavel Zvolánek si připravil pro tuto příležitost, hlavně pro pozvané politiky a novináře, velice zajímavou prezentaci o rozvoji chovu slonů v ostravské zoo. Bohužel, žádný z pozvaných politiků nedorazil, a tak si tuto přednášku vyslechli alespoň novináři. Na úterý jsme pro návštěvníky připravili tzv. veřejnou pastvu,

4

5

kdy jsme vyrazili na přilehlé louky na Mariánské skále. Všichni zájemci, kteří se shromáždili u horní pokladny, tak měli příležitost vychutnat si procházku a pastvu našich slonic s komentářem. Odpoledne měl pak náš kolega Pavel Zvolánek ještě jednu přednášku spojenou s prezentací, tentokrát pro zájemce z řad návštěvníků a fanoušků slonů. Středa se nesla ve znamení barev

a malování. Slony jsme na procházku pomalovali indickými motivy a ustrojili jsme se do originálních kostýmů, které jsme si vypůjčili z ústeckého divadla. Velice pěkně nás doplnila manželka Pavla Zvolánka v indickém sáří i s indickými šperky **(foto 4)**. Abychom přilákali i školní kolektivy, připravilo naše propagační oddělení na čtvrtek u horní pokladny křídý a děti mohly

malovat (a hojně toho využily) na panelech kolem cesty od horní pokladny k našemu pavilonu obrázky pro slony. Odpoledne jsme pak po cvičení v rámci enrichmentu návštěvníkům předvedli, že i sloni, konkrétně Delhi, umějí malovat. Na závěr produkce dostal její právě namalovaný obrázek návštěvník, který správně odpověděl na tematickou otázku. V pátek jsme opět vyrazili s našimi slony v doprovodu návštěvníků na pastvu. Velice nás překvapil počet a zájem lidí, kteří se nám hlásili i na facebookovém profilu našich slonic. Naštěstí se vydařilo i počasí a zájemci o tuto akci odcházeli opravdu spokojeni. Samozřejmě jsme počítali s tím, že vyvrcholení celého týdne bude probíhat o víkendu, kdy jsme očekávali i větší návštěvnost, což se nakonec i přes veliké horko potvrdilo. V sobotu si návštěvníci mohli před procházkou, kterou jsme absolvovali opět v kostýmech, zkusit připravit enrichment ve výběhu a poté, co jsme se vrátili se slony z procházky, mohli pozorovat, jak si s ukrytým krmením naše slonice poradí. U výběhu byly umístěny dva stánky, ve kterých velmi milé a příjemné dámy z Vietnamu prodávaly originální vietnamské jídlo a výrobky. Cvičení jsme pak zpestřili jednak rýžovými klobouky a režnými

6

košilemi, které přiblížily, jak jsou oděni domorodí mahauti **(foto 5)**, jednak koupáním slonic v přírodním jezírku ve výběhu. Neděle už jen uzavřela velice náročný, ale povedený sloní týden. Ze Sokolova k nám dorazila paní Andrášková, která je jednak velikou nadšenkyní „do slonů“, ale hlavně je sběratelkou sloních figurek, sošek a dalších podobných artefaktů. Přivezla s sebou asi 100 figurek, ze kterých jsme uspořádali výstavku přímo v pavilonu v ložnicích slonů. Odpoledne pak přijela Monika Absolonová, která společně s adoptivními rodiči a sponzory – malými slečnami Natálkou a Magdičkou Zavoralovými a zástupcem Skupiny ČEZ panem Schnepem – předala Delhi ještě jeden rýžovo-ovocný dort. Po celý týden kromě toho vždy po cvičení probíhaly (o víkendů dokonce třikrát denně) komentované prohlídky pavilonu a zázemí, jejichž účastníci dostali na závěr malý dárek v podobě žíně a pamětní kartičky a mohli si zakoupit květinu zasazenou přímo

v sušeném sloním bobku **(foto 6)**. Výsledkem tohoto náročného týdne byl jednak mediální zájem o chov slonů, ale i peněžní dotace ve výši 1 000 000 Kč z Ústeckého kraje, kterou jsme se rozhodli využít na vybudování nových podlah v ložnicích našich slonic, k úpravám okolí výběhu včetně vybudování malých tribun na hlavním výhledovém místě a k výrobě nových edukativních prvků kolem výběhu, abychom více přiblížili návštěvníkům život našich slonic.

V závěru roku byl naším zřizovatelem schválen investiční záměr na dostavbu chovného zařízení pro slony. Konkrétně byly vyčleněny 2 000 000 Kč na vypracování projektové dokumentace ke stavebnímu řízení.

Během roku jsme se zúčastnili několika akcí celé zoo, jako například Noci snů pro handicapované děti nebo Štědrého dne v zoo a vánoční nadílky pro slony. Také u nás proběhlo několik na-

táčení jak pro internetové televize, tak pro Českou televizi do pořadu „Ze zoo do zoo“ s Vandou Hybnerovou či natáčení reklamního spotu pro České dráhy k pořadu S Elfíkem do zoo.

Svojí návštěvou nás poctilo též několik VIP hostů, konkrétně Veronika Žilková s dětmi či Tereza Kostková se synem a manželem, režisérem Petrem Kracíkem **(foto 7)**.

Závěrem bych chtěl ještě poukázat na nemalý finanční přínos do pokladny zoo, konkrétně 94 500 Kč, které jsme získali díky velmi dobře fungujícím zážitkovým programům „Krmení a kontakt se slony“ či „Den chovatelem v pavilonu slonů“.

Nesmím samozřejmě zapomenout velice poděkovat našim sponzorům, konkrétně Skupině ČEZ, našim adoptivním rodičům Natálce a Magdičce Zavoralovým, firmám Oase, Dorant, Bushman a všem příznivcům našich slonů.

7

Činnost Centra pro zvířata v nouzi

Jaroslava Ježková

V roce 2012 prošlo Centrem pro zvířata v nouzi celkem 557 psů a 288 koček, z toho bylo vráceno zpět majitelům 257 psů. Všechny kočky byly umístěny do adopce, popřípadě vypuštěny zpět do lokality po kastraci či léčbě.

Radikálně vzrostl počet problémových a dlouhodobě umístěných psů, proto jsme se zaměřili hlavně na jejich převýchovu a socializaci, abychom je dokázali vrátit do normálního života a oni byli schopni adopce (**foto 1**). V mnohých případech se nejednalo o psy, kteří by byli povahově nevyrovnaní či agresivní, spíše to byla zvířata, která nevládla pobyt v centru či ztrátu majitele. Takoví psi potřebují mnoho času na to, aby získali důvěru v člověka a schopnost komunikovat s ním. Odměnou pak je 254 psů, které se nám

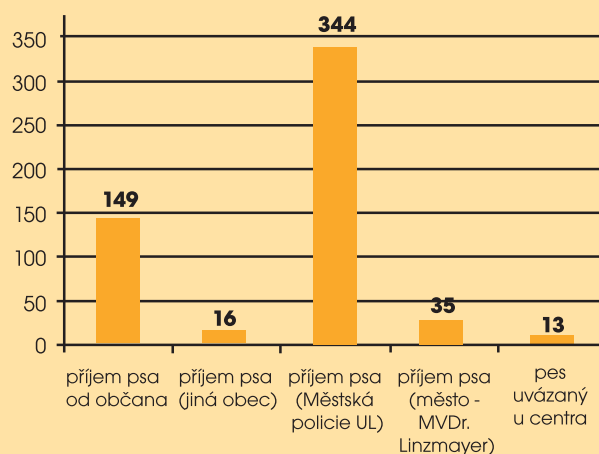
podařilo umístit do adopce.

Úspěšné bylo centrum i na různých výstavách oříšků, kterých se opakovaně účastníme. Posláním účasti na těchto výstavách je nejen odměna za případné umístění pejska v soutěži, ale hlavně propagace centra a výchova našich dobrovolníků k lásce ke zvířatům a péči o ně. Doprovodnou akcí většinou také bývá umístěvací výstava, kde získávají naši svěřenci další šanci dostat se co nejdříve k novému páníčkovi.

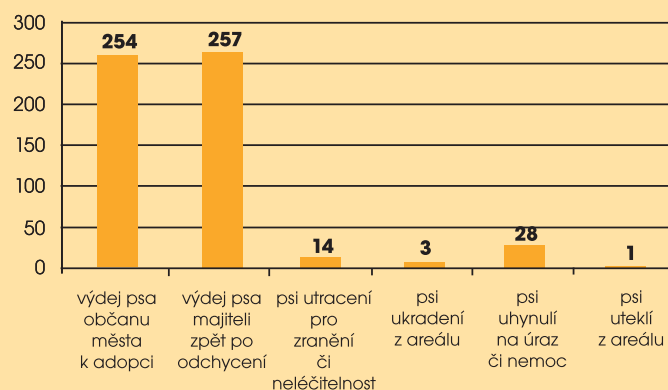
Nadace na ochranu zvířat nás letos zahrnula do projektu pro útulky s názvem Naplňte misky. Prostřednictvím firmy MARS nám předala krmení pro naše svěřence na půl roku, což je pro nás velmi hodnotná pomoc.

Příjem psů do péče od 1. 1. do 31. 12. 2012	
příjem psa od občana města	149
příjem psa (jiná obec)	16
příjem psa (Městská policie UL)	344
příjem psa (město - MVDr. Linzmayer)	35
pes uvázaný u centra	13
Celkem psů	557

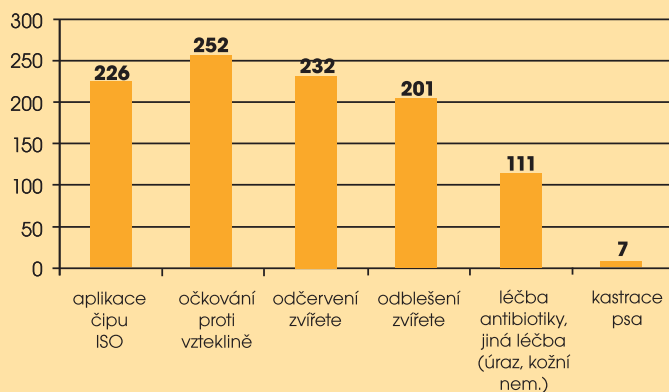

Výdej psů z péče od 1. 1. do 31. 12. 2012	
výdej psa občanu města k adopci	254
výdej psa majiteli zpět po odchycení	257
psi utracení pro zranění či neléčitelnost	14
psi ukradení z areálu	3
psi uhynulí na úraz či nemoc	28
psi uteklí z areálu	1
Celkem psů	557

Léčba psů po dobu jejich pobytu a vakcinace od 1. 1. do 31. 12. 2012

aplikace čipu ISO	226
očkování proti vzteklině	252
odčervení zvířete	232
odblešení zvířete	201
léčba antibiotiky, jiná léčba (úraz, kožní nem.)	111
kastrace psa	7
Výkonů celkem	1029

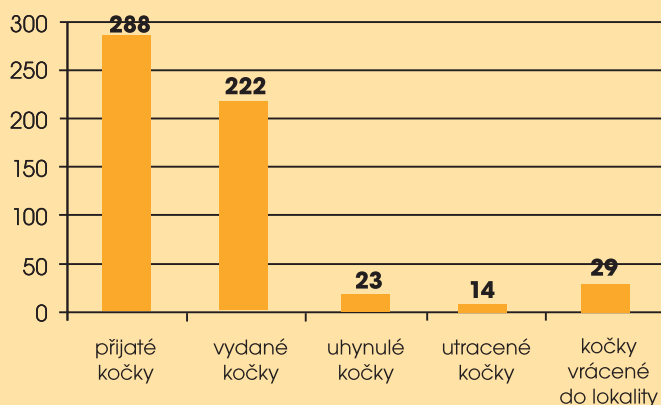

Náklady centra v roce 2012

platba za vydaného psa (očkován, čipován)	300 Kč
platba za vydaného psa (očkován, čipován) mimo město Ústí nad Labem	400 Kč
poplatek za 1 den pobytu psa	60 Kč
poplatek za převoz psa do centra	100 Kč
paušální platba za pobyt psa (pes do 30 cm)	1000 Kč
paušální platba za pobyt psa (pes nad 30 cm)	1500 Kč
platba za kadáver	22 Kč/kg

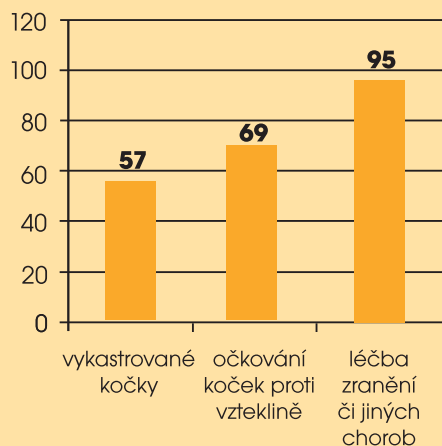
Kočky přijaté a ošetřené od 1. 1. do 31. 12. 2012

přijaté kočky	288
vydané kočky	222
uhynulé kočky	23
utracené kočky	14
kočky vrácené do lokality	29

Přehled léčby koček od 1. 1. do 31. 12. 2012

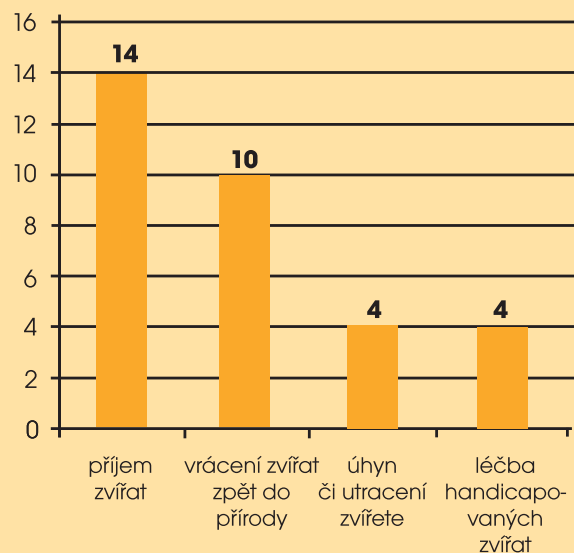
vykastované kočky	57
očkování koček proti vzteklině	69
léčba zranění či jiných chorob	95

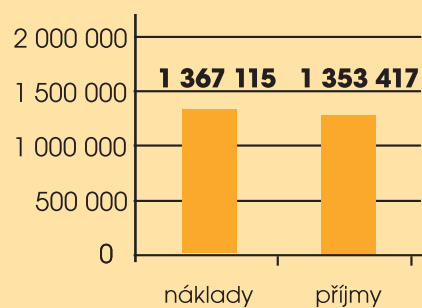
Handicapovaná zvířata naší fauny za rok 2012

příjem zvířat	14
vrácení zvířat zpět do přírody	10
úhyn či utracení zvířete	4
léčba handicapovaných zvířat	4

Financování centra v roce 2012

spotřeba materiálu	315 725 Kč
spotřeba energie	102 866 Kč
opravy a údržba	78 341 Kč
ostatní služby	140 994 Kč
ostatní náklady	13 583 Kč
mzdové náklady	552 665 Kč
zdr. a soc. pojištění	162 941 Kč
celkem náklady: 1 367 115 Kč	
příjmy centra – adopční popl., sponz. dary	300 017 Kč
dotace za rok 2012	1 053 400 Kč
celkem příjmy: 1 353 417 Kč	

Handicapovaní živočichové

Mgr. Martina Kocábková

V roce 2012 přijalo Centrum pro handicapované živočichy 150 jedinců v cca 45 druzích volně žijících živočichů české fauny (**tab. 1**). Tradičně bylo největší zastoupení ptáků v počtu 91 kusů v 30 druzích, následovali savci v počtu 56 jedinců z 12 druhů. Příjem handicapovaných plazů či obojživelníků bývá tradičně zanedbatelný.

Ptáci

Jedním z nejčastějších obyvatelů Centra pro handicapované živočichy bývají mláďata ptáků. Většinou se jedná o mláďata, která nezvládla svůj první výlet z hnízda. V menší míře se k nám dostávají ptáčata mladší, ještě ne zcela opeřená, která buď také vypadla z hnízda, nebo ta, jejichž hnízda byla poškozena či zničena. Nezanedbatelný podíl také tvoří dospělí jedinci, kteří bývají poraněni či pouze otřeseni po nárazu do skleněných výplní oken či po srážce s automobily.

V předchozích letech se na první příčce v počtu přijatých jedinců drželi rorýsi. I v letošním roce jich záchranné centrum přijalo vysoký počet – celkem 18 jedinců, z nichž se podařilo úspěšně vypustit 12 zvířat. Absolutní prvenství z ptačí říše ovšem překvapivě drží poštolky. Z 22 příchozích se nám jich podařilo vrátit do přírody 14, některé za přítomnosti médií (**foto 1**). U zbývajících jedinců se většinou jednalo o devastující poranění křídel nebo hlavy, která byla s dalším životem neslučitelná.

Kromě tradičních zástupců naší ptačí fauny (dravců, svišťounů, pěvců) pro-

šlo záchranným centrem také několik zajímavých ptačích druhů, které si zaslouží podrobnější zmínku.

Koncem května bylo u řeky Labe nalezeno několik dní staré opuštěné mládě lysky černé (*Fulica atra*) – **foto 2**. Péče o takto mladé zvíře si vyžádala celodenní úsilí ošetřovatele. Lyska úzkostlivě vyžadovala těsný tělesný kontakt, a tak i první noci trávila schoulená u svého adoptivního rodiče. Později dostala vlastní bazének, ve kterém si postupně navykala na své přirozené prostředí. Jelikož se mláďata nerodí s plně vyvinutými a funkčními mazovými žlázami, musel být její pobyt ve vodě pečlivě regulován. Bez dostatečného promaštění peří totiž hrozilo, že pták brzy prochladne. V této době jsme u mladé lysky začali více pozorovat deformaci pravé nohy. Prsty se stáčely více pod tělo a mládě se pohybovalo došlapováním na hranu končetiny. I přes veškerou péči se tento stav nepodařilo zvrátit. Nicméně zvíře jinak dobře prospívalo a tato drobná odchylka se ukázala být spíše kosmetickou vadou. Otázkou ovšem zůstává příčina této deformace. Mohlo se jednat o vrozenou vadu nebo o důsledek nerozpoznaného zranění, např. při neodborném odchytu mláďete. Po několika týdnech byla mladá lyska přesunuta a vypuštěna v expozici vodního ptactva zoologické zahrady. Zpočátku si stále udržovala těsnou vazbu se svým ošetřovatelem, avšak

postupem času získala přirozenou plachost a na začátku srpna sama odlétla.

V říjnu byl do centra přivezen dospělý výr velký (*Bubo bubo*). Ačkoli měl rozsáhlé poranění křídla po srážce s automobilem, rozhodli jsme se pro léčbu. Tohoto úkolu se zhostila specialista na poraněné ptactvo, veterinární lékařka MVDr. Helena Vaidlová z Kralup nad Vltavou. Při náročné několikahodinové operaci dokázala několik desítek úlomků roztržených kostí vrátit na jejich původní místo, a zajistit tak zachování funkčnosti křídla po jejich opětovném srůstu. Výr se v průběhu několika měsíců podrobil ještě dalším zákrokům a prognóza je velmi pozitivní. Křídlo se zhojilo a výr se rychle dostal do dobré kondice. Na jaře roku 2013 se ho pokusíme navrátit zpět do přírody.

V listopadu se do centra dostal ohrožený zástupce české fauny – sluka lesní (*Scolopax rusticola*). Tento nenápadně zbarvený pták s dlouhým štíhlým zobákem bývá v naší přírodě málokdy spatřen. Jedná se totiž o skrytě žijící samotářské zvíře, které navíc bývá aktivní převážně za soumraku. Tento jedinec naštěstí neměl žádné zranění, byl pouze vysílen. Již po několika dnech se zvíře dostalo do dobré kondice a naopak bylo zřejmé, že by mu delší pobyt ve voliére neprospěl. Po zhruba týdenním pobytu sluky v centru jsme – po konzultaci s Agen-

3

turou ochrany přírody a krajiny – vybrali vhodnou lokalitu u obce Strážky a sluku zde vypustili (**foto 3**).

A konečně v polovině prosince nám přinesli z Čížkovické cementárny mladou čejku chocholatou (*Vanellus vanellus*). Zvíře se několik dní pohybovalo mezi stavebními dělníky a bylo zřejmé, že bez lidské pomoci nedokáže přežít. V centru čejka pobyla více než měsíc, během kterého zesílila a vybarvila se ve svůj typický černobílý šat. Nakonec svůj nový domov našla v zoologické zahradě v Praze, kde se úspěšně zařadila do hejna ostatních jedinců svého druhu.

Savci

Absolutní prvenství v počtu přijatých jedinců zauímají, stejně jako v předchozích letech, ježci (*Erinaceus spp.*) (**foto 4**). Ježčí sezona je oproti ostatním handicapům specifická. Jelikož

zvířata v naší péči přezimují, období jejich pobytu zasahuje do dvou kalendářních roků. Úspěšnost jejich vypuštění lze proto počítat pouze zpětně a ke konci kalendářního roku tak máme k dispozici jen průběžné údaje.

V předchozích sezonách (2007–2010) nebyvala úspěšnost přežití ježků v naší péči nikterak vysoká. V průběhu času jsme ovšem naši metodiku chovu vylepšili, což se na procentu úspěšnosti výrazně projevilo. V dřívějších sezonách byla většina zvířat umístěna v jedné ubikaci, kde měla možnost výběru z několika úkrytů a boudiček. Také potrava se jim podávala na více miskách, aby se zamezilo kompetici silnějších a slabších jedinců. Ježci jsou ale výrazně samotářská zvířata a tento skupinový pobyt jim nikterak neprospíval. Navíc vysoká koncentrace zvířat na malém prostoru podporovala šíření parazitů a případných chorob, čemuž

4

se i přes karanténní opatření a pravidelnou veterinární péči nedalo nikdy úplně vyhnout.

V současné době obývají společnou vnitřní ubikaci pouze mladí ježci s hraniční vahou pod 600 gramů. Výrazně mladá, oslabená nebo nemocná zvířata jsou držena zvlášť a je jim poskytnuta individuální péče. Naopak větší a již dostatečně „vykrmení“ jedinci byli přesunuti do venkovní voliéry, kde mohou zazimovat v připravené kupě z listů a jiného přírodního materiálu. I těmto zdravým a silným zvířatům bývá přes zimu nabídnuta potrava, aby se i neklidní spáči měli možnost nasytit. V sezoně 2011–2012 se nám takto podařilo přezimovat velké množství jedinců, kteří se v prvních jarních měsících sami „vypustili“ do přírody, když se jim podařilo objevit otvor v pletivu voliéry.

Tabulka 2 ukazuje úspěšnost přezimování ježků od roku 2007, ale čísla je třeba doplnit také komentářem. Např. v sezoně 2010–2011 byla úspěšnost nižší než v předchozím období, avšak je třeba zmínit, že nám statistiku výrazně pokazilo velké množství případů, které jsme neměli šanci ovlivnit. Velmi často se v té době totiž stávalo, že k nám byla přinesena velmi mladá zvířata, která byla již několik dní v neodborné péči ochotných lidí. Bohužel, kvůli nedostatku znalostí a pod vlivem mnoha zažitých předsudků jim byla nabízena zcela nevhodná potrava (např. zrní pro hlodavce či ptáky, ovoce), a zvířata tak byla do centra donesena zesláblá a na pokraji života. Ve většině případů se již takovému ježky nepodařilo zachránit.

Druhou nejčastější skupinou přijatých savců bývají netopýři (**foto 5**). Část se jich podařilo vypustit ještě na podzim, zbytek přečkal zimní spánek v centru. Sešlo se 13 zástupců různých druhů, takže letošní rok byl na příchod těchto okřídlených savců nezvykle bohatý. Je to dáno nejen zvýšeným povědomím veřejnosti o netopýří problematice, ale také nestálostí počasí. Stačí totiž, aby v průběhu zimy došlo k výraznějšímu oteplení, které má za následek probuzení netopýřů. Ti se následně marně vydávají hledat potravu. K takovému zmatení zvířat může dojít i vlivem lidské činnosti, například při zahájení topné sezony. Náhlé výrazné prohřátí zdí budov, v jejichž štěrbinách často netopýři přezimují, mívá stejný efekt jako rozmrazy počasí.

Plazi a obojživelníci

V letošním roce přijalo centrum pouze

tří jedince studenokrevných zástupců české fauny – užovku hladkou, zmiji obecnou a ropuchu zelenou. Zmije obecná bohužel svým zraněním podlehla. Užovka i ropucha byly úspěšně vypuštěny v areálu zoologické zahrady.

Celkový přehled uvádí **tabulka 3**.

Tab. 1

SKUPINA	DRUHŮ	KUSŮ	VYPUŠTĚNO	ÚHYN	JINÉ	KRMNÉ DNY
savci (<i>Mammalia</i>)	12	52	24	11	17	2936
ptáci (<i>Aves</i>)	30	91	44	43	4	1192
plazi (<i>Reptilia</i>)	2	2	1	1	0	2
obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	1	1	1	0	0	1
CELKEM	45	146	70	55	21	4131

Tab. 2

ÚSPĚŠNOST VE VYPOUŠTĚNÍ JEŽKŮ						
sezona	přijatých	vypuštěných	zůstatek	procento úspěšnosti		
2007–2008	78	16		20.5		
2008–2009	63	25		39.7		
2009–2010	59	25		42.4		
2010–2011	72	28		38.9		
2011–2012	51	43		84.3		
2012–2013	33+	12+	11			

Tab. 3

PŘEHLED HANDICAPŮ ZA ROK 2012							
	KUSŮ	VYPUŠTĚNO	ÚHYN	JINÉ	krmné dny	pozn.	
SAVCI							
ježek (<i>Erinaceus sp.</i>)	33	16	6	11	2464	k 31. 12. 2012 zůstávají	
kuna skalní (<i>Martes foina</i>)	1		1		2		
netopýr	2	2			2		
netopýr dlouhouchý (<i>Plecotus austriacus</i>)	2	2			79		
netopýr hvízdavý (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	1			1	29	stanice Nyctalus – Praha	
netopýr parkový (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	1			1	20	k 31. 12. 2012 zůstává	
netopýr pestrý (<i>Vespertilio murinus</i>)	2			2	26	k 31. 12. 2012 zůstávají	
netopýr rezavý (<i>Nyctalus noctula</i>)	5	3		2	302	k 31. 12. 2012 zůstávají	
plich velký (<i>Glis glis</i>)	1	1			1		
prase divoké (<i>Sus scrofa</i>)	2		2		3		
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	1		1		7		
zajíc polní (<i>Lepus europaeus</i>)	1		1		1		

PŘEHLED HANDICAPŮ ZA ROK 2012

	KUSŮ	VYPUŠTĚNO	ÚHYN	JINÉ	krmné dny	pozn.
PTÁCI						
čejka chocholatá (<i>Vanellus vanellus</i>)	1			1	41	umístěna v Zoo Praha
dlask flustozobý (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	1		1		1	
drozd zpěvný (<i>Turdus philomelos</i>)	1		1		1	
holub skalní (<i>Columba livia</i>)	3		2	1	124	adoptován na dožití
holub hřivnáč (<i>Columba palumbus</i>)	2		2		6	
jiříčka obecná (<i>Delichon urbica</i>)	5		5		8	
kachna divoká (<i>Anas platyrhynchos</i>)	1		1		3	
kalous ušatý (<i>Asio otus</i>)	1	1			23	
káně lesní (<i>Buteo buteo</i>)	4	2	2		55	
krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	1		1		2	
konipas horský (<i>Motacilla cinerea</i>)	1	1			6	
kos černý (<i>Turdus merula</i>)	4	2	2		22	
labuť velká (<i>Cygnus olor</i>)	1		1		71	
ledňáček (<i>Alcedo sp.</i>)	1	1			2	
lyska černá (<i>Fulica atra</i>)	1	1			67	
poštolka obecná (<i>Falco tinnunculus</i>)	22	14	8		343	
pušтік obecný (<i>Strix aluco</i>)	1			1	78	k 31. 12. 2012 zůstává
racek (<i>Larus sp.</i>)	1	1			1	
rehek domácí (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	3	2	1		28	
rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	18	12	6		127	
sluka lesní (<i>Scolopax rusticola</i>)	1	1			9	
sojka obecná (<i>Garrulus glandarius</i>)	2		2		3	
straka obecná (<i>Pica pica</i>)	2	1	1		36	
strakapoud (<i>Dendrocopos sp.</i>)	4	2	2		24	
sýček obecný (<i>Athene noctua</i>)	1	1			19	
sýkora (<i>Parus sp.</i>)	4	1	3		13	
vrabec domácí (<i>Passer domesticus</i>)	1	1			5	
vrána šedá (<i>Corvus cornix</i>)	1		1		1	
vír velký (<i>Bubo bubo</i>)	1			1	69	k 31. 12. 2012 zůstává
žluna zelená (<i>Picus viridis</i>)	1		1		4	
PLAZI						
užovka hladká (<i>Coronella austriaca</i>)	1	1			1	
zmije obecná (<i>Vipera berus</i>)	1		1		1	
OBOJŽIVELNÍCI						
ropucha zelená (<i>Pseudepidalea viridis</i>)	1	1			1	

Projekt Pesisir Balikpapan v roce 2012

Mgr. Stanislav Lhota

Projekt Pesisir Balikpapan je výzkumný a ochranný program, který Zoo Ústí nad Labem zaštiťuje od roku 2007. Jeho cílem je ochrana unikátního území Balikpapanského zálivu ve Východním Kalimantanu v Indonésii. Záliv zahrnuje tak různorodé ekosystémy, jakými jsou primární a sekundární deštný prales (částečně chráněné v rezervaci Sungai Wain), pobřežní mangrovy, korálové útesy a mělké moře. Je domovem opic kahauů nosatých, delfínů orcel tuponosých a dalších více než 100 druhů savců, téměř 300 druhů ptáků a řady jiných živočichů a rostlin. Plní významné ekologické funkce, je zdrojem čisté vody pro město Balikpapan, poskytuje obživu početným tradičním rybářským komunitám a nese s sebou značný potenciál pro rozvoj ekoturismu.

Program projektu Pesisir Balikpapan se v roce 2012 zaměřil na kampaň proti plánovanému rozšíření průmyslové zóny do přírodních ekosystémů Balikpapanského zálivu. Probíhaly však také další aktivity, jako například program ekologické výchovy nebo výzkumné aktivity.

Monitoring

Základem účinné ochranné práce je vědět o tom, co se právě děje v terénu, a vědět to včas. Mnoho destruktivních stavebních projektů se v Indonésii podařilo prosadit proto, že společnost začala s výstavbou více nebo méně v tajnosti, a na negativní důsledky stavby se tak nepřišlo buď vůbec, anebo příliš pozdě, když už nebylo možné projekt (založení plantáže, těžbu dřeva, výstavbu továrny) zastavit. Abychom takovým situacím předešli, zavedli jsme v roce 2008 program pravidelného monitoringu stavu pobřeží Balikpapanského zálivu (**foto 1**). Program probíhal téměř bez přerušení až do února 2012, kdy jsme ho bohužel museli přerušit pro nedostatek financí v souvislosti s probíhající intenzivní kampaní (viz níže). Od prosince 2012 jsme ale program pravidelného monitoringu opět obnovili.

Vedoucím týmu monitoringu je už od počátku (od roku 2008) Darman, rybář z vesnice Gersik. Na lodi ho původně doprovázeli lodníci Bedul a Ali z vesnice Kampung Baru, kteří byli mými asistenty při výzkumu kahauů nosatých v letech 2007–2008. Tento původní tým se však rozdělil poté, co jsme založili sdružení Landing, jehož cílem je ekoturismus a ekologická výchova (viz níže). Tým z Kampung Baru se plně zaměřil na tento nový program, zatímco Darman si pořídil vlastní loď

a program pravidelného monitoringu spojil s osvětovým a propagačním působením tím, že si jako lodníky pro monitoring vybírá jiné rybáře z Gersiku a okolních vesnic. Ti se v jednotlivých měsících střídají. To umožňuje na jedné straně blíže seznámit rybáře s faktory, které vedou k devastaci pobřeží Balikpapanského zálivu, a tím pádem i ke snižujícím se úlovkům ryb, a motivovat je k účasti v kampaních za záchranu zálivu. Zároveň to ale také Darmanovi umožňuje podchytit řadu

užitečných informací („drbů“), které kolují mezi místními vesničany.

Tým monitoringu objíždí jednou měsíčně zhruba polovinu pobřeží Balikpapanského zálivu. Zvolili jsme jeho severní polovinu, která je ještě z větší části dobře zachovalá a kde budou mít ochranné snahy největší dopad (monitoring a ochrana celého pobřeží, tj. území o rozloze přibližně 320 km², by bohužel nebyly v našich silách). Monitoring trvá každý měsíc přibližně 3–5 dní. Hlídky objíždí celé pobřeží a vplouvá do většiny řek tak daleko, jak to hloubka vody umožní. Trasa monitoringu tak představuje několik set kilometrů. Pravidelně jsou navštěvována především ta místa, kde jsme různé destruktivní aktivity zaznamenali v minulosti nebo kde je očekáváme na základě různých neformálních zpráv. Záznam je vyplňován do standardizovaných formulářů, aby pak s daty mohli pracovat i ostatní ochránáři. Formulář zahrnuje údaje o plantážích palmy olejné, hnědouhelných dolech, přístavech, krevetách a rybích farmách, průmyslových podnicích, ilegální těžbě dřeva, pálení dřevěného uhlí, spekulacích s pozemky, vypalování lesa a jakýchkoli stavbách.

Ekoturismus a ekologická výchova

Program ekologické výchovy jsme zahájili v roce 2012 z iniciativy místní učitelky Mary Anny Asrani, která se na mě obrátila s prosbou o podněty na

podobnou činnost. Dohodli jsme se na vytvoření nového programu, jehož cílem by bylo ukázat přírodu Balikpapanského zálivu obyvatelům města Balikpapanu. Vzhledem k nedostatku financí jsme se rozhodli program postavit tak, aby dokázal sám sebe financovat, a to formou výtěžku z ekoturismu. Za tím účelem jsme založili nevládní sdružení Landing (což je místní název jednoho z druhů mangrovů).

Ekoturistický program sdružení Landing je zaměřen v první řadě na obyvatele měst Balikpapan a Samarinda (**foto 2**), kteří sice žijí v těsné blízkosti divoké přírody, ale povětšinou už o tom ani nevědí. Odcizení se přírodě totiž v indonéských městech postupuje velmi rychle a pokročilo už značně da-

leko. Nicméně výlety do mangrovů Balikpapanského zálivu se mezi místními lidmi setkávají se značným ohlasem. Velkými lákadly jsou pro ně kahauové nosatí a delfíni orcely tuponosé, ale také celodenní výlety do rozsáhlých primárních mangrovů v odlehlých částech Balikpapanského zálivu. Součástí výletů je i nenucené vzdělávání a kampaň za zapojení místních obyvatel do ochranných aktivit.

Poplatky za výlety do Balikpapanského zálivu pro místní obyvatele jsou udržovány na minimální výši, takže sice pokryjí výdaje celého programu, další výtěžek ale neregenerují. To by mohl umožnit ekoturismus zaměřený na zahraniční turisty, což má ale zatím řadu úskalí, počínaje malou kapacitou stávajícího týmu, pokud jde o počet návštěvníků (jediná loď, jediný anglicky mluvící průvodce), a konče mnohem vyššími nároky a menší mírou uspokojení zahraničních návštěvníků ve srovnání s místními turisty. Problémem je také to, že ke kahauům i k delfínům lze vozit jen omezený počet výprav, aby se předešlo přílišnému vyrušování zvířat. Z toho důvodu se snažíme ekoturistický program co nejvíce diverzifikovat, abychom mohli návštěvníkům nabídnout i jiné atrakce, například návštěvu rybářských vesnic, šnorchlování na korálových útesech, pozorování života na mořském pobřeží během odlivu a v budoucnu snad také birdwatching a výlety do rezervace Sungai Wain.

Dalším programem sdružení Landing

je ekologická výchova na školách, která zahrnuje jak přednášky, tak i akce v terénu, například čištění mangrovů v okolí školy od odpadků. Mara Anna Asrani připravuje také příručku s návody pro „green life style“ pro obyvatele Balikpapanu, která bude zahrnovat konkrétní možnosti výkupu a recyklace odpadu, šetření energií a ekologicky šetrnějšího nakupování.

Kampaň za záchranu Balikpapanského zálivu

Politická situace v Balikpapanu ve vztahu k ochraně přírody a životního prostředí se v posledních dvou letech vyvíjí značně nepříznivě. Zatímco bývalý starosta Imdaad Hamid považoval témata životního prostředí za velmi prioritní, nový starosta Rizal Effendi a jeho vláda jsou výrazně zaměřeni na co nejrychlejší ekonomický rozvoj města bez ohledu na přírodu a prostředí. Stejnou strategii sleduje už několik let i vláda celé provincie Východního Kalimantanu v čele s guvernérem Awangem Faroekem. Proto stále zůstává aktuálním tématem i plánovaná výstavba mostu přes ostrov Balang (foto 3) a s ním spojená dálnice kolem celého Balikpapanského zálivu, což je projekt, na kterém mají Awang Faroek a někteří členové jeho vlády osobní zájem. Projekt je považován nejen za ekologicky katastrofální, ale i za ekonomicky nesmyslný, proto se doposud nenašel investor, který by byl ochoten ho financovat. Guvernér však v hledání investorů pokračuje, především u čínských společností, kterým jako odměnu nabízí koncese na zakládání nových plantáží palmy

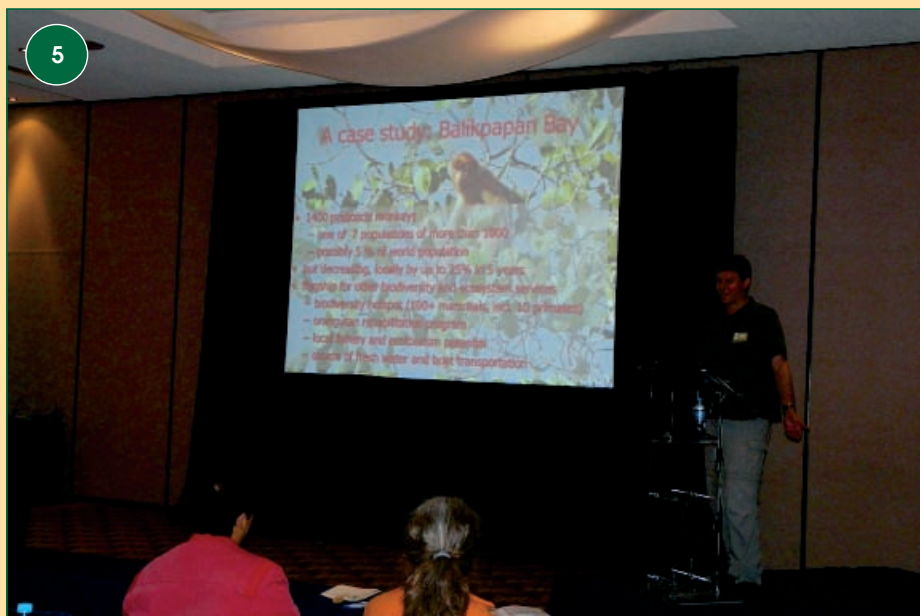
olejné a nových hnědouhelných dolů.

Zatímco však dříve byly největší hrozby pro budoucnost Balikpapanského zálivu spojeny se zájmy provinční vlády, v posledních letech začínají dominovat zájmy nového starosty a jeho místní vlády. To přineslo celou řadu nových komplikací, které je třeba řešit. Největším problémem se stal nový územní plán města Balikpapanu. V něm je totiž změněn status asi 20 procent doposud zdravého pobřeží zálivu z chráněného území na průmyslovou zónu. Ještě před schválením tohoto územního plánu začaly dvě společnosti zpracovávající palmový olej (Wilmar a Kencana Agri, Ltd.) s kácením pralesů a s výstavbou přístavů.

Proti změně územního plánu a aktivitám zmíněných dvou společností se

rozpoutala intenzivní kampaň jak na úrovni místní (Balikpapan) a provinční (Východní Kalimantan) vlády, tak i na úrovni národní vlády – ministerstev, parlamentu a prezidentské kanceláře. Do kampaně se zapojila řada nevládních organizací, její hnací silou však byli studenti organizovaní ve skupinách Pecinta Alam (Milovníci přírody) po celé Indonésii. V rámci několika různých skupin Pecinta Alam jsme vytvořili aktivistické fórum Peduli Teluk Balikpapan, které pak pořádalo mítinky, demonstrace (foto 4) a koncerty, spravovalo diskuse na Facebooku a distribuovalo letáky a brožurky o problematice Balikpapanského zálivu dalším skupinám Pecinta Alam, nevládním organizacím, médiím a vládě. O problematice Balikpapanského zálivu jsme natočili také film nazvaný Gone with the Tide, který je volně ke zhlédnutí na internetu a byl (spolu s devíti dalšími filmy) oceněn jako nejlepší dokument na druhém ročníku mezinárodního festivalu Golden Lens.

Kampaň za záchranu Balikpapanského zálivu byla finančně poměrně náročná, a právě z toho důvodu byl od února do listopadu 2012 přerušen i program pravidelného monitoringu. Bohužel, vzhledem ke zkorumpovanosti místní i provinční vlády a k silné lobby společností, jako je Wilmar, byla nakonec novela územního plánu schválena, což do budoucna přinese ještě větší problémy při snaze zachránit zbývající přírodní ekosystémy Balikpapanského zálivu.

6

Mezinárodní kampaň

Vzhledem k neuspokojivému výsledku vyjednávání s vládou a korporacemi na místní, provinční i národní úrovni bylo nutné přejít k mezinárodní kampani. Jejím vlajkovým druhem se měl stát orangutan, protože právě v Balikipapanském zálivu (v rezervaci Sungai Wain) proběhl jeden z historicky prvních úspěšných programů rehabilitace konfiskovaných orangutanů ze zajetí do volné přírody. Během tohoto programu se zrodila i jedna z nejvýznamnějších mezinárodních organizací věnujících se ochraně orangutanů. Byla nazvána BOS, tedy Balikipapan Orangutan Society, i když později byl její název změněn na Bornean Orangutan Survival Foundation (BOS F). Orangutani vysazení organizací BOS F v Sungai Wainu zde doposud žijí a dále se zde úspěšně rozmnožují. Organizace BOS F se bohužel za jejich ochranu nepostavila, podporu jsme však měli ve třech jiných podobně zaměřených organizacích – COP (Center for Orangutan Protection), OLT (Orangutan Land Trust) a JAAN (Jakarta Animal Aid Network). V srpnu 2012 jsem odjel na kongres Mezinárodní primatologické společnosti v mexickém Cancúnu, abych pro ochranu orangutanů a kahauů v Balikipapanském zálivu získal širší podporu (**foto 5**). Na kongresu probíhaly velmi emotivní diskuse o tom, zda by se mezinárodní primatologická komunita měla pouštět do podobných politických aktivit. Bohužel, její aktivní účast na dění v Ba-

likpapanském zálivu (a ani na jiných podobných případech) se nakonec prosadit nepodařilo.

Zatímco mezinárodní vědecká veřejnost se k ochraně Balikipapanského zálivu postavila spíše zády, podařilo se získat podporu několika aktivistických organizací, jako je kanadské sdružení Friends of Borneo nebo německé Save Wildlife. Společně s nimi se snažíme přimět ke komunikaci nadnárodní společnosti, které do destruktivních ekonomických aktivit v Balikipapanském zálivu investují. Především díky organizaci OLT (Orangutan Land Trust) se tak podařilo zahájit vyjednávání se singapurskou společností Wilmar. Zástupci Wilmaru strávili v Balikipapanu několik dní, provedli vyšetřování v te-

rénu, kontaktovali i několik místních výzkumníků a ochranářů, ale i zástupce místních komunit. Bohužel, tato jednání nevedla k žádné reálné změně praktik Wilmaru v terénu – destrukce mangrovových pralesů v místě jejich plánovaného překladiště a továrny na zpracování palmového oleje pokračuje stále stejným tempem. Obrátili jsme se proto s oficiálním protestem na organizaci RSPO (Roundtable for Sustainable Palm Oil), jíž je Wilmar členem. Kompromisem, který navrhuje, je dobudování překladiště, do jehož stavby už Wilmar investoval několik miliard, ale rehabilitace veškeré mangrovové bažiny, kterou Wilmar zabral a odlesnil ilegálně (**foto 6**), a přesunutí plánované (doposud nezapočaté) výstavby továrny na jiné, vhodnější místo.

Výzkum

V roce 2012 strávila v Balikipapanském zálivu dva měsíce britská studentka Kat Scottová, která zde zopakovala můj výzkum kahauů nosatých z roku 2007. Cílem bylo zjistit, jak se za uplynulých pět let změnil stav populace kahauů. Podle matematického modelu, který jsme publikovali v roce 2012 spolu s kanadskou studentkou Danicou Starkovou a dalšími kolegy, totiž hrozí populaci kahauů nosatých v Balikipapanském zálivu vyhynutí během pouhých příštích 15–30 let. Cílem Kat bylo ověřit tento výsledek reálným pozorováním. Použila tedy stejné metody, stejnou loď a zčásti i stejný tým asistentů, se kterými jsem kahauy sčítal v roce 2007. Během dvou měsíců zvládla spočítat kahauy na dvou od-

7

dělených lokalitách, které společně představují asi 20 procent celého pobřeží zálivu. Zatímco na jedné z lokalit zůstala početnost kahauů víceméně stálá, na druhé lokalitě Kat zaznamenala naprosto drastický pokles – zhruba o 20 procent během pouhých pěti let. To bohužel odpovídá našemu matematickému modelu a jde o velmi znepokojující výsledek. Pokles početnosti kahauů je totiž daleko rychlejší než úbytek jejich biotopu, jaký v Balikpapanském zálivu zaznamenáváme analýzou satelitních snímků. Zdá se tedy, že pouhá degradace lesa selektivní těžbou a vyrušování přibližující se civilizací stačí k tomu, aby kahauové nosatí z pobřežních mangrovů mizeli.

Také v rezervaci deštného pralesa Sungai Wain, která je součástí povodí Balikpapanského zálivu, probíhal v posledním roce intenzivní vědecký výzkum. Podařilo se nám zajistit spolupráci s Univerzitou Oxford Brookes v Anglii, která do Sungai Wainu vyslala kromě Kat ještě tři další studenty a s nimi i dvě poměrně slavná jména – primatoložku Susan Cheyneovou a mamaliologa Davida McDonalda. Pod jejich vedením proběhl v Sungai Wainu výzkum několika druhů primátů a šelem. Studentka Lauren Gilhoolyová se věnovala zjišťování populační početnosti gibbonů Müllerových. Její data naštěstí dokládají stabilní stav populace, který se nijak zásadně nezměnil od doby mých výzkumů v roce 2005 ani od dob starších výzkumů primatologa Vincenta Nijmana v 90. letech. Studentka Elena Bersacola studovala populační hustoty hulmanů kaštanových (*Presbytis rubicunda*). Její výsledky prozatím nejsou k dispozici, překvapující je ale to, že se jí nepodařilo ani jednou pozorovat hulmany běločelé (*Presbytis frontata*), které jsem na stejných místech zaznamenal já i Vincent Nijman. Zdá se, že za uplynulých 20 let může docházet k poklesu početnosti tohoto vzácnějšího druhu. Máme proto obavy z tzv. ostrovních jevů, způsobených stále větší izolací Sungai Wainu od okolních pralesních bloků. Zatímco běžnější druhy nadále prosperují, vzácnější druhy se mohou z rezervace pomalu a nepozorovaně vytráčet.

Tým Davida McDonalda a jeho syna Ewana se věnoval výzkumu kočkovitých šelem v Sungai Wainu. Zaznamenáno zde již máme všech pět druhů bornejských koček, včetně populárního levharta obláčkového (*Neofelis diardi*) – **foto 7** (autorka Gabriela Fredriksson). Výzkumný tým v pralesi rozmístil 140 kamerových pastí, které mají dokumentovat početnost a biotopovou preferenci jednotlivých druhů. Výsledky zatím nejsou k dispozici, zato už ale máme zhodnocená data z předchozího výzkumu jiné šelmy – medvěda malajského (*Helarctos malayanus*), kterému se věnovala indonéská studentka Wiwit J. Sastramidjaja společně s mými bývalými asistenty Fitriem a Ulirem. Tým Wiwit sledoval stopy, kterých za sebou medvěd malajský zanechává velké množství, především při vyhledávání potravy. Výsledky této studie jsou povzbudivé, dokládají totiž postupné obnovování populace medvědů v sekundárním pralesi, který vyhořel během katastrofálních požárů v roce 1998 a od té doby se regeneruje. Zatímco po požáru se medvědi takovému pralesu vyhýbali (jak plyne z výzkumu holandské zooložky Gabriely Fredrikssonové), nyní je zde hustota zaznamenaných stop již poloviční ve srovnání s primárním pralesem. Navíc není rozdíl mezi sekundárním pralesem uvnitř rezervace a mimo její hranice – medvědi využívají veškeré zalesněné území. Takový výsledek dokládá důležitost sekundárních lesů mimo rezervaci Sungai Wain, tedy těch lesů, které místní vláda a různé korporace mylně označují za degradované, ekologicky bezcenné a vhodné ke konverzi pro jiné využití.

Zatímco výzkum medvědů doložil význam veškerého pralesa, primárního i sekundárního, analýza starších dat nasbíraných Alešem Dolným, Danem Bártou a asistenty Fitriem a Ulirem dokládá zvláštní důležitost zbývajících primárního pralesa, který je zachován již jen v jádrovém území rezervace Sungai Wain. Tento tým sledoval druhovou pestrost vážek v různých biotopech Sungai Wainu. V nové publikaci z roku 2012 jsme se pokusili statisticky ověřit, jak je druhová bohatost tohoto hmyzu ovlivněna různými lidskými

zásahy do lesního porostu – od těch nejmenších (jako je údržba okolí výzkumného kempu) až po ty nejhrušší (představované např. kompletním odlesněním nebo zaplavením). Výsledek byl překvapivý – nejen hrubé, ale dokonce i ty nejjemnější lidské zásahy do struktury primárního pralesa totiž snižují výskyt vzácnějších, endemických nebo specializovaných druhů vážek. To dokládá, že primární deštný prales je velmi citlivým ekosystémem, kterému by měla být alespoň místy poskytnuta striktní a bezvýhradná ochrana, má-li být zachován ve své plné bohatosti.

Seznam odborných publikací za rok 2012:

Konečná M., Weiss A., **Lhota S.**, Wallner B. (in press): Personality in Barbary macaques (*Macaca sylvanus*): Temporal stability and social rank. *Journal of Research in Personality*.

Dolný A., Harabiš F., Bárta D., **Lhota S.**, Drozd P. (2012): Aquatic insects indicate terrestrial habitat degradation: changes in taxonomical structure and functional diversity of dragonflies in tropical rainforest of East Kalimantan. *Tropical Zoology* 25 (3):141–157

S. Lhota, B. Loken, S. Spehar, E. Fell, A. Pospěch, N. Kasyanto (2012): Discovery of Miller's Grizzled Langur (*Presbytis hosei canicrus*) in Wehea Forest Confirms the Continued Existence and Extends Known Geographical Range of an Endangered Primate. *American Journal of Primatology*, 74: 193–198

Stark D. J., Nijman V., **Lhota S.**, Robins J. G., Goossens B. (2012): Modeling population viability of local proboscis monkey (*Nasalis larvatus*) populations: conservation implications, *Endangered Species Research*, 16:31–43

Shrnutí pěti let projektu „100 ptačích budek“

Ing. Eliška Vrabcová

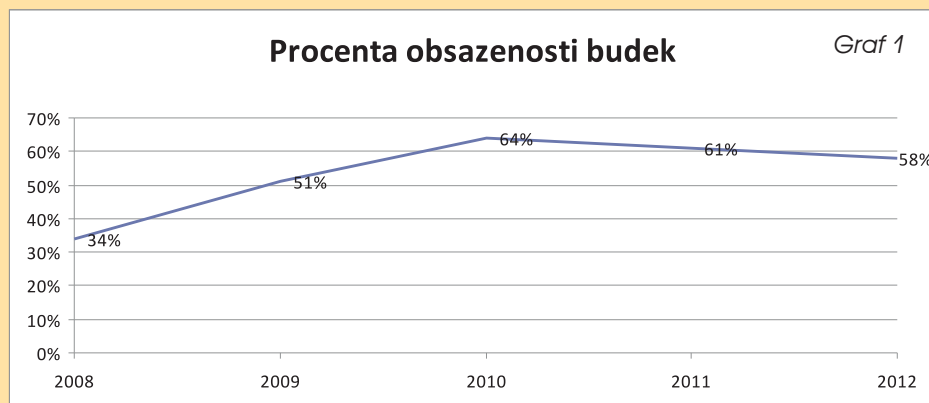
V roce 1908 dr. Heinrich Lumpe založil uprostřed průmyslového města ptačí rezervaci. Ta se později proměnila na dnešní zoologickou zahradu v Ústí nad Labem. V areálu zoologické zahrady nacházejí útočiště jak exotická zvířata, tak i mnoho volně žijících druhů, především ptáků. S cílem podpořit naši volně žijící avifaunu a zároveň navázat na aktivity dr. Lumpeho byl v roce 2008 zahájen projekt „100 ptačích budek“.

Na ploše téměř třiceti hektarů bylo rozvěšeno sto dřevěných ptačích budek v jedenácti odlišných modifikacích. V těchto budkách se může zabydlet celkem až 21 druhů ptáků, kteří hnízdí v dutinách a štěrbinách. Budky zhotovila sponzorsky firma Kuchyně Pokorná, s. r. o., a jako materiál byla použita prkna o tloušťce 1,5 cm. Jednalo se o budky několika různých typů: polobudky s otevřenou přední stěnou pro rehky a konipasy, špačníky s vletovým otvorem o průměru 5 cm, budky pro sovy (**foto 1**), lejskovníky s oválnými vletovými otvory, dále speciální podlouhlé budky pro rorýse a budky různých podtypů pro sýkory – sýkorníky se štěrbinou, sýkorníky pro velké druhy sýkor a sýkorníky pro malé druhy sýkor. Budky pro sovy měly odklápěcí střechu, aby se dalo zjistit, zda jsou obsazeny či ne, ostatní budky (špačníky, sýkorníky, rorýsovníky a lejskovníky) měly vyklápěcí přední stěnu. Ukázalo se, že tento způsob otevírání má své výhody i nevýhody. V době, kdy už měli ptáci vylétávat z hnízd, se někdy stalo, že nám při kontrole po odklopení přední stěny vyskočili ven, na druhé straně však tento způsob otvírání umožňoval lepší kontrolu vajec a vylíhlých holátek. Budky pro sýkory, lejsky a špačky byly rozvěšeny na stromy do výšky asi 3–4 metrů nad zemí, pro sovy to bylo 4–5 metrů a budky pro rorýse a polobudky byly rozvěšeny na budovy 7–8 metrů nad zemí či na přístřešky přibližně 3–4 metry nad zemí. Za účelem pravidelné kontroly hnízdění byly budky očíslovány. Nejvíce zastoupeným typem byl sýkorník pro

velké druhy sýkor s počtem 40 budek. Polobudky byly zastoupeny 15 kusy. Sýkorník pro malé druhy sýkor, sýkorník se štěrbinou a budky pro špačky byly zastoupeny každá 10 budkami. Lejskovníků, rorýsovníků a budek pro sovy bylo vyvěšeno pět od každého typu. Budky jsme sledovali pravidelně každý

rok v období od začátku dubna 2008 do konce srpna 2012. Snažili jsme se je kontrolovat jednou týdně a celkem bylo provedeno každý rok zhruba třináct kontrol. Ze získaných údajů za posledních pět let můžeme konstatovat, že úspěšnost obsazenosti ptačích budek byla v roce 2008 34 %, v roce

2009 již 51 %, v roce 2010 dokonce 64 %, v roce 2011 mírně klesla na 61 %, což může být způsobeno i poklesem počtu budek, a v roce 2012 dokonce klesla na 58 % (**graf 1**). V neobsazených budkách jsme našli nedostavěná hnízda či trochu materiálu na dně, ve třech případech vosí hnízdo, jednou hnízdo sršní, asi v pěti budkách jsme objevili mraveniště a jednou, když byl vletový otvor zvětšen některým ze strakapoudů, se uvnitř usídlila veverka obecná a vyvedla tři mláďata. V roce 2010 začaly budky chátrat a některé bylo nutno z technických důvodů sundat a opravit. Proto bylo v roce 2011 vyvěšeno pouze 95 budek, a v roce 2012 dokonce pouze 93 budek.

V roce 2008 zahníždilo v budkách celkem pět ptačích druhů, a to sýkora koňadra (*Parus major*), sýkora modřínka (*Cyanistes caeruleus*), vrabec domácí (*Passer domesticus*), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*) a rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*). O dva roky později, tedy v roce 2010, to bylo již sedm druhů, a to navíc s brhlíkem lesním (*Sitta europaea*) a rehem domácím (*Phoenicurus ochruros*). V letech 2011 a 2012 počet zahnížděných druhů klesl znovu na pět, a to bez obou rehků (zahradního i domácího), kteří si nejspíše vybrali pro zahníždění přirozené dutiny či štěrbinu (**tab. 1**).

Každý rok měla nejvyšší procentuální zastoupení sýkora koňadra. V roce 2009 měla 39,2 %, v roce 2010 37,5 %, v roce 2011 44,8 % a v roce 2012 to bylo 33,3 %. Druhé místo obsadil špaček obecný. V roce 2009 měl zastoupení 19,6 %, v roce 2010 to bylo 25 %, roku 2011 20,69 % a v roce 2012 22,2 %. Třetí místo zaujala v roce 2009 sýkora modřínka s 15,6 %, v letech 2010, 2011 a 2012 to byl vrabec domácí (14,0625 %, 18,96 %, 20,37 %).

Hnízda pozorovaných druhů byla velmi zajímavá a podle materiálu, který byl použit na jejich stavbu, se dalo poznat, jaký druh budku obsadil. Velmi krásné hnízdo měl například brhlík lesní. Měl zadržovaný vchod a škvíry v budce smíšením hlíny a slin. Brhlík měl

hnízdo postaveno z kůry a bláta naskládaných až do dvou třetin budky, nahoře bylo utvořeno ze šupinek kůry (**foto 2**). Hnízda sýkor koňader a sýkor modřínek vypadala stejně, byla z větší části tvořena mechem s jehličím a hnízdní kotlinka byla ze srsti savců

Tab. 1

Druh	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Brhlík lesní (<i>Sitta europaea</i>)		X	X	X	X
Sýkora koňadra (<i>Parus major</i>)	X	X	X	X	X
Sýkora modřínka (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	X	X	X	X	X
Vrabec domácí (<i>Passer domesticus</i>)	X	X	X	X	X
Špaček obecný (<i>Sturnus vulgaris</i>)	X	X	X	X	X
Rehek zahradní (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	X	X	X		
Rehek domácí (<i>Phoenicurus ochruros</i>)		X	X		

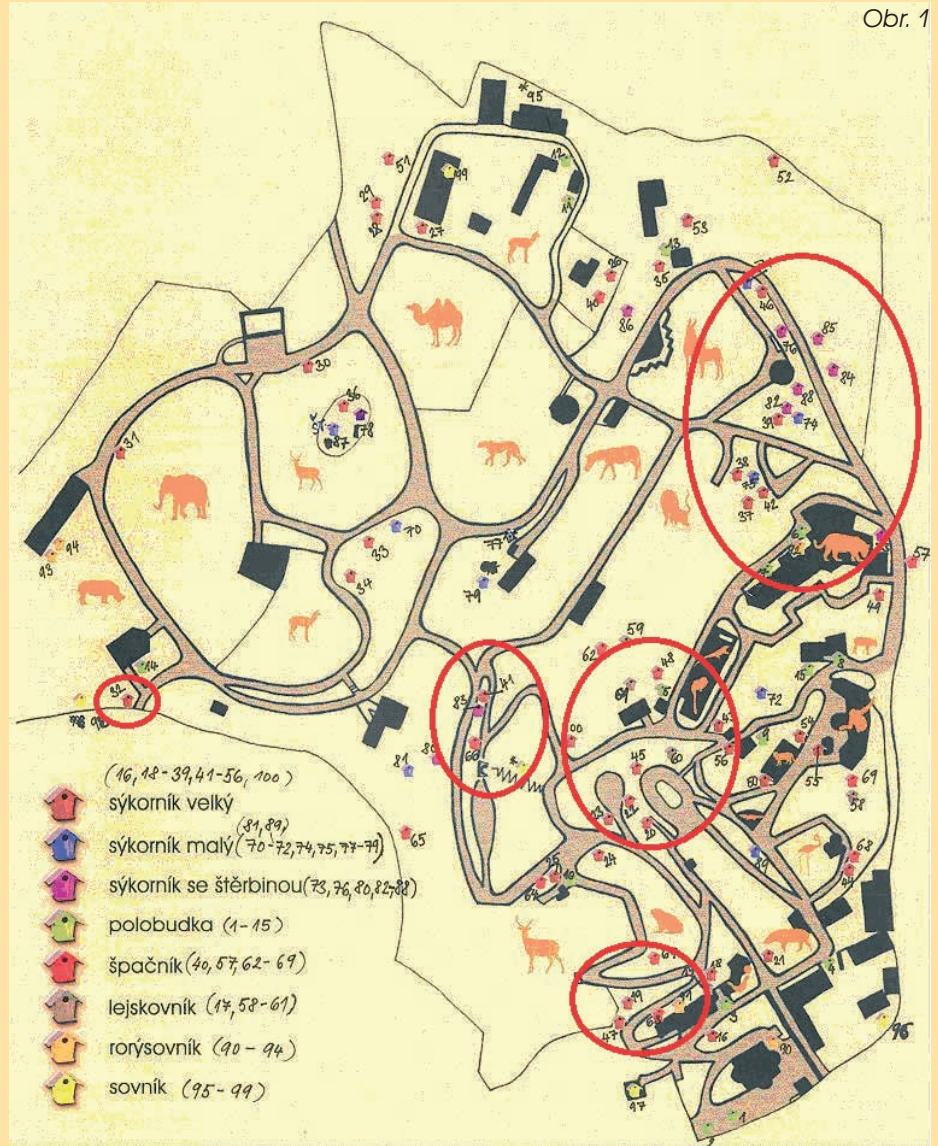

(koz kamerunských či lam krotkých). V roce 2009 se v jednom hnízdě objevil i růžový, žlutý a zelený chemlon **(foto 3)**. Hnízda rehků zahradních a rehků domácích byla tvořena z jehněd a mechu s hlínou, trávou, srstí a peřím. Hnízda vrabců domácích byla velmi zajímavá a krásná a nebyla vůbec neuspořádaná, jak bychom čekali. Byla tvořena ze suché trávy a z peří od pávů, pštrosů a papoušků. Peří bylo různě naskládáno, až nakonec vytvořilo kulovité hnízdo postavené ze suché trávy, kterou vrabci různě proplekli a vyrobili z ní vlez se zahnutou chodbičkou do hnízda **(foto 4)**. Tato budka se proto nedala kontrolovat. Hnízda špačků obecných byla tvořena z trávy, klacíků a peří, někdy ptáci použili i igelit, papír a další materiál.

Při pozorování během roku jsme narazili na různé fáze reprodukce. V některých hnízdech již byla vylíhla mláďata **(foto 5)**, která se chystala vylétnout, zatímco v jiných teprve samice zahřívala vejce. Záleželo také na druhu, kolikrát za dané hnízdní období ptáci vyvádějí mláďata. Například vrabci domácí zahnízdili během hnízdní sezony 2009 a 2010 i třikrát za sebou, některé sýkory koňadry, špačci obecní a rehkové domácí zahnízdili dvakrát po sobě. Sýkory modřinky snesly vejce a vyvedly mláďata mnohem později než sýkory koňadry, proto zahnízdily za sezonu pouze jednou. Také brhlík lesní a rehek domácí vyvedli svá mláďata pouze jednou za sezonu. V letech 2011 a 2012 zahnízdila většina druhů dvakrát, bohužel kvůli plchům velkým někteří ptáci hnízdění nedokončili.

Plochové velcí (*Glis glis*) se do budek nastěhovali koncem července roku 2009. V tomto roce se vyskytlo v budkách 12 plchů. V budkách se plchové vyskytovali ve dvojicích a později vyvedli i mláďata. Všechny tyto budky se nacházely v lesnatější části zoologické zahrady **(obr. 1)**. V řadě budek měli plchové velké zásoby žaludů. Od roku 2010 se začali vyskytovat v budkách již koncem června, a proto měli ptáci v řadě případů pouze jedno, maximálně dvě hnízdění. V roce 2010 bylo plchy obsazeno 20 budek, v roce 2011 počet mírně klesl na 18 budek a v roce 2012 plchové obsadili 21 budek **(foto 6)**.

Pokud nebyli přítomni v hnízdě či

poblíž rodiče, mohli jsme určit i podle vzhledu snůšky, o jaký druh se jedná. O jednobarevná světle modrá, až nazelenalá vejce pečoval rehek zahradní, vejce špačka obecného byla zbarvena do modra, sýkory měly vejce kroupnatá s hnědo-oranžovými tečkami na bílém podkladě, podobně snůšku vrabce domácího maskovaly hnědo-

šedé skvrny pokrývající bílý povrch. Nejpočetnější snůšku měly v letech 2010 a 2011 sýkory modřinky, a to až 12 kusů, většinou se jednalo o 9-10 vajec. V letech 2008, 2009 a 2012 měly nejpočetnější snůšku sýkory koňadry – 11 vajec, počty vajec se ale pohybovaly spíše od 8 do 10 kusů. V hnízdech špačků obecných jsme našli většinou

4–6 vajec. Vrabci domácí měli 2–5 vajec, měli tedy nejmenší snůšku ze všech ptačích obyvatel. V roce 2009 měl brhlík lesní 6 vajec, následující roky jsme však budku brhlíka neotvírali, abychom neporušili jeho hnízdo. U rehka domácího a zahradního se snůšky pohybovaly od 4 do 6 vajec.

Dalším parametrem, který jsme sledovali, byla úmrtnost ptačích mláďat. V roce 2008 jsme úmrtí mláďat nezaznamenali, o rok později bylo 8 mrtvých mláďat (sýkora koňadra 5, modřínka 2 a vrabec 1). V roce 2010 jsme zaznamenali 28 mrtvých mláďat (špačci 10, modřínky 9, koňadry 2 a rehek zahradní 7). V roce 2011 zahynulo 10 mláďat (koňadry 6, špačci 2, modřínky a vrabec po jednom). V roce 2012 to bylo 12 mláďat (koňadry 9 a modřínky 3). Ze získaných údajů můžeme konstatovat, že každý rok s výjimkou roku 2010 měly nejvyšší úmrtnost sýkory koňadry. Naopak brhlík lesní a rehek domácí mají stoprocentní životnost.

Menší část ptačích budek byla v roce 2009 oplechována lesklým nenatřeným plechem (**foto 7**), aby se zabránilo oklovávání vletových otvorů strakapoudy s následným pojidáním vajec či mláďat ptačích obyvatel. Při našem pozorování jsme sledovali preferenci oplechovaných a neoplechovaných budek a na závěr můžeme říct, že ptáky lesklý povrch neodrazoval a bylo jim jedno, jakou budku si vybrali. Ke konci hnízdní sezony vždy proběhla kontrola a čištění budek. V řadě budek byly blechy a kloši, a tak jsme je vystříkávali Biokillem a jinými veterináři předepsanými přípravky, které by ptákům neměly nijak uškodit. Závěrem můžeme říct, že projekt „100 ptačích budek“ v ústecké zoo je velice smysluplný, neboť se ukázalo, že pomáhá volně žijícímu ptactvu zahnízdít a vyvést mláďata. Dosud sledované hnízdní sezony můžeme hodnotit jako velice zdařilé a doufáme, že i ty nadcházející budou také tak úspěšné.

Stavy zvířat k 31. 12. 2012

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
savci (Mammalia)						
adax	2.0					2.0
<i>Addax nasomaculatus</i>	<i>EEP, ISB, RDB=CR, CITES=I</i>					
aguti středoamerický	0.1					0.1
<i>Dasyprocta punctata</i>	<i>RDB=LR</i>					
alpaka	4.12	3.2			2.1	5.13
<i>Vicugna pacos</i>						
anoa nížinný	2.2					2.2
<i>Bubalus depressicornis</i>	<i>EEP, ISB, RDB=EN, CITES=I</i>					
antilopa jelení	5.4	0.2			2.0	3.6
<i>Antilope cervicapra</i>	<i>RDB=NT</i>					
gepard štíhlý	2.0		0.1			2.1
<i>Acinonyx jubatus</i>	<i>EEP, ISB, RDB=VU, CITES=I</i>					
gibon bělolící	2.2					2.2
<i>Nomascus leucogenys</i>	<i>EEP, ISB, RDB=CR, CITES=I</i>					
guanako	0.2		1.0	0.1		1.1
<i>Lama guanicoe</i>	<i>RDB=LR</i>					
gueréza pláštíková	1.3	0.1				1.4
<i>Colobus guereza caudatus</i>	<i>ESB, RDB=LR</i>					
hulman jávský	0.3		1.0			1.3
<i>Trachypithecus auratus</i>	<i>RDB=VU</i>					
hulman stříbrný	0.2					0.2
<i>Trachypithecus cristatus</i>	<i>RDB=NT</i>					
chvostan bělolící	2.0		0.1	0.1		2.0
<i>Pithecia pithecia</i>	<i>EEP, RDB=LC</i>					
irbis	2.1					2.1
<i>Uncia uncia</i>	<i>EEP, ISB, RDB=EN, CITES=I</i>					
jelen bělohubý	2.7	1.0.2				3.7.2
<i>Cervus albirostris</i>	<i>RDB=VU</i>					
ježek západní	0.0.22		0.0.23		0.0.34	0.0.11
<i>Erinaceus europaeus</i>	<i>RDB=LR</i>					
kaloň pobřežní	2.3					2.3
<i>Pteropus hypomelanus</i>	<i>RDB=LR</i>					
kočka rybářská	1.3				0.2	1.1
<i>Prionailurus viverrinus</i>	<i>EEP, ISB, RDB=EN</i>					
kočka slaništní	1.0	0.1	0.1			1.2
<i>Oncifelis geoffroyi</i>	<i>EEP, RDB=NT, CITES=I</i>					
kočkodan Brazzův	2.3					2.3
<i>Cercopithecus neglectus</i>	<i>ESB, RDB=LR</i>					

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
savci (Mammalia)						
kočkodan diadémový	1.1					1.1
<i>Cercopithecus mitis</i>	RDB=LR					
kosman zakrslý	7.6		0.1	0.1	5.4	2.2
<i>Callithrix pygmaea niveiventris</i>	RDB=LC					
koza domácí	0.1					0.1
<i>Capra hircus</i>						
kůň domácí – pony	1.4	0.2			0.3	1.3
<i>Equus caballus</i>						
lachtan tmavý	1.0					1.0
<i>Zalophus californianus</i>	ESB, RDB=LR					
lama krotká	1.2	1.0				2.2
<i>Lama glama</i>						
lemur kata	3.5	2.3			2.2	3.6
<i>Lemur catta</i>	ESB, RDB=NT, CITES=I					
lenochod dvouprstý	1.3			0.2		1.1
<i>Choloepus didactylus</i>	ESB, RDB=LC					
lev konžský	1.1					1.1
<i>Panthera leo bleyenberghi</i>	RDB=VU					
levhart mandžuský	1.3					1.3
<i>Panthera pardus orientalis</i>	EEP, ISB, RDB=CR, CITES=I					
levhart obláčkový	3.2				0.1	3.1
<i>Pardofelis nebulosa</i>	EEP, ISB, RDB=VU, CITES=I					
lvíček zlatý	1.4	1.1				2.5
<i>Leontopithecus rosalia</i>	EEP, ISB, RDB=EN, CITES=I					
makak káповý	2.3	1.0	1.0			4.3
<i>Macaca radiata</i>	RDB=LR					
mandril	3.7	0.1			1.1	2.7
<i>Mandrillus sphinx</i>	EEP, RDB=VU, CITES=I					
mara stepní	2.2	0.3.1			0.3	2.2.1
<i>Dolichotis patagonum</i>	RDB=NT					
medvěd malajský	2.5			0.1		2.4
<i>Helarctos malayanus</i>	ESB, RDB=VU, CITES=I					
muntžak malý	2.2	0.2.1			1.2	1.2.1
<i>Muntiacus reevesi</i>	RDB=LR					
nilgau	3.3	2.1				5.4
<i>Boselaphus tragocamelus</i>	RDB=LC					
nosál červený	3.2			0.2		3.0
<i>Nasua nasua</i>	RDB=LR					
nosorožec tuponosý jižní	0.1					0.1
<i>Ceratotherium simum simum</i>	EEP, ISB, RDB=NT					
orangutan	1.0					1.0
<i>Pongo sp.</i>	EEP, ISB, RDB=EN, CITES=I					

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
savci (Mammalia)						
orangutan bornejský	2.2					2.2
<i>Pongo pygmaeus</i>	<i>EEP, ISB, RDB=EN, CITES=I</i>					
osel somálský	3.4	0.1				3.5
<i>Equus africanus somalicus</i>	<i>EEP, ISB, RDB=CR, CITES=I</i>					
ovce domácí – kamerunská	2.12	7.2		1.0	7.1	1.13
<i>Ovis aries aries</i>						
ovce domácí – vřesovištní	1.3					1.3
<i>Ovis aries aries</i>						
panda červená	1.1					1.1
<i>Ailurus fulgens fulgens</i>	<i>EEP, ISB, RDB=VU, CITES=I</i>					
pekari páskovaný	0.2					0.2
<i>Pecari tajacu</i>	<i>RDB=LR</i>					
pes domácí	0.1					0.1
<i>Canis familiaris</i>						
rosomák sibiřský	1.1		1.0	1.0		1.1
<i>Gulo gulo sibirica</i>	<i>EEP, RDB=LC</i>					
serau malý	0.1					0.1
<i>Naemorhedus crispus</i>	<i>ESB, ISB, RDB=LR</i>					
sika vietnamský	3.8	1.4			1.2	3.10
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	<i>EEP, ISB, RDB=LC</i>					
slon indický	0.2					0.2
<i>Elephas maximus bengalensis</i>	<i>EEP, RDB=EN, CITES=I</i>					
surikata	1.3			0.1		1.2
<i>Suricata suricatta</i>	<i>RDB=LR</i>					
tamarín bělohubý	1.1.2	0.0.1				1.1.3
<i>Saguinus labiatus</i>	<i>ESB, RDB=LC</i>					
tamarín pinčí	2.2.1	0.0.2				2.2.3
<i>Saguinus oedipus</i>	<i>EEP, ISB, RDB=CR, CITES=I</i>					
tamarín žltoruký	2.0					2.0
<i>Saguinus midas</i>	<i>ESB, RDB=LC</i>					
tapír jihoamerický	1.2				0.1	1.1
<i>Tapirus terrestris</i>	<i>EEP, RDB=VU</i>					
tuleň obecný	1.1					1.1
<i>Phoca vitulina</i>	<i>RDB=LR</i>					
tygr malajský	0.1					0.1
<i>Panthera tigris jacksonii</i>	<i>ISB, RDB=EN, CITES=I</i>					
vari černobílý	4.1					4.1
<i>Varecia variegata</i>	<i>EEP, ISB, RDB=CR, CITES=I</i>					
vari červený	1.0				1.0	0
<i>Varecia rubra</i>	<i>EEP, ISB, RDB=EN, CITES=I</i>					
velbloud dvouhrbý – domácí	1.5	2.0	1.0		3.0	1.5
<i>Camelus bactrianus</i>	<i>RDB=CR</i>					

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
savci (Mammalia)						
veverka Prévostova	1.0					1.0
<i>Callosciurus prevostii</i>	RDB=LR					
vlk hřivnatý	1.1					1.1
<i>Chrysocyon brachyurus</i>	EEP, ISB, RDB=NT					
voduška červená	1.4	1.0	1.0		1.2	2.2
<i>Kobus leche kafuensis</i>	ISB, RDB=VU					
voduška jelenovitá	1.3	1.0				2.3
<i>Kobus ellipsiprymnus defassa</i>	RDB=NT					
vydra malá	1.2	3.2			2.2	2.2
<i>Amblyonyx cinerea</i>	ISB, RDB=VU					
zebra Hartmannové	2.8	0.1		0.1		2.8
<i>Equus zebra hartmannae</i>	EEP, ISB, RDB=VU					
žirafa Rothschildova	2.4		1.0	1.0	1.1	1.3
<i>Giraffa camelopardalis rothschildi</i>	EEP, RDB=EN					
ptáci (Aves)						
alexandr malý	1.1			1.0		0.1
<i>Psittacula krameri</i>	RDB=LC					
amazoňan modročelý	1.0					1.0
<i>Amazona aestiva</i>	RDB=LC					
amazoňan pomoučený	2.2				0.1	2.1
<i>Amazona farinosa farinosa</i>	RDB=LC					
ara arakanga	1.1					1.1
<i>Ara macao</i>	RDB=LC, CITES=I					
ara ararauna	2.4				0.1	2.3
<i>Ara ararauna</i>	RDB=LC					
ara červenouchý	0.1		1.0			1.1
<i>Ara rubrogenys</i>	EEP, RDB=EN, CITES=I					
ara hyacintový	1.1					1.1
<i>Anodorhynchus hyacinthinus</i>	EEP, RDB=EN, CITES=I					
ara kaninda			1.1			1.1
<i>Ara glaucogularis</i>	EEP, ISB, RDB=CR, CITES=I					
ara vojenský	5.5				4.4	1.1
<i>Ara militaris</i>	ISB, RDB=VU, CITES=I					
ara zelenokřídlý	2.1				1.0	1.1
<i>Ara chloroptera</i>	RDB=LC					
aratinga sluneční	1.1					1.1
<i>Aratinga solstitialis</i>	RDB=EN					
čírka kropenatá	0.2					0.2
<i>Anas versicolor</i>	RDB=LC					
emu hnědý	1.1					1.1
<i>Dromaius novaehollandiae</i>	RDB=LC					

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
ptáci (Aves)						
holub chocholatý	1.1					1.1
<i>Ocyphaps lophotes</i>	RDB=LC					
holub zelenokřídlý			1.0.2			1.0.2
<i>Chalcophaps indica indica</i>	RDB=LC					
husička vdovka	1.2					1.2
<i>Dendrocygna viduata</i>	RDB=LC					
jeřáb panenský	1.1					1.1
<i>Anthropoides virgo</i>	RDB=LC					
kachnička mandarinská	1.1.5			0.0.1		1.1.4
<i>Aix galericulata</i>	RDB=LC					
kachnička šedoboká			1.1			1.1
<i>Callonetta leucophrys</i>	RDB=LC					
kakadu molucký	2.1					2.1
<i>Cacatua moluccensis</i>	EEP, RDB=VU, CITES=I					
kakadu palmový	2.1					2.1
<i>Probosciger aterrimus</i>	EEP, RDB=LC, CITES=I					
kalous ušatý	0.0.1		0.0.1		0.0.2	0
<i>Asio otus</i>	RDB=LC					
korela chocholatá	1.1	0.0.2			0.0.2	1.1
<i>Nymphicus hollandicus</i>	RDB=LC					
korunáč vějířový	1.1					1.1
<i>Goura victoria</i>	ESB, ISB, RDB=VU					
krkavec velký	1.1					1.1
<i>Corvus corax</i>	CROH=OH, RDB=LC					
křepel kalifornský	1.1			1.0		0.1
<i>Lophortyx californica</i>	RDB=LC					
křepelka korunkatá	2.2			1.0	0.1	1.1
<i>Rollulus rouloul</i>	RDB=NT					
lori zelenoocasý	1.2					1.2
<i>Lorius chlorocercus</i>	RDB=LC					
majna Rothschildova	1.1					1.1
<i>Leucopsar rothschildi</i>	EEP, RDB=CR, CITES=I					
marabu africký	1.0					1.0
<i>Leptoptilos crumeniferus</i>	ESB, RDB=LC					
morčák bílý	1.1					1.1
<i>Mergus albellus</i>	RDB=LC					
nandu pampový	2.1.2	0.0.1				2.1.3
<i>Rhea americana</i>	RDB=NT					
papoušek senegalský			1.1			1.1
<i>Poicephalus senegalus</i>	RDB=LC					
papoušek vlínkovaný	0.0.28	0.0.40	0.0.6	0.0.5	0.0.15	0.0.54
<i>Melopsittacus undulatus</i>	RDB=LC					

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
ptáci (Aves)						
páv korunkatý	3.5.3	0.1		0.1.3		3.5
<i>Pavo cristatus</i>	RDB=LC					
perlička kropenatá	0.0.2			0.0.2		0
<i>Numida meleagris</i>	RDB=LC					
polák malý	2.2					2.2
<i>Aythya nyroca</i>	CROH=KOH, RDB=NT					
poštolka obecná	0.0.1		0.0.17	0.0.5	0.0.13	0
<i>Falco tinnunculus</i>	RDB=LC					
puščík bělavý pobaltský	1.1			0.1		1.0
<i>Strix uralensis liturata</i>	CROH=KOH, RDB=LC					
puščík obecný	0.0.1		0.0.1			0.0.2
<i>Strix aluco</i>	RDB=LC					
raroh velký	1.1					1.1
<i>Falco cherrug</i>	CROH=KOH, RDB=VU					
sova pálená	1.1					1.1
<i>Tyto alba</i>	CROH=SOH, RDB=LC					
sovíček sněžní	1.3		1.1		0.1	2.3
<i>Nyctea scandiaca</i>	RDB=LC					
sup himálajský	1.1					1.1
<i>Gyps himalayensis</i>	RDB=LC					
sýček obecný	1.1					1.1
<i>Athene noctua</i>	CROH=SOH, RDB=LC					
turako fialový	1.1			1.0		0.1
<i>Musophaga violacea</i>	ESB, RDB=LC					
vír velký	1.1		0.0.1			1.1.1
<i>Bubo bubo</i>	CROH=OH, RDB=LC					
zebríčka australská	2.3.11			0.0.2	0.0.9	2.3
<i>Taeniopygia guttata castanotis</i>						
zoborožec kaferský	1.1			1.0		0.1
<i>Bucorvus leadbeateri</i>	ESB, RDB=VU					
zoborožec vrásčitý	3.3	0.0.2			1.1	2.2.2
<i>Aceros corrugatus</i>	EEP, RDB=NT					
žako šedý	1.1	0.0.1			0.0.1	1.1
<i>Psittacus erithacus</i>	RDB=NT					
plazi (Reptilia)						
agama bradatá	1.2		1.1	1.2		1.1
<i>Pogona vitticeps</i>						
agama kočínčinská	1.0.7			1.0		0.0.7
<i>Physignathus cocincinus</i>						
aligátor americký	1.0					1.0
<i>Alligator mississippiensis</i>	RDB=LR					

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
plazi (Reptilia)						
anolis obrovský	1.1				1.1	0
<i>Anolis equestris</i>						
čukvala zavalitá	0.2		1.0			1.2
<i>Sauromalus obesus</i>	<i>RDB=LC</i>					
dlohokrčka drsná	2.0.1					2.0.1
<i>Macrochelodina rugosa</i>						
felzuma madagaskarská	1.1	0.0.10			0.0.8	1.1.2
<i>Phelsuma madagascariensis</i>	<i>RDB=LC</i>					
gekončík noční	0.0.4		1.0	0.0.1		1.0.3
<i>Eublepharis macularius</i>						
hroznýš Dumerilův			1.1			1.1
<i>Acrantophis dumerilii</i>	<i>RDB=VU, CITES =I</i>					
hroznýš královský	0.1		0.1			0.2
<i>Boa constrictor</i>						
hroznýšovec duhový			2.2			2.2
<i>Epicrates cenchria cenchria</i>						
hroznýšovec kubánský	1.0					1.0
<i>Epicrates angulifer</i>	<i>EEP, RDB=LR</i>					
chameleon pardálí	1.1			0.1		1.0
<i>Furcifer pardalis</i>						
kajmánek malý	1.1					1.1
<i>Paleosuchus trigonatus</i>	<i>RDB=LR</i>					
karetka novoguinejská	2.0					2.0
<i>Carettochelys insculpta</i>	<i>RDB=VU</i>					
korálovka červenošedá	1.1					1.1
<i>Lampropeltis alterna</i>	<i>RDB=LC</i>					
korálovka mexická	1.1					1.1
<i>Lampropeltis mexicana greeri</i>	<i>RDB=LC</i>					
korálovka pruhovaná	0.2		0.0.1		0.0.1	0.2
<i>Lampropeltis getula californiae</i>	<i>RDB=LC</i>					
korálovka sedlatá honduraská	1.1					1.1
<i>Lampropeltis triangulum hondurensis</i>						
korálovka sedlatá sinaloaská	2.2.10	0.0.13		0.0.4	0.0.10	2.2.9
<i>Lampropeltis triangulum sinaloae</i>						
kožnatka čínská	0.0.1					0.0.1
<i>Pelodiscus sinensis</i>	<i>RDB=VU</i>					
krajta královská	1.1					1.1
<i>Python regius</i>	<i>RDB=LC</i>					
krajta tmavá	1.0		0.1	0.1		1.0
<i>Python bivittatus</i>	<i>RDB=LR</i>					
krajta zelená	0.1					0.1
<i>Morelia viridis</i>	<i>RDB=LC</i>					

	Stav k 1. 1. 2012	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2012
plazi (Reptilia)						
krátkokrčka červenobřichá	0.0.2					0.0.2
<i>Emydura subglobosa</i>	RDB=LR					
leguán kubánský	1.2					1.2
<i>Cyclura nubila nubila</i>	ISB, RDB=VU, CITES=I					
scink dlouhonohý	1.1					1.1
<i>Eumeces schneideri</i>						
trnorep skalní	2.7					2.7
<i>Uromastyx acanthinura</i>						
užovka tenkoocasá			1.1			1.1
<i>Orthriophis taeniurus ridleyi</i>						
varan Hornův	1.0					1.0
<i>Varanus panoptes horni</i>						
varan modroocasý	1.2			0.2		1.0
<i>Varanus doreanus</i>						
želvaamboinská	3.0					3.0
<i>Cuora amboinensis</i>	ESB, RDB=VU					
želva anámská	0.0.5					0.0.5
<i>Mauremys annamensis</i>	RDB=CR					
želva čtyřprstá	4.2			1.0		3.2
<i>Testudo horsfieldii</i>	RDB=VU					
želva nádherná	0.2		1.0		1.0	0.2
<i>Trachemys scripta</i>	RDB=LR					
želva ostruhatá	0.0.3					0.0.3
<i>Centrochelys sulcata</i>	RDB=VU					
želva ouachitská	0.0.1					0.0.1
<i>Graptemys ouachitensis</i>						
želva pentličková	1.2.12	0.0.2			0.0.1	1.2.13
<i>Cyclemys pulchriata</i>						
želva tlustohrdlá	0.1					0.1
<i>Siebenrockiella crassicollis</i>	ESB, RDB=VU					
želva tmavobřichá	0.0.1					0.0.1
<i>Mauremys rivulata</i>						
želva uhlířská	6.6.2	0.0.10			0.0.9	6.6.3
<i>Chelonoidis carbonaria</i>						
želva zelenavá	0.1.1					0.1.1
<i>Testudo hermanni</i>	RDB=NT					
želva zubatá	2.0					2.0
<i>Cyclemys dentata</i>	RDB=LR					
želva žlutohnědá	1.0					1.0
<i>Testudo graeca</i>	RDB=VU					

	Stav k 31. 12. 2012	Odchov
obojživelníci (Amphibia)		
drápatka vodní	1.1.6	
<i>Xenopus laevis laevis</i>	RDB=LC	
drsnokožka thajská	1.1.6	6
<i>Theioderma stellatum</i>	RDB=NT	
létavka obecná	0.0.1	
<i>Polypedates leucomystax</i>	RDB=LC	
listovnice pestrá	0.0.2	
<i>Phyllomedusa hypochondrialis</i>	RDB=LC	
parosnička nádherná	0.0.1	
<i>Kaloula pulchra</i>	RDB=LC	
parosnička srdíčková	0.0.4	
<i>Dyscophus guineti</i>	RDB=LC	
pralesnička azurová	0.0.1	
<i>Dendrobates azureus</i>	RDB=LC	
pralesnička barvířská	0.0.2	
<i>Dendrobates tinctorius</i>	RDB=LC	
pralesnička batiková	0.0.1	
<i>Dendrobates auratus</i>	RDB=LC	
pralesnička brazilská	0.0.1	
<i>Dendrobates galactonotus</i>	RDB=LC	
pralesnička harlekýn	0.0.9	
<i>Dendrobates leucomelas</i>	RDB=LC	
ropucha argentinská	0.0.4	
<i>Bufo arenarum</i>	RDB=LC	
rosnice siná	0.0.8	
<i>Pelodytes caerulea</i>		
rosnička včelí	0.0.4	
<i>Phrynohyas resinificatrix</i>	RDB=LC	
víčkownice yucatanská	0.0.1	
<i>Triprion petasatus</i>	RDB=LC	
žebrovník Waltlův	0.0.7	
<i>Pleurodeles waltl</i>	RDB=NT	
ryby (Pisces)		
cichlida ocasooká	1.1	
<i>Cichla ocellaris</i>		
glyptoper velkoploutvý	0.0.2	
<i>Glyptoperichthys gibbiceps</i>		
gurama velká	0.0.3	
<i>Osphronemus goramy</i>		
keříčkovec jihoafrický	0.0.2	
<i>Clarias gariepinus</i>		

	Stav k 31. 12. 2012	Odchov
ryby (Pisces)		
krunýřovec jednopruhý	0.0.19	
<i>Otocinclus affinis</i>		
krunýřovec řasnatý	0.0.18	
<i>Ancistrus cirrhosus</i>		
labeo červenoploutvé	0.0.8	
<i>Epalzeorhynchus frenatum</i>		
myloplus červenoploutvý	0.0.4	
<i>Myloplus rubripinnis</i>		
neonka červená	0.0.53	
<i>Paracheirodon axelrodi</i>		
nožovec	0.0.1	
<i>Xenomystus sp.</i>		
ostnovec	0.0.4	
<i>Ctenopoma kingsleyae</i>	RDB=LC	
pakeříčkovec obecný	0.0.4	
<i>Heteropneustes fossilis</i>	RDB=LC	
pancéřníček kropenatý	0.0.1	
<i>Megalechis thoracata</i>		
pancéřníček Sterbův	0.0.5	
<i>Corydoras sterbai</i>		
pangas dolnooký	0.0.2	
<i>Pangasianodon hypophthalmus</i>		
parma Wetmoreova	0.0.2	
<i>Hypsibarbus wetmorei</i>		
parmička duhová	0.0.4	
<i>Puntius titteya</i>	RDB=LR	
parmička Schwanenfeldova	0.0.21	
<i>Barbodes schwanenfeldii</i>		
parmoun siamský	0.0.29	
<i>Crossocheilus siamensis</i>		
peřovec skvrnitý	0.0.11	
<i>Synodontis eupterus</i>	RDB=LC	
piraňa Nattererova	0.0.22	
<i>Pygocentrus nattereri</i>		
razbora klínoskvrnná	0.0.1	
<i>Trigonostigma heteromorpha</i>		
sekavka nádherná	0.0.4	
<i>Botia macracantha</i>		
sekavka zdobená	0.0.3	
<i>Botia almorhae</i>	RDB=LC	
skalára amazonská	0.0.1	
<i>Pterophyllum scalare</i>		

	Stav k 31. 12. 2012	Odchov
ryby (Pisces)		
skalára vysoká	0.0.9	
<i>Pterophyllum altum</i>		
sumčík stříbřitý	0.0.3	
<i>Schilbe mystus</i>	<i>RDB=LC</i>	
sumíček indický	0.0.1	
<i>Mystus vittatus</i>	<i>RDB=LC</i>	
terčovec zelený	0.0.7	
<i>Symphysodon aequifasciatus</i>		
tetra červenoústá	0.0.70	
<i>Hemigrammus rhodostomus</i>		
tlamovec Lombardův	0.0.25	
<i>Metriaclima lombardoi</i>		
tlamovec příčnopruhý	0.0.21	
<i>Maylandia zebra</i>		
trnovec hřebenáčelý	0.0.6	
<i>Agamyxis pectinifrons</i>		
vrubozubec paví	0.0.1	
<i>Astronotus ocellatus</i>		
paryby (Chondrichthyes)		
trnucha skvrnitá	1.1	
<i>Potamotrygon motoro</i>	<i>RDB=DD</i>	
bezobratlí (Vertebrata)		
sklípkan kadeřavý	0.0.1	
<i>Brachypelma albopilosum</i>		
sklípkan plaménkový	0.0.1	
<i>Brachypelma auratum</i>		
strašilka	0.0.6	
<i>Onchestus rentzi</i>		
strašilka	0.0.50	
<i>Peruphasma schultzei</i>		
zlatohlávek	0.0.3	
<i>Pachnoda thoracica</i>		

Stavy zvířat 2012	K 1. 1. 2012		K 31. 12. 2012	
	Druhy	Jedinci	Druhy	Jedinci
Savci (<i>Mammalia</i>)	68	310	67	302
Ptáci (<i>Aves</i>)	47	174	48	177
Plazi (<i>Reptilia</i>)	41	136	43	141
Obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	18	96	16	62
Ryby (<i>Pisces</i>)	27	214	34	369
Paryby (<i>Chondrichthyes</i>)	0	0	1	2
Bezobratlí (<i>Invertebrata</i>)	8	28	5	61
Celkem	209	958	214	1114

Odchovy

savci	odchov
Mammalia	
alpaka	3.2
<i>Vicugna pacos</i>	
antilopa jelení	0.2
<i>Antilope cervicapra</i>	
gueréza pláštíková	0.1
<i>Colobus guereza caudatus</i>	
jelen bělohubý	1.0.2
<i>Cervus albirostris</i>	
kočka slaništní	0.1
<i>Oncifelis geoffroyi</i>	
kůň domácí – pony	0.2
<i>Equus caballus</i>	
lama krotká	1.0
<i>Lama glama</i>	
lemur kata	2.3
<i>Lemur catta</i>	
lvíček zlatý	1.1
<i>Leontopithecus rosalia</i>	
makak kápový	1.0
<i>Macaca radiata</i>	
mandril	0.1
<i>Mandrillus sphinx</i>	
mara stepní	0.3.1
<i>Dolichotis patagonum</i>	
muntžak malý	0.2.1
<i>Muntiacus reevesi</i>	
nilgau	2.1
<i>Boselaphus tragocamelus</i>	
osel somálský	0.1
<i>Equus africanus somalicus</i>	
ovce domácí – kamerunská	7.2
<i>Ovis aries aries</i>	
sika vietnamský	1.4
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	
tamarín bělohubý	0.0.1
<i>Saguinus labiatus</i>	
tamarín pinčí	0.0.2
<i>Saguinus oedipus</i>	

savci	odchov
Mammalia	
velbloud dvouhrbý – domácí	2.0
<i>Camelus bactrianus</i>	
voduška červená	1.0
<i>Kobus leche kafuensis</i>	
voduška jelenovitá	1.0
<i>Kobus ellipsiprymnus defassa</i>	
vydra malá	3.2
<i>Amblonyx cinerea</i>	
zebra Hartmannové	0.1
<i>Equus zebra hartmannae</i>	

ptáci	odchov
Aves	
korela chocholátá	0.0.2
<i>Nymphicus hollandicus</i>	
nandu pampový	0.0.1
<i>Rhea americana</i>	
papoušek vlnkovaný	0.0.40
<i>Melopsittacus undulatus</i>	
páv korunkatý	0.1
<i>Pavo cristatus</i>	
zoborožec vrásčitý	0.0.2
<i>Aceros corrugatus</i>	
žako šedý	0.0.1
<i>Psittacus erithacus</i>	

plazi	odchov
Reptilia	
felzuma madagaskarská	0.0.10
<i>Phelsuma madagascariensis</i>	
korálovka sedláta sinaloaská	0.0.13
<i>Lampropeltis triangulum sinaloae</i>	
želva pentličková	0.0.2
<i>Cyclemys pulchristriata</i>	
želva uhlířská	0.0.10
<i>Chelonoidis carbonaria</i>	

**Ekonomické
oddělení**

Činnost ekonomického oddělení

Jana Černá

V roce 2012 zaměstnávala Zoologická zahrada Ústí nad Labem 64 přepočtených pracovníků.

Hodnocení ekonomické situace:

V roce 2012 hospodařila zoo s rozpočtem 47 871,31 tis. Kč a zapojovala do hospodaření i svůj zisk z doplňkové činnosti (**foto 1**) 1 489,85 tis. Kč.

Bližší specifikace skutečných nákladů a výnosů je uvedena níže:

Položka	v tis. Kč
Nákup materiálu	2.953,28
Nákup krmení	4.268,81
Spotřeba pohonných hmot	645,49
Elektrická energie	3.426,39
Spotřeba vody + stočné	1.393,40
Opravy dlouhodobého majetku	2.122,17
Mzdové prostředky	14.502,61
Odvody z mezd	4.879,11
Odpisy dlouhodobého majetku	9.325,51
Ostatní náklady	5.721,66
Náklady celkem	49.238,43
Tržby ze vstupného	7.996,07
Ostatní výnosy (dary...)	1.042,09
Zapojení zisku z doplňkové činnosti (prodej, reklama, nájmy...)	1.489,85
Zapojení fondů	0,00
Příspěvek zřizovatele	27.347,68
Příspěvek Ministerstva životního prostředí na provoz	795,38
Příspěvek Úřadu práce Ústí nad Labem	538,41
Příspěvek Ústeckého kraje	178,00
Čerpání fondů	7.000,00
Ostatní výnosy	3.097,26
Výnosy celkem	49.484,74
Hospodářský výsledek (zisk)	246,31

Nejvyšší nákladovou položkou jsou osobní náklady organizace, které tvoří 39,36 % nákladů. Průměrně dosahovaná hrubá mzda v roce 2012 činila 17 626 Kč/pracovníka.

Další významnou nákladovou položkou jsou odpisy majetku organizace, které v roce 2012 dosáhly 9 368,62 tis. Kč. Částka 2 368,62 tis. Kč byla pokryta finančními prostředky a zbylá část, nepokrytá finančními prostředky, byla proúčtována proti čerpání fondů.

Náklady na krmení (**foto 2**) činily 4 268,81 tis. Kč. Z této částky krmení

vyrobené ve vlastní režii představovalo 442,03 tis. Kč – jedná se o výrobu sena, zelené píce, odchov myší, potkanů, králíků a ostatního krmení spotřebovaného v daném roce. Spotřeba krmení Centra pro zvířata v nouzi, které je součástí zoo, je 108,07 tis. Kč.

Náklady na elektrickou energii jsou rozděleny na náklady na elektrickou energii pro běžnou spotřebu (2 020,24 tis. Kč) a náklady spotřeby elektrické energie na chod tepelných čerpadel používaných pro vytápění celé zoo (1 342,68 tis. Kč). Spotřeba elektrické energie Centra pro zvířata v nouzi činila 63,47 tis. Kč.

2

Náklady na vodu včetně stočného činily 1 393,43 tis. Kč. Ačkoliv cena vody byla oproti roku 2011 vyšší, náklady jsou nižší. Důvodem je uvedení do provozu investiční akce pro pluvnožce. Chlazením vody s využitím dalších technologických prostředků došlo ke snížení spotřeby vody, ale ke zvýšení spotřeby elektrické energie použité na její chlazení. Jako vždy jsou největšími spotřebiteli vody lachtani, tuleni (**foto 3**) a tapíři.

Prostředky vynaložené na opravu dlouhodobého majetku z provozního rozpočtu zoo byly:

– oprava motorových vozidel, oprava bytového fondu, správní budovy, pronajímaných prostor, strojů a zařízení v celkové výši 2 122,17 tis. Kč.

Bližší informace včetně informací o investicích provedených v roce 2012 jsou uvedeny u zprávy provozně-technického oddělení.

3

4

Vlastní výnosy organizace jsou tvořeny z příjmů ze vstupného, pronájmu, reklamy a darů od sponzorů. V roce 2012 došlo k poklesu návštěvnosti o 6 750 návštěvníků, což v tržbách znamená pokles výnosů o 373,68 tis. Kč. Dosažená průměrná cena vstupného za leden až prosinec 2012 včetně příplatku na vláček (**foto 4**) činila **55,36 Kč**, což je o **2,93 Kč** méně než ve stejném období v roce 2011. Je to dáno změnou sazeb DPH v roce 2011, kdy DPH vzrostla z 10 % na 14 %, a naše organizace přesto nezvyšovala cenu vstupného.

Průměrné náklady na jednu vstupenku byly v roce 2012 **340,92 Kč**. Rozdíl mezi zaplacenou cenou vstupného a skutečnou cenou 1 vstupenky je kryt:

– ze zisku z doplňkové činnosti zoo (nájmy, reklama, prodej zboží...) ve výši **10,32 Kč**;

– dále z příspěvků od zřizovatele **325,09 Kč** oproti **253,19 Kč** v roce 2011;

– z příspěvku od Ministerstva životního prostředí ve výši **5,51 Kč**. MŽP přispívá na krytí části nákladů na chov ohrožených druhů zvířat a handicapovaných zvířat umístěných v zoo. Prostředky z MŽP byly použity na částečnou úhradu nákladů na krmení, energie a veterinární péči o chovaná zvířata.

V doplňkové činnosti byly příjmy tvořeny:

– příjmy z nájmu bytů a nebytových prostor ve výši **882,52 tis. Kč**;

– příjmy z reklamy **660,03 tis. Kč**;

– tržbami z prodeje zboží **362,13 tis. Kč**;

– ostatními příjmy **1 113,09 tis. Kč** (příjmy ze skákacího hradu, prodeje krmení v dětském koutku zoo, provize od dodavatelů zboží, přefakturace energií u nájmu...).

Náklady na doplňkovou činnost jsou tvořeny mzdami, energiemi přefakturovanými nájemcům a daní zaplacenou Finančnímu úřadu Ústí nad Labem.

Dlouholetí pracovníci zoo k 31. 12. 2012

Zdena Švorcová

Zaměstnanci pracující v zoo více než 26 let

Bělková Šárka
Hippmannová Alena
Holubová Lenka
Petrbok Tomáš

Zaměstnanci pracující v zoo 21–25 let

Kökert Pavel
Král Pavel, Ing.
Roháčková Hana

Zaměstnanci pracující v zoo 16–20 let

Doseděl Zdeněk
Gruntová Andrea
Hejduková Eva
Hrnečková Věra
Hrubant Miroslav
Javůrek Jan
Kostečka Jiří
Novák Jaroslav
Nyáriová Zdeňka
Skopcová Hana
Starecký Vít
Vaššíková Jiřina
Voráček Petr
Vrabcová Věra, Ing.

Zaměstnanci pracující v zoo 10–15 let

Beránek Jaroslav
Černá Jana
Hacmac Petr
Hanzlík Jiří
Kašpar Václav
Kostečková Jana
Matěju Patrik

**Provozně-technické
oddělení**

Činnost provozně-technického oddělení

Jiří Hanzlík

Výkony provozně-technického oddělení stále silně poznamenává všeobecná ekonomická stagnace. Nedaří se tak naplňovat poslání střediska, které by mělo dbát na technický stav veškerého majetku města Ústí nad Labem svěřeného naší příspěvkové organizaci k její činnosti. Po celý rok bylo nutno dbát na co největší úspory, a tak často docházelo k opravám havarijních stavů, poruch a závad, ale předcházení těmto stavům a jejich prevence byly prakticky pozastaveny. V roce 2012 byl kladen ještě větší důraz na zajištění prací svépomocí v co nejširším měřítku.

Provozní oddělení je i nadále rozděleno na střediska údržby, dopravy a zahradnictví. Nejširší záběr má středisko údržby, které zabezpečuje celé spektrum úkolů.

Z každodenní činnosti šlo především o dílenské práce:

- u provozního střediska se jedná hlavně o práce tesařské, truhlářské, zednické, elektrikářské, zámečnické, topenářské a vodoinstalační. Jde o drobné opravy, ale i o závažné havárie a poruchy v areálu zoo i Centra pro zvířata v nouzi na Severní Terasě, jehož provoz zoo zajišťuje;
- každodenní činností je taktéž údržba vozového a strojního parku prováděná svépomocí v prostorách autodílny, dále je využívána výhodná nabídka podnájemce autodílny, který má dostatečné vybavení i pro větší opravy vozidel a menší generální opravy včetně následného lakování. Uvedený dodavatel také pravidelně zajišťuje řádné provedení všech zákonných technických prohlídek vozidel. Výjimku tvoří Zoovláček, u kterého specifický druh vozidla – speciální tahač přívěsů pro dopravu osob s kategorií vozidla R – vyžaduje pouze získávání technické prohlídky (namísto STK jako u běžných vozidel silničního provozu) cestou přes jeho výrobce;

3

– ke každodenním činnostem patří i pracovní povinnosti zahradnického úseku (**foto 1**), který se stará a pečuje o zeleň v rozsahu 26 hektarů, jimiž Zoologická zahrada Ústí nad Labem disponuje. Denně je prováděn úklid areálu, velmi náročný je hlavně podzimní úklid napadaného listí ve velmi členitém terénu;

– provozně-technické oddělení se ve své každodenní činnosti výrazně zabývá dostatečným servisem pro ostatní oddělení zahrady i pro samotný chod celé příspěvkové organizace. Jednou z hlavních náplní je zajišťování potřebných materiálů včetně jejich cenové relace z hlediska úspory nákladů na provoz.

a v místech, kde intenzivněji pracují zaměstnanci;

– zámečnická dílna provádí opravy, svařování, pájení i údržbu oplocení i dělicích plotů kolem výběhů a cest v areálu zoo, zajišťuje výrobu atypických kovových prvků, komponentů a částí kovových konstrukcí a strojů v areálu zahrady;

– provozní oddělení je garantem odpadového hospodářství zoo v souladu se zákony a platnými předpisy. Ve spolupráci se smluvními partnery – AVE CZ Ústí nad Labem, SITA CZ, s. r. o., a Veterinární asanační ústav VAPO Podbořany – je odpad předáván k jeho likvidaci. Hlavním úkolem se tak pro naše pracovníky stává separace, skladování

a dispečink odvozu veškerého komunálního, objemového, stavebního a živočišného odpadu vzniklého při činnosti zahrady a nájemců;

– samostatnou kapitolou tvoří provoz kafilerního boxu pro využití našeho zřizovatele – statutárního města Ústí nad Labem. Je do něj svážen živočišný odpad, který vzniká jednak provozem zoo při úhynech zvířat, a dále pak jako zbytky nezkrmených kostí, kůží a nezkonsumovaného masa. Část produkce tohoto odpadu pak tvoří mrtvá zvířata svezená z teritoria města Ústí nad Labem Městskou policií, PČR a hasičským sborem.

Z hlavních provedených oprav a výkonů:

– po ukončení výstavby ustájení zeber bylo nutno ještě dokončit napojení na topný systém (**foto 3**) s využitím termální vody rozvedený po areálu zahrady. Jednalo se o vybudování samostatné větve ústředního topení včetně zpětného okruhu a její napojení na tepelnou stanici číslo 3 v délce necelých 120 metrů. Po tomto napojení celého objektu na centrální zdroj tepla se podstatně zvýšila tepelná pohoda v pavilonu zeber;

– rekonstrukcí rozvodu topení a vody prošel také skleník číslo 2, který byl dva roky mimo provoz, neboť při mrazech v zimě 2010–2011 došlo k zamrznutí a popraskání veškerých zmiňovaných rozvodů. Oprava si

Z činnosti profesí:

– truhlářské práce jsou využívány hlavně při výrobě zařízení pro chov zvířat, ale i pro jejich přepravu či rozmnožování. Převážnou část výkonů truhlářské dílny zajišťuje jeden pracovník (**foto 2**) ve spolupráci se studenty na praxi, která se nám velmi osvědčila a nadále v ní pokračujeme;

– komplexní elektroúdržba spočívá hlavně v odstraňování poruch, závad a havárií, dále pak v postupné výměně starých zařízení za energeticky výhodnější, levnější a úspornější osvětlovací i topné elektrické systémy, hlavně v expozicích pro zvířata

4

vyžádala kompletní výměnu potrubí pro topení i rozvody vody a náhradu znehodnocených registrů částečně za nové a částečně za repasované. Od zimy 2012–2013 je skleník opět plně využíván;

– na základě kontroly inspektorů Krajské hygienické stanice bylo přistoupeno k celkové rekonstrukci osvětlení obou největších dílen. Výměnou světel v truhlárně a zámečnické dílně byly naplněny podmínky dostatečného osvětlení pracoviště vycházejícího z příslušných norem, což také následné kontrolní měření osvětlení plně prokázalo;

– jednou z větších oprav inženýrských sítí se stala v květnu oprava hlavního čerpadla rezervoáru zajišťujícího rozvod vody, kdy hrozil nedostatek pitné vody v areálu. Bylo nutno za pomoci těžké techniky čerpadlo demontovat a osadit místo něj záložní čerpadlo ze skladu. Následně pak bylo zakoupeno čerpadlo nové, které máme jako zálohu pro případnou další výměnu. Na základě této havárie bylo poté rozhodnuto o vypracování projektu na celkovou rekonstrukci rozvodů pitné vody, neboť systém využití dvou rezervoárů a přečerpávání vody s jejím následným hydrostatickým rozvodem do pavilonů je velmi nákladný, zastaralý, ztrátový a nevhodný z hlediska celkové potřeby. Na základě propočtů projektantů by se náklady na tuto rekonstrukci měly pohybovat kolem 1,5 mil. Kč. Zatím nebylo o zahájení těchto prací rozhodnuto;

– největší investiční akcí se stala oprava rozvodů vody pro ploutvonožce, kdy bylo dořešeno zásobování vody pro bazén lachtana i tuleňů s využitím podzemní vody z vrtu v areálu zoo. Akci je věnována samostatná část v této výroční zprávě;

– v jarních měsících byl dokončen pavilon „Domov gepardů“ (**foto 4**), který byl svépomocí vystavěn v nejvyšší části zahrady na místě bývalé skládky stavebního materiálu. Tato stavba zatepleného objektu napojeného na inženýrské sítě s novými výběhy vznikla v souladu s doporučeným standardem chovatelského zařízení pro gepardy. Vlastní stavba

byla předána do zkušebního provozu v rámci oslav Mezinárodního dne dětí v červnu a následně pak byla 23. října celá stavba zdárně zkolaudována;

– ve druhé polovině roku proběhla komplexní rekonstrukce vjezdové vrátnice, kdy původně instalovaná mobilní buňka byla nahrazena zděnou, z hlediska tepelné izolace vyhovující budovou se samostatným WC a kuchyňským koutem. V rámci této opravy byla nová vrátnice nově napojena na vodovod a odkanalizována, dále pak byla zvýšena izolace přívodu otopové vody. Nově byla také osazena hliníková závora v prostoru hlavních vrat (**foto 5**). Rekonstrukce proběhla za plného provozu a neměla podstatný vliv na výkon služby u vjezdu do areálu;

– při přívalových deštích byla postupně ze svahu pod pavilonem šelem splavována zemina na krytý dvorek výběhu pro anoa nížinné, proto byla provedena celková úprava dvorku, která spočívala v odkopu a odveze-

ní splavené zeminy, rozebrání značně vyhnílé dřevěné základové konstrukce z prachů a demontáží částí oplocení (**foto 6**). Nově byly provedeny opěrné zídky pod svahem z betonových tvarovek, do kterých bylo následně ukotveno a nataženo nové oplocení. Rozebraná dřevěná základová konstrukce a betonové patky zastřešení pak byly nahrazeny pohledovou základovou zídou z lomového kamene. Finální podobu vtiskly venkovnímu dvorku nové dřevěné konstrukce oplocení a zahradnická výsadba;

– jednou z větších havárií byl také únik zemního plynu u paty správní budovy, jak zjistili povolání pracovníci RWE, našeho dodavatele plynu. Okamžitě byla položena nová svařovaná přípojka do budovy, která nahradila šroubované potrubí, ze kterého plyn unikal;

– systematicky se také do činnosti celého oddělení zapojilo středisko autodopravy, které zajišťovalo po celý rok dopravní obsluhu a částečný

7

servis strojů a aut našeho autoparku s ohledem na potřeby provozu. Během uplynulého roku se autopark rozšířil o nový nákladní automobil AVIA D90, ke kterému jsme pořídili pět kontejnerů. Ten k naší spokojenosti plně nahradil starý sklápěcí vůz. Dalším novým vozidlem se stal osobní vůz Octavia, který bude využíván k delším služebním cestám, hlavně pak k cestám do zahraničí. Generální opravou prošly traktor Zetor Z 5211 pro rozvoz krmení a malé nákladní vozidlo Multicar M25 – pevný valník **(foto 7)**. Poměrně stabilní byl v roce 2012 provoz Zoovláčku ISUZU, u kterého se závažné poruchy nevyskytly. Vláček byl zapůjčen i k některým akcím mimo areál, a tak se s ním mohli povezít například návštěvníci oslav 90 let kopané v Trmicích, Dětského dne v pískovně Valtřív, Cibichových pivních slavností ve Velkém Březně, Svatováclavské pouti ve Valtřívě a nakonec i při vánočních trzích na Mírovém náměstí v centru Ústí nad Labem, na hradě Štřekově a na několika dalších menších akcích mimo areál zoologické zahrady;

– po ukončení letní sezony 2012 bylo na podzim přistoupeno k celkové stavební rekonstrukci horní pokladny, která zahrnovala úpravu povrchů, výměnu podlahy, zateplení, osazení nových trezorů a další drobné stavební úpravy. Dále pak byla horní pokladna v rámci dohody s provozovatelem optické sítě procházející areálem napojena na optický kabel tak, aby bylo zajištěno pevné telefonní a počítačové propojení mezi ní a správní budovou;

– v roce 2012 pokračoval trend posledních let, kdy je postupně prováděna výměna stávajících dřevěných, často velmi poruchových oken a dveří u všech objektů za nové plastové, přinášející poměrně velké tepelné úspory. Pokračovaly výměny oken a dveří na správní budově, v pavilonu orangutanů, pavilonu šelem, přípravně krmiv a samostatně pak v některých menších objektech;

– v rámci konečných úprav pavilonu zeber bylo také provedeno osazení nových tepelně izolačních sekčních vrat, která byla z původního projektu výstavby pavilonu kvůli úsporám vyjmuta, a tato byla osazena dodatečně;

– během jarního období se také podařilo zrealizovat tři nové výletové voliéry na jižním průčelí objektu pro zoborožce a další zvířata ze zimoviště, která tak mohou plně využívat voliéry k pobytu mimo vnitřní ubikaci; nákladově byla akce realizována z vlastních prostředků a doba realizace byla necelé tři měsíce;

– z hlediska potřeb návštěvníků byla zahájena rekonstrukce veřejných WC **(foto 8)**, kdy bude sociální zařízení ve střední části zoo modernizováno, budou provedeny nové obklady a dlažby, objekt bude nově zateplen a bude zaveden centrální ohřev elektricky ohříváním zásobníkem teplé užitkové vody pro celý objekt;

8

– bytový fond čítá celkem 9 bytů, které jsou přiděleny našim zaměstnancům. Výjimkou je nájemce jedné z bytových jednotek v samostatném RD, který má uzavřenu smlouvu, jež mu zaručuje bydlení v areálu zoo i po více než 15 letech od skončení jeho pracovního poměru. Z prostředků vybraných za pronájem pokračují i nadále opravy zbylých osmi bytových jednotek v areálu zahrady;

– zástupci provozně-technického oddělení se v roce 2012 zúčastnili obou zasedání stavební komise UCSZOO, která proběhla na jaře v Zoo Brno ve dnech 12.–13. dubna a na podzim v Zoo Plzeň ve dnech 18.–19. října. Tato zasedání přispěla k prohloubení spolupráce mezi technickými pracovníky jednotlivých zahrad a k výměně plodných zkušeností z technických provozů českých a slovenských zoologických zahrad. Na základě těchto kontaktů pak zástupci technického úseku a chovatelé slonů navštívili nedávno rekonstruovaný pavilon slonů v Zoo Ostrava, následně pak – před jeho slavnostním otevřením – dokončovaný nový pavilon slonů v Zoo Praha. Důvodem byla příprava investiční akce, při které bude upravena podlaha v ložnicích našich slonic;

– z hlediska dalších investic byly koncem roku zpracovány dvě studie, jedna reagovala na stávající stav chovu slonů v naší zahradě, druhá potom na kapacitní nedostatky Centra pro zvířata v nouzi. Obě studie

řeší stavební, ekonomický a provozní dopad při realizaci dané investice, a náš zřizovatel tak má k dispozici podklady pro své rozhodnutí v obou výše popsanych případech;

– na základě uzavřené smlouvy s mobilním operátorem Telefonica O₂ se kromě výhodných tarifů podařilo z přiděleného rozpočtu naší příspěvkové organizace získat několik notebooků pro vedoucí pracovníky zoologického oddělení. Předpokládáme zde ještě pořízení další IP techniky v následujícím období;

– za zmínku stojí také naše spolupráce s Úřadem práce Ústí nad Labem, kdy se kromě smlouvy o výkonu veřejně prospěšných prací podařilo dohodnout i výkon veřejné služby v naší organizaci. Během roku 2012

tak u nás pracovalo 6 pracovníků v pracovním poměru VPP na dobu jednoho roku a více než 50 pracovníků u nás vykonalo veřejnou službu od února až do října, kdy byla celostátně zrušena;

– od března se stala našim dodavatelem elektrické energie, u níž má naše zahrada na základě systému vytápění celého areálu uzavřené smlouvy jako velkoodběratel, společnost Centropol energy, a. s., která převzala štafetu od zřejmě méně výhodného dodavatele ČEZ, a. s. Výsledkem této změny je podstatné snížení ceny za dodávanou MWh elektrické energie na provoz zahrady;

– v závěru roku nám Krajský úřad Ústeckého kraje odsouhlasil dotaci na projekt „Welfare slonic v ústecké zoo“, který bude realizován v nejbližší době.

Naše největší investice roku:

V průběhu roku 2012 byly v areálu Zoo Ústí nad Labem zrealizovány dvě větší investice, o kterých bych se chtěl dále podrobněji zmínit. Jednalo se o novostavbu Domova pro gepardy a opravu technologie bazénů ploutvonožců. Zásadním zdrojem financování první akce byl nadací poskytnutý a doplněný výtěžek z akce O stupeň lepší Ústí, při druhé investici to byla účelová dotace od zřizovatele – statutárního města Ústí nad Labem. Na dofinanco-

vání akcí a další již zmíněné opravy byl využit fond reprodukce majetku, který byl v průběhu roku doplněn odpisy majetku.

Domov pro gepardy:

Zahájení novostavby Domova pro gepardy vyvolala nutnost zřízení druhého pavilonu pro chov gepardů z podnětu koordinátora Evropských chovných programů (EEP). Tato akce získala největší podporu při hlasování respondentů – občanů města a okolí – mezi třemi uchazeči o dotaci vyhlášenou při akci O stupeň lepší Ústí. Nadační fond, který akci vyhlásil, ještě část financí na pokrytí celé zakázky poskytli ze svého.

Základní kámen stavby byl po vyklizení staveniště položen již v prosinci 2011 a její dokončení bylo příslušným stavebním postupem načasováno na začátek června, kdy proběhlo slavnostní otevření Domova gepardů v rámci oslav Mezinárodního dne dětí za účasti primátora statutárního města Ústí nad Labem Ing. Víta Mandíka. Z hlediska svého využití se tak stal tento Domov pro gepardy jedinou nově otevřenou stavbou v roce 2012 (**obr. 1**).

V požadovaném kontextu byla stavba pojata jako samostatně fungující ubikace a výběh pro samce geparda. Vzhledem k pohledové exponovanosti objektu bylo plně vyhověno přání investora v použití vizuálně i technicky vyhovujících materiálů, hlavně při povrchových úpravách vlastní budovy

i okolního terénu výběhu a dvorků. Byla vystavěna jednoduchá budova s oplocenými výběhy. Po stránce architektonické jde o přízemní, zděnou, nepodsklepenou budovu obdélníkového tvaru o rozměrech 8,5 x 5,5 metru dělenou dřevěnými příčkami, se sedlovou střechou o spádu 30° bez využití půdních prostorů (**foto 9**). Hlavní zásadou při realizaci díla byla snaha o maximální využití všech získaných prostor. Nakonec byly vybudovány tři vnitřní boxy, obslužná chodba, odchyťový dvorek, oddělovací dvorek, hlavní výběh o rozloze 890 m² a záložní výběh se zajištěním proti podhrabu o výměře 96 m². Výběhy jsou oploceny poplastovaným, strojově vyplétaným pletivem o výšce 2 metry. Pro stěhování samce geparda, u kterého se to předpokládá i několikrát za rok v době páření, byla po dohodě se zoologickým od-

dělením provedena posuvná dělicí příčka u prvního boxu pro odchyť do přepravní bedny přesováním, aby nebylo nutno zvíře při každém stěhování uspávat. Pro tepelnou pohodu bylo v každém z boxů do části konstrukce vloženo podlahové topení. Před dokončením hlavního výběhu byla na trase optického kabelu, který prochází napříč výběhem, osazena propojovací komora a položeno potrubí k horní pokladně pro pozdější protažení optického kabelu. Celá stavba byla pojata jako nízkoenergetický objekt. Finální povrchová úprava venkovní fasády – cementová omítka házená od lžice – vytváří z budovy poměrně zdařilou stavbu, která spolu s využitím velkého lomového kamene ve výběhu zapadá do celkové koncepce prostředí potřebného k chovu gepardů.

Oprava technologie bazénů ploutvonožců:

Po několikaleté snaze se nám konečně podařilo získat finanční prostředky na akci „Havarijní oprava areálu a technologie vodního hospodářství ploutvonožců“, která tak navázala na předloňskou opravu povrchu bazénu pro lachtana. Hlavním předmětem této veřejné zakázky byla doprava vody z opraveného vrtu v areálu zahrady a zásadní rekonstrukce technologie vodního hospodářství. Byla realizována nová filtrace použitím membránových tlakových filtrů. Součástí systému filtrace je i tříkomorová nerezová nádrž o objemu skoro 3 m³, sloužící jako

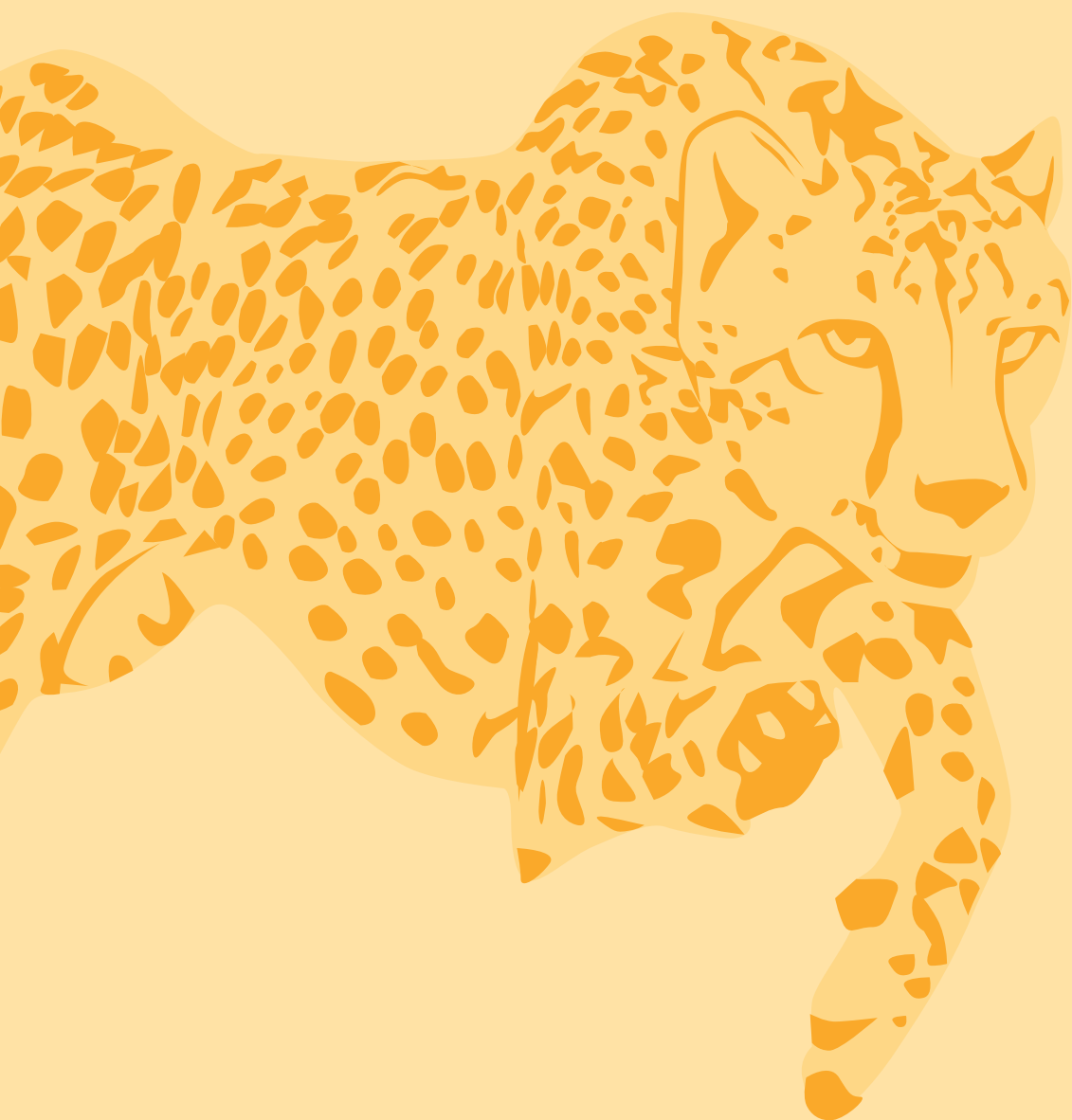
předfiltr hrubých nečistot, s ovládacími klapkami pro automatické spouštění nátoky vody z vrtu do bazénu pro lachtana. Poměrně průkopnickým se jeví chlazení vody v bazénu (**foto 10**), hlavně pak v letních měsících, až na stálou výslednou teplotu vody 12 °C. Takto chlazená voda celkem dobře a bez dalších nákladů řeší problém výskytu řas a sinic (hlavně v letním období), které jsou ze zdravotního hlediska pro pobyt zvířete nežádoucí. Výsledkem je pak kvalitnější voda v bazénu pro potřebu chovu lachtana, ale i pokud jde o její průhlednost. Celkem jako zásadní se projevila také aktivita chovaného lachtana v takto chlazené vodě a toto zjištění bylo jedním z kladů celého díla. S ohledem na částečnou průtočnost bazénu lachtana bylo dle projektu provedeno jeho napojení na potrubí pro odtok termální vody využívané k vytápění areálu přímo ze zoo do řeky Labe, čímž došlo ke snížení ekonomických ztrát za úhradu stočného při využití klasické kanalizační sítě města Ústí nad Labem. Součástí následně projektované úpravy okolí bazénu lachtana je i nově zpřístupněná podzemní část, která je nyní pojata jako kamenná jeskyně s průhledem pod hladinu. V jeskyni je také v rámci vzdělávání vystavena kostra tuleně obecného (**foto 11**). Při finálních pracích pak bylo upraveno i okolí bazénu, hlavně v prostorách přístupných pro návštěvníky. V rámci celého projektu stavby byl do systému průtoku zahrnut i bazén pro tuleně obecné, a tak se podařilo v obou

bazénech zajistit poměrně kvalitní podmínky k chovu ploutvonožců. Nevýhodou celého systému je poměrně vysoká energetická náročnost, hlavně při chlazení vody v letních měsících. Kontrolní výpočty však prokázaly, že čerpáním vody z vlastního zdroje je dosažena úspora na vodě, kterou nyní nemusíme kupovat od distributora, ta pak mírně převyšuje náklady na elektřinu. Dodavatelem stavby byla akciová společnost SKD Průmstav – stavby, Ústí nad Labem (**foto 12**) a hlavním dodavatelem technologií se stala CHTS, spol. s r. o., Praha. Přejímací řízení celé stavby bylo dokončeno 29. června 2012. Nová technologie se zprvu potýkala s některými problémy, které se až po několikerém jednání s dodavatelem podařilo dotáhnout do dnešního uspokojivého stavu celého

díla. I tak nám zbývají některé drobné problémy, jako optimalizace spínání čerpání vody a hlídání hladiny spodní vody ve vrtu, dále pak poruchovost hlavního čerpadla ve vrtu a některé drobné problémy provozu strojovny u bazénu pro lachtana. Naopak u bazénu pro tuleně neregistrujeme problémy prakticky žádné a s provozem bazénu panuje plná spokojenost. Vzhledem k celkovému množství vody dopravované z vlastního vrtu ještě dále zvažujeme napojení tohoto nového vodního systému i na expozici tapírů, kde je hlavně v letních měsících poměrně velká spotřeba vody. Minimálně jednou až dvakrát týdně je zde ve venkovním bazénu o objemu 30 m³ měněna voda, a tak bychom při napojení expozice na uvedený systém i tady zvýšili úsporu vody.

Oddělení marketingu,
propagace
a vzdělávání

Činnost oddělení marketingu, propagace a vzdělávání

Bc. Tereza Limburská, Ing. Věra Vrabcová

V roce 2012 v oddělení marketingu, propagace a vzdělávání nedošlo k žádným zásadním změnám. Počet pracovníků a rozdělení pracovních činností se ustálily.

Návštěvnost

V roce 2012 navštívilo zoologickou zahradu celkem 144 430 návštěvníků, z toho bylo 71 244 dětí a 73 186 dospělých. Oproti roku 2011 došlo k poklesu návštěvnosti o 6 750 osob. Největší pokles jsme zaznamenali ve druhém čtvrtletí – na začátku letní sezony – vlivem velmi chladného počasí. Propad se nám nepodařilo vyrovnat ani návštěvností v letních měsících.

Spolupráce s médii

Spolupráce s médii již mnoho let funguje na základě rozesílání krátkých tiskových zpráv, které se týkají novinek z oblasti zoologie (narozená mláďata, dovezené druhy apod.) či akcí, které se v zoo konají. Do adresáře jsou v případě potřeby přidávány i další kontakty, takže prostřednictvím elektronické pošty jsou informováni redaktoři novin, časopisů a dalších periodik a zpravodajské štáby rozhlasových i televizních stanic. V roce 2012 bylo odesláno celkem 39 příspěvků a dvě větší tiskové zprávy.

Televize – v celostátním zpravodajství jednotlivých televizních stanic bylo odvysíláno několik reportáží. Do pořadu České televize Toulavá kamera byl natočen příspěvek, v němž byly představeny zážitkové programy, které naše zoologická zahrada nabízí od dubna 2011. Reportáž ukázala možnost stát se na jeden den chovatelem slonů či chovatelem v pavilonu exotária nebo si nakrmit tuleně, žirafy či slony. Ve dnech 14.–15. srpna se v naší zoologické zahradě natáčel jeden díl seriálu ostravské televize Ze zoo do zoo (**foto 1**). Jedná se o třináctidílný cyklus představující jednotlivé zoologické zahrady v České republice. Průvodkyní seriálem je herečka Vanda Hybnarová. Naši chovatelé a zoologové zde představili pět druhů zvířat (orangutany bornejské, slony indické, zebry Hartmannové, levharty mandžuské

a lachtana kalifornského).

Rozhlas – hlavními partnery, kteří informují o novinkách v naší zoologické zahradě, jsou již několik let Rádio Blaník a Český rozhlas Sever. Na druhé jmenované stanici byly vysílány pravidelné rozhovory s chovateli zoo o jejich práci a zvířecích svěřencích (sloni, papoušci, orangutani, žabky...).

Tisk – obyvatelé ústeckého regionu jsou informováni zejména prostřednictvím Ústeckého deníku, případně dalších lokálních mutací Deníků Bohemia a regionálních stránek MF Dnes, Práva, Blesku, Aha a Metra, dále také v různých týdenících (Naše Ústí, 5 + 2 dny). Do ostatních regionů jsou novinky dodávány prostřednictvím ČTK. Pravidelné informace o akcích a novinkách se objevují v Nových ústeckých přehledech či v Městských novinách.

Internet – informace o zoologické zahradě jsou pravidelně aktualizovány na našich dvou webových stránkách www.zoousti.cz a www.choboti.cz. Novinky či pozvánky na akce jsou také zveřejňovány na Facebooku zoo, který je aktivně využíván, či na různých informačních serverech.

Akce pro veřejnost

V roce 2012 se pořádalo celkem 21 akcí pro veřejnost, z toho tři akce

proběhly za podpory dalších partnerů. Pro získání nových informací, využití stávajících vědomostí a vyzkoušení si zručnosti bylo pro návštěvníky připraveno sedm soutěží a kvízů, při kterých mohli účastníci vyhrát i zajímavé ceny (knihy o zvířatech, vstupenky na představení Lord of the Dance...) nebo si ihned po odevzdání vyplněného tiketu odnést drobnou odměnu. Mezi nejzajímavější a nejnavštěvovanější akce patřily již tradiční Slavnostní zahájení letní sezony, Dětský den, Rozloučení s prázdninami, Strašidelná zoo, Štědrý den a první ročník akce Mikuláš v zoo. Propagace akcí probíhá standardně na webových stránkách zoo a Facebooku zoo, výlepem letáček na akce v autobusech a trolejbusích městské hromadné dopravy, zasíláním informací do mateřských a základních škol a kulturních center a neméně podstatným využíváním webových portálů volného času, tipů na výlet apod.

Pololetní prázdniny v zoo (3.–5. února)

Po celé tři dny byl pro návštěvníky v areálu zoo připraven zábavný kvíz zaměřený na zvířata v českých pohádkách a filmech. Každý účastník získal drobnou odměnu a děti s vyznamenáním měly vstup do zoo zdarma. V sobotu 4. února byly v přízemí pavilonu exotária slavnostně odhaleny tři zrekonstruované nádrže akvárií

zaměřené na biotop Jižní Ameriky **(foto 2)**. Děti se mohly zúčastnit soutěže „Hledá se Nemo“ nebo si něco vyrobít v připravené výtvarné akvadílně. Probíhala zde také menší akvaristická burza s prodejem ryb, rostlin a krmení. V prvním patře pavilonu byla připravena výstava podmořských fotografií Marty Balzarové.

Jarní prázdniny v zoo (3.–11. března)

Jarní prázdniny byly věnovány celoevropské kampani na ochranu jihovýchodní Asie (Southeast Asia Campaign 2011–2013). Po zoo byla rozmístěna stanoviště se soutěžními otázkami a úkoly. Každý účastník si odnesl drobnou odměnu.

Slavnostní zahájení letní sezony (1. dubna)

Tradiční akce, která se koná vždy začátkem dubna, byla po celý den doprovázena hudební skupinou Brass Bombers, která vítala návštěvníky při příchodu do zoo. V horní části zoo si skauti z Neštěmic připravili soutěže a aktivity pro děti. Hlavní program proběhl u restaurace Koliba – vyhlášení vítězů ankety Mládě roku 2011, bublinová show Matěje Kodeše a vystoupení hudební skupiny The Boom. Program pokračoval u Bornejského pavilonu, kde herečka a moderátorka Tereza Kostková slavnostně pokřtila samičku orangutana bornejského. Celý program zakončil klaun Fíla se svým zábavným pořadem.

O vejce ptáka nandu (5.–9. dubna)

Po dobu pěti dnů byl pro děti připraven velikonoční kvíz. V areálu zoo bylo

rozmístěno deset otázek zaměřených na vajíčka různých živočišných druhů. Každý účastník si odnesl tematicky laděnou odměnu a zároveň byl zařazen do slosování o tři opravdová vejce nandu pampového.

Mezinárodní den Země aneb Barevná planeta trochu jinak (21. dubna)

Program byl zaměřen zejména na kampaň EAZA/IUCN na ochranu jihovýchodní Asie (Southeast Asia Campaign 2011–2013). Děti ze ZŠ si připravily stanoviště se soutěžemi a aktivitami v areálu zoo, v pavilonu exotária začala výstava výrobků dětí z MŠ na téma „Zakletý prales ANEB Pohádka o princezně Saole“ a v pavilonu šelem se promítaly prezentace studentů SŠ na téma „Jihovýchodní Asie – daleká země, blízký problém“. Po celý den

byly v areálu zoo připraveny stánky s etnickou tematikou (Afrika, Gruzie, Arménie...). Hlavní program proběhl u restaurace Koliba – divadelní a taneční představení žáků ZŠ Anežky České a ZŠ Vojnovičova, vyhodnocení soutěže pro studenty SŠ, ukázka afrického bubnování (Tam Tam d'Afrique), orientálních tanců (Karima), mongolských tanců a hudby (Dundžingarav) **(foto 3)** a vystoupení hudební skupiny Draga Banda.

Ptačí den v zoo (1. května)

Akce probíhala v časných ranních hodinách, kdy zájemci mohli pozorovat volně žijící ptactvo, zaposlouchat se do ptačího zpěvu či zhlédnout ukázkou odchyty a kroužkování.

První máj v zoo (1. května)

Pro návštěvníky byl připraven kvíz „Láska v přírodě“. Každý účastník si odnesl drobnou odměnu. Hlavní program proběhl u restaurace Koliba – dětský sbor Terasáček, vystoupení rockové skupiny New Black Jack, představení kouzelníka Vendelína a na závěr vystoupení skupiny U.X.B.

Po liščí stopě (12. května)

Osmý ročník tradičního programu připravovaného skautským střediskem Bílý javor probíhal po celém areálu zoo, kde byla připravena poznávací, sportovní či vědomostní stanoviště.

Noc snů (1. června)

Po tříleté přestávce jsme se opět zapojili do celoevropské akce Noc snů, kte-

5

rá je zaměřena pouze na dlouhodobě nemocné a postižené děti a probíhá ve večerních hodinách. Účastníci, kteří byli rozděleni do skupin, si užili prohlídku zákulisí zoo a přišli do kontaktu s některými druhy zvířat (sloni, velbloudi, lama, terarijní zvířata...). U restaurace Koliba byl pro všechny připraven program s písničkami animačního týmu Dance Mission. Program pokračoval prohlídkou pavilonu šelem a exotária, kde byly pro děti také připraveny různé soutěže. Večer byl zakončen cvičením lachtana a ohnivou show **(foto 4)**.

Dětský den v zoo (3. června)

Po celý den probíhal v areálu zoo pestrý zábavný program, byly zde rozmístěny atrakce pro děti (houpačky, kolotoč, lezecká láhev, minitrampolína, obří skluzavka...) a připraveny soutěže, které si pro děti připravili ústečtí skauti. Malí návštěvníci mohli také využít malování na obličej. Při příchodu do zoo všechny vítala country skupina Trhanec. V horní části zoo byl slavnostně otevřen nový výběh pro gepardího samce za doprovodu mažoretek a dětského pěveckého sboru Kofata. Hlavní program probíhal u restaurace Koliba – animační show Dance Mission, koncert skupiny Maxim Turbulenc, vystoupení Míši Růžičkové „Zpíváme a tančíme s Míšou“. Na závěr proběhly křtiny dvou samečků velbloudů dvouhrbých, jejichž čestným kmotrem se stal ústecký boxer Lukáš Konečný. Akce proběhla za významné podpory statutárního města Ústí nad Labem a Ústeckého kraje.

Sloní týden v zoo (18.–24. června)

Celotýdenní akce byla plná aktivit připravených u příležitosti výročí 25 let od příchodu slonice Delhi do naší zoo. Oslavy se neobešly bez dortu pro obě slonice, a to při zahájení i zakončení celého týdne. V jednotlivých dnech se konala výstava fotografií slonů od Petra Slavíka, prezentace o úspěšném chovu slonů v Zoo Ostrava v podání ostravských chovatelů, veřejné procházky na louku na Mariánské skále, malování na slony i kreslení slonů, prodej vietnamských výrobků i pochutin, příprava enrichmentu samotnými návštěvníky, výstava sloních figurek Jaroslavy Andráškové ze Sokolova a návštěva Moniky Absolonové. Každý den se konaly prohlídky pavilonu slo-

nů včetně ukázky zázemí a komentáře chovatelů, zájemci si mohli zakoupit květinu v originálním květináči (sloním koblížku).

Za vysvědčení do zoo (29. června – 1. července)

Na tyto dny nebyl pro návštěvníky připraven žádný doprovodný program, pouze překvapení v podobě volného vstupu pro děti, které přinesly ukázat vysvědčení s vyznamenáním.

Den pro děti s Českými drahami – S Elfikem do zoo

(26. srpna)

Zábavné sloní a železniční odpoledne připravila akciová společnost České dráhy. Pro děti byly připraveny soutěže, za které si mohly odnést zajímavé ceny, a program u restaurace Koliba v podobě představení Divadélka Romaneto a vystoupení kouzelníka Navara.

Rozloučení s prázdninami aneb Pohádková zoo

(15. září)

Celým dnem provázely pohádkové postavy, které měly pro děti připravené jednoduché úkoly, za jejichž splnění je odměnily drobnou sladkostí. Po celý den probíhal také slosovateľný Pohádkový kvíz o ceny. Hlavní program proběhl u restaurace Koliba – vyhodnocení soutěže Doplň bublinu, představení Svátova dividla a Divadla Na nitích rodiny Kopeckých, na závěr hudební pořad Vandy a Standy. Celou akci zakončily slavnostní křtiny mládeže zebry Hartmannové, jejímž kmotrem se stala herečka Veronika

6

Žilková (**foto 5**). Návštěvníci, kteří přinesli použitý elektrospotřebič, získali od společnosti ELEKTROWIN, a. s., slevu na vstupném do zoo.

Den přátel zoo (6. října)

Tradiční akce pro zvané, která je pořádána pro adoptivní rodiče, patrony, sponzory a další partnery naší zoo. Byla pro ně připravena komentovaná prohlídka novinek v horní části zoo za uplynulý rok. Následoval program u restaurace Koliba, kde významní a dlouholetí sponzoři obdrželi zlaté certifikáty a velkoformátové fotografie Petra Slavíka. Mohli zde zhlédnout vystoupení kouzelníka Navara, skupiny historického šermu Hartigo a hudební skupiny Tatrman.

Světový den zvířat (6. října)

Tradiční oslava Světového dne zvířat, který připadá na 4. října. Akce je určena pro všechny návštěvníky, kterým je přístupná část programu pro přátele zoo. Návštěvníci si tak mohli užít vystoupení kouzelníka Navara a skupiny historického šermu Hartigo. K poslechu zahrála hudební skupina Tatrman. Po celý víkend byl pro zájemce připraven kvíz na téma Za zvířaty do celého světa. Kvíz byl slosovatelný a ve hře byly zajímavé ceny (např. vstupenky na přestavení Lord of the Dance).

Stezkami zoo (25.–28. října)

Na podzimní prázdniny byl pro návštěvníky připraven slosovatelný kvíz o zajímavé ceny na téma Jak se zvířata chystají na zimu.

Strašidelná zoo (3. listopadu)

Strašidelná zoo byla již podruhé pořádána jako společná akce Unie českých a slovenských zoologických zahrad. Počasí sice moc nepřálo, ale velký počet návštěvníků ukazuje, že se tato akce těší stále větší oblibě. Pro děti byla připravena výtvarná strašidélka a dlabání dýní. Po vyhodnocení soutěže o nejhezčí dýni se vydal lampionový průvod strašidelnou stezkou směrem do spodní části zoo, kde již čekali ohniváci se svou ohnivou show, hejkal, čarodějnice, bezhlavý rytiř, duch nebo upír, u kterého byly připraveny různé strašidelné úkoly (např. hod česnekem do upíří pusy nebo hledání mincí v rakvičce s moučnými červy). Některá stanoviště byla oproti předchozímu ročníku nazvučena strašidelnými zvuky. Na závěr pak všichni

mohli zhlédnout cvičení lachtana za večerního osvětlení.

Mikuláš v zoo (2. prosince)

První ročník akce probíhal v odpoledních hodinách v pavilonu šelem, kde byla pro děti připravena mikulášská výtvarná dílna, vystoupilo zde divadlo Krabice Teplice se svou Mikulášskou pohádkou a nechyběl ani čert, Mikuláš a anděl s mikulášskou nadílkou pro všechny děti. Po nadílce se návštěvníci vydali Čertovskou stezkou směrem do spodní části zoo, na trase si děti mohly zahrát kostky či karty s čertem nebo hádat hádanky. Před správnou budovou ve spodní části zoo byl na závěr akce slavnostně rozsvícen vánoční strom (**foto 6**). Vzhledem k nadšení zaměstnanců podílejících se na přípravě a realizaci akce a i malých návštěvníků se tato akce stane jistě tradicí. Akce probíhala pod záštitou primátora města Ústí nad Labem.

Štědrý den v zoo (24. prosince)

Každoroční nadílka pro zvířata v podobě zabalených dárků a ozdobených stromečků se konala v dopoledních hodinách. Ozdobené stromečky a zabalené dárky byly postupně připraveny u orangutanů bornejských, mandrilů rýholčích, makaků kápo-vých, medvědů malajských a slonů indických, takže návštěvníci mohli zároveň posoudit během prohlídky různou „techniku“ rozbalování dárků. V polovině trasy bylo připraveno občerstvení v podobě teplých nápojů a vánočního cukroví.

Vánoční zpívání (27. prosince)

Program probíhal v pavilonu šelem. Děti si mohly vytvořit novoroční přání či záložky do knížky v připravené výtvarné dílně. O zábavu se postaral animační tým Dance Mission. Na závěr akce proběhly křtiny samičky mandrila rýholícího za účasti čestného kmotra – zpěváka a moderátora Josefa Melena, který jako překvapení návštěvníkům zazpíval několik svých písní. Mezi nimi samozřejmě nechyběl jeho velice známý hit Né, pětku né.

Výstavy

Zvířátka z víček PET lahví (1. ledna – 15. dubna)

Pokračování výstavy z roku 2011; jedná se o školní projekt žáků 3., 4. a 9. třídy ZŠ praktické v Neštěmicích. Pro tvorbu mozaiky byl využit netradiční materiál.

Tajuplný prales ANEB Pohádka o princezně Saale (20. dubna – 31. srpna)

Výstava výrobků dětí z mateřských škol k celoevropské kampani EAZA na ochranu jihovýchodní Asie (South East Asia Campaign 2011–2013); celkem se zúčastnilo 9 dětských kolektivů.

Doplň bublinu (15. září – 31. prosince)

Výstava nejzajímavějších výroků v soutěži o nejtipnější text ke třem fotografiím umístěným na webových stránkách zoo během července a srpna. Soutěž byla připravena na téma celoevropské kampaně na ochranu jihovýchodní Asie.

Výstava kaktusů a sukulentů (19.–24. června)

Klub kaktusářů Ústí nad Labem již tradičně pořádal výstavu kaktusů, sukulentů a masožravých rostlin. Návštěvníci si zde mohli prohlédnout velké množství vypěstovaných rostlin a také si některé výpěstky zakoupit.

Školy a EVVO

Všem typům škol nabízí zoo široké spektrum výchovných a vzdělávacích programů. V roce 2012 bylo v nabídce 13 různých výukových programů, z nichž některé jsou připraveny ve více variantách podle věku účastníků. Při výuce je plně využívána Zooškola Heinricha Lumpeho, která vyhovuje jak z hlediska technického zabezpečení, tak z hlediska vybavení přírodninami a dermoplastickými materiály. Navíc většina programů probíhá jako samostatná aktivita s pracovními listy, kdy

se využívá celý areál zoo, zaměření na jednotlivé druhy chovaných zvířat, u některých programů je domluvena i beseda s chovateli (**foto 7**). Další možností je objednávka komentované prohlídky s využitím Zoovláčku. Výukové programy jsou zpoplatněny částkou 20 Kč na jednoho žáka. V roce 2012 bylo provedeno celkem 77 aktivit, z toho 70 výukových programů a 7 komentovaných prohlídek. Zúčastnilo se jich celkem 1 722 dětí a studentů, z toho bylo 178 účastníků komentovaných prohlídek.

V závěru roku již tradičně nabídla zoo mateřským školám možnost ozdobit si v zoo svůj vánoční stromek. Tato aktivita je stále oblíbenější, takže byly vytipovány i další stromky (tisy, túje apod.). V roce 2012 využilo této nabídky celkem 41 dětských kolektivů.

Ve spolupráci s UJEP se studenti Přírodovědecké fakulty v letním semestru účastní povinného semináře pro 3. ročník s názvem Využití genofondu ohrožených druhů zvířat chovaných v lidské péči pro repatriační programy. Celkem se jednalo o dvě skupiny denního a kombinovaného studia s celkovým počtem 39 účastníků.

Ve spolupráci s ČZU proběhla v Zooškole Heinricha Lumpeho odborná přednáška spojená s následnou besedou s chovateli v pavilonu slonů a orangutanů; zúčastnilo se 38 studentů v rámci samostatného předmětu. Pro univerzitu třetího věku byla připravena prohlídka zoo včetně zákulisí, již se zúčastnilo 22 osob. V rámci kurzu SVOPAP proběhla komentovaná prohlídka zoo s účastí 16 osob.

Výzkumný pracovník zoo uskutečnil dvě přednášky, které se týkaly ochrannářského projektu Pesisir Balikpapan. Jedna se konala v zoo pro členy Zoologického klubu, druhá byla připravena v rámci odborného semináře pro katedru biologie na UJEP.

Speciální přednáška pro zrakově postižené včetně ukázky přírodnin, která proběhla v Zooškole Heinricha Lumpeho, se setkala s velkým ohlasem 45 dospělých i dětských účastníků.

Zoo také navštívila skupina českých a německých dětí, pro které byla připravena prezentace o využití geotermální energie v ústecké zoo, komentovaná prohlídka a výukový program. Zúčastnilo se 35 osob.

Na speciální akci pořádané Muzeem Česká Lípa u příležitosti Mezinárodního dne zvířat se zoo prezentovala informačními panely, aktivitami pro děti a přírodninami **(foto 8)**. Celková účast školních kolektivů a jednotlivců byla 1 057 dětí a dospělých.

Předváděcí akce se zvířaty

I v roce 2012 probíhala řada pravidelných předváděcích akcí se zvířaty, které jistě všem návštěvníkům zpříjemnily prohlídku zoologické zahrady. Mezi nejvyhledávanější patří zejména cvičení lachtana Moritze, cvičení slonů či jejich procházka po zoo, krmení a enrichment u orangutanů bornejských nebo medový strom pro medvědy malajské.

Mládě roku 2011

Šestý ročník ankety o nejoblíbenější zvíře roku byl v tomto roce díky velkým chovatelským úspěchům zaměřen pouze na mláďata, proto byl její název tentokrát trochu pozměněn. Anketa byla opět vyhlášena na webových stránkách zoo a účastníci mohli hlasovat od 2. ledna do 18. března. Do ankety bylo nominováno sedm mláďat, zapojilo se do ní celkem 2 262 hlasujících a absolutním vítězem se stala samička orangutana bornejského, která získala 42 % hlasů. Vyhlášení výherců a předání cen proběhlo při akci Slavnostní zahájení letní sezony 2012, kdy byla malá samička také pokřtěna jménem Cantik **(foto 9)**.

Projekt Pesisir Balikpapan

Od roku 2007 podporuje zoo výzkumný a ochrannářský projekt v Indonésii na ostrově Borneo s cílem založení rezervace a ochrany unikátních pobřežních mangrovů. Vědecký pracovník zoo zde tráví většinu roku (v roce 2012 to bylo od ledna do července), spolupracuje s místní samosprávou,

médií, veřejností, studenty a ochrannářskými organizacemi. V poslední době je jeho působení zaměřeno zejména na informační kampaň o činnostech ohrožujících přírodu v okolí Balikpapanského zálivu. Podílel se na vzniku dokumentů Zelená poušť a Gone with the Tide. Aktuální zprávy z terénu jsou pravidelně zveřejňovány ve speciálním odkazu na webových stránkách zoo pod názvem Bornejský deník.

Zoologický klub

Zoologický klub díky úzké spolupráci se zoologickou zahradou pokračuje ve společných aktivitách, které jsou věnovány zejména prohloubení vztahu členů ZK a zoo. Během roku se v Zooškole Heinricha Lumpeho uskutečnila jedna valná hromada a tři setkání členů, vždy s cestopisnou přednáškou, prezentací zajímavého chovu či odchovu přednesenou přímo pracovníky zoo a prohlídkou části zákulisí. Členové ZK dostávají pravidelně čtyřikrát za rok Zpravodaj, který je blíže seznamuje s děním v zoo. Zoologická zahrada vydala další díl sborníku Fauna Bohemiae Septentrionalis, Tomus 36 (2011) v počtu 250 výtisků, do kterého přispěli svými příspěvky pracovníci zoo i členové Zoologického klubu. Sborník je rozeslán nejrušnějším vědeckým institucím v ČR i v zahraničí.

Další aktivity

Pracovníci zoo se účastní pravidelných setkání komise vzdělávání a propagace UCSZOO, které se tentokrát konalo v Zoo Jihlava. Podíleli se na přípravě prezentace ke kampani EAZA, mezinárodní konference IZE a samostatný příspěvek v podobě .ppt prezentace byl věnován problematice expanze palmy olejné.

Pracovnice oddělení se zúčastnila mezinárodní konference pracovníků pro vzdělávání (IZE), která se konala v Anglii v Zoo Chester na konci srpna **(foto 10)**.

Během roku dochází k pravidelnému informování návštěvníků o aktuálním dění v zoo prostřednictvím webových stránek www.zoousti.cz. Zároveň jsou pravidelně aktualizovány i novinky na druhých webových stránkách www.choboti.cz, které byly převedeny pod stejného administrátora a graficky upraveny. Zoo přispívá svými informacemi také na stránky UCSZOO, a to nejen do novinek, ale také do kalendáře akcí.

Tři pracovníci zoo se zúčastnili diskuz-

ního fóra Přírodovědecké fakulty UJEP, které probíhalo formou kulatého stolu v rámci projektu „PARNET – partnerská síť“. Cílem projektu je vytvoření sítě partnerů – firem, státních institucí, výzkumných ústavů a Přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Dva pracovníci zoo se zúčastnili se-

mináře Slunce v zoo, který pořádala Zoo Liberec a kde byl přednesen příspěvek o projektu využití geotermální energie v Zoo Ústí nad Labem.

V polovině června se družstvo Zoo Ústí nad Labem zúčastnilo 15. ročníku Zoologických her bez hranic pořádaných Zoo Olomouc **(foto 11)**.

V září se uskutečnil tematický zájezd

do Zoo Norimberk, kterého se účastnili zaměstnanci Zoo Ústí nad Labem, ostatních zoologických zahrad, členové Zoologického klubu a další zájemci.

Zoo se prezentovala svými propagačními materiály na všech výstavách, kterých se účastní statutární město Ústí nad Labem.

Adopce a patronství zvířat, finanční dary, reklama

Bc. Tereza Limburská

I v roce 2012 trvala finanční podpora zoologické zahrady z řad jednotlivců, kolektivů či dalších různých subjektů prostřednictvím finančních darů, tzv. adopce zvířat či patronství zvířat, popř. zájmem o umístění reklamy v areálu zoo. Adopce či patronství zvířat jsou čím dál častěji využívány jako netradiční narozeninové či vánoční dárky.

V roce 2012 bylo adopcí zvířat získáno 707 544 Kč, finančními dary 1 407 401 Kč a reklamou 660 027 Kč. V částce finančních darů jsou zahrnuté dary poskytnuté Centru pro zvířata v nouzi při Zoo Ústí nad Labem ve výši 122 786 Kč a dar 1 000 000 Kč od společnosti Heineken na výstavbu nového výběhu pro gepardího samce, které nám společnost věnovala na základě vítězství projektu v anketě „O stupeň lepší Ústí“ (**foto 1**).

„1000 sloních stop“ je název reklamní kampaně, kterou Zoologická zahrada Ústí nad Labem pořádala od roku 2006 a jejím cílem bylo propojení zoologické zahrady s významnými podnikatelskými subjekty i významnými osobnostmi města a regionu. Podstatou kampaně byl nákup „sloních stop“, tedy reklamních ploch, které byly umístěny na ploše v areálu zoo věnované pouze této kampani. Sloní stopy byly dostupné ve třech velikostech dle daného finančního rozpětí. Výtěžek z jejich prodeje byl použit na modernizaci zoologické zahrady.

Největšímu zájmu se tato kampaň těšila v prvních třech letech jejího fungování. V dalších letech, zřejmě i z důvodu nedostatku finančních prostředků podnikatelských subjektů, již nebyla podpora tak vysoká, a proto v roce 2012 probíhal poslední ročník této kampaně. Zapojilo se do ní již jen sedm subjektů (**foto 2**):

- AMÁDEUS REAL, a. s. – OC SEVER
- AZ Consult, spol. s r. o.
- AZ SANACE, a. s.
- ELI-PRO, s. r. o.
- K+K EXAKT, s. r. o.
- MONZAS, spol. s r. o.
- URBAN – PROJEKTOVÁ KANCELÁŘ

Veliké poděkování patří všem partnerům, kteří se do reklamní kampaně během sedmi let zapojili a zoologickou zahradu významně

podpořili. Děkujeme i všem ostatním příznivcům, jejichž přehled je uveden v **tabulce 1**.

Finanční dary		
Dárce	Adresa	Částka v Kč
Unilever ČR, spol. s r. o.	Thámová 18, 186 00 Praha 8 – Karlín	100 000
Ústecká komunitní nadace	Koněvova 1697/18, 400 01 Ústí nad Labem	1 000 000
Žatecké lahůdky, s. r. o.	Chomutovská 1043, 438 01 Žatec	40 000
Příjmy z reklamy – finanční plnění		
Partner	Adresa	Částka v Kč (bez DPH)
AMÁDEUS REAL, a. s. – OC SEVER	Dlouhá 13, 118 78 Praha 1	10 000
A-VET, s. r. o.	Mladoboleslavská 968, 197 00 Praha-Kbely	100 000
AZ Consult, spol. s r. o.	Klíšská 12, 400 01 Ústí nad Labem	10 000
AZ SANACE, a. s.	Pražská 53, 400 01 Ústí nad Labem	10 000
ČEZ, a. s.	Duhová 2/1444, 140 53 Praha 4	110 000
ELI-PRO, s. r. o.	U Ráje 195, 403 21 Ústí nad Labem 17	10 000
K+K EXAKT, s. r. o.	Masarykova 106/129, 400 01 Ústí nad Labem	10 000
MONZAS, spol. s r. o.	Blahoslavova 937/62, 400 01 Ústí nad Labem	10 000
RWE Transgas, a. s.	Limuzská 12/3135, 100 98 Praha 10 – Strašnice	70 000
URBAN – projektová kancelář	Jana Zajíce 2772/1, 400 11 Ústí nad Labem	10 000
Reklama barterovým způsobem		
Partner	Adresa	Finanční hodnota v Kč
AniFest, s. r. o.	Jindřicha Plachty 3163/28, 150 00 Praha 5	84 000
Botanická zahrada Teplice, p. o.	Josefa Suka 1388/18, 415 01 Teplice	3 000
Bus Promotion, s. r. o.	Pivovarská 1513/1, 400 01 Ústí nad Labem	3 000
BW Hotel Vladimír	Masarykova 36, 400 01 Ústí nad Labem	10 000
LP Komfort, s. r. o.	Lazarská 5/1719, 110 00 Praha	7 590
Městské služby Ústí nad Labem, p. o.	Panská 1700/23, 400 01 Ústí nad Labem	3 600
obecně prospěšná společnost Milešovka	Myslivečkova 41/16, 400 01 Ústí nad Labem	3 000
OLYMPIA Teplice, s. r. o. (Cushman & Wakefield, s. r. o.)	Pohořelec 112/24, 118 00 Praha 1	42 000
Výstaviště Lysá nad Labem, spol. s r. o.	Masarykova 1727, 289 22 Lysá nad Labem	3 000
YMCA	Hradiště 4, 400 01 Ústí nad Labem	3 000
Zahradnictví Dvořák a syn, Ing. Stanislav Dvořák	Emílie Dvořákové 19, 415 01 Teplice	40 803

Patroni

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Advice, společnost s ručením omezeným	1 000	agama kočičinská
Advice, společnost s ručením omezeným	1 000	vydra malá
Břicháček Tomášek	2 000	slon indický
Černocká Petra	10 000	orangutan bornejský
Červená Dana	1 000	slon indický
Červená Jana	1 000	slon indický
Čížmárik Anton	1 000	lvíček zlatý
Eringerová Janka	1 500	gibbon bělohlavý
Jana a Dan, Praha	1 000	tuleň obecný
KN OPTIK – oční optika Teplice	1 000	surikata
Kolísek František	1 000	orangutan (kříženec)
Křesťan Jan	20 000	slon indický
Kvapilová Jiřina	1 000	orangutan bornejský
Lasarová Jennifer	1 000	lachtan kalifornský (tmavý)
Lukášová Diťa	1 000	sovice sněžná
manželé Křivčukovi	1 000	vlk hřivnatý
Mečříkovi Jan a Michal	1 000	kočka rybářská
Nosková Hana	2 400	tuleň obecný
Oldskautský klub 003 Přemysla Oráče, Ústí nad Labem	1 000	marabu africký
Pracný Jiří	10 000	orangutan bornejský
rodina Stránských	1 000	lemur kata
Sieber Dominik M.	1 500	nosorožec tuponosý jižní
Telefónica, a. s., technická podpora UL	4 350	vydra malá
Ústecký kraj – členové Rady Ústeckého kraje	8 000	slon indický
Vaňura Jan	1 000	orangutan bornejský
Zukersteinová Eva	1 000	levhart mandžuský
žáci Základní školy Ústí nad Labem, Hluboká	8 000	levhart mandžuský
žáci Základní a mateřské školy Ústí nad Labem, Nová	6 539	lachtan kalifornský (tmavý)

Adoptivní rodiče

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Achsová Hana	3 000	kočka rybářská
ALTING, s. r. o., Jiřka Holanová	10 000	levhart obláčkový
Andělovi Jiřka a Lukáš	3 000	kočka rybářská
Autoškola PERFEKT	1 000	pralesnička azurová
Baierová Michaela	1 500	majna Rothschildova

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Basketbalový klub Ústí n. L., a. s.	30 000	panda červená
Bauer Karel	1 000	kožnatka čínská
Beneš Martin	2 500	puščík bělavý pobaltský
Beran Miroslav	2 000	páv korunkatý
Bíl Jan, Mgr.	3 000	kočka slaništní
Bretová Monika	6 000	aligátor americký
Brigadoiová Jana	2 000	koza domácí
Brůhová Lenka	1 000	želva uhlířská
Bůll Aleš	3 500	korunáč vějířový
Cimerman Jakub	1 000	želva čtyřprstá
Cimerman Martin	6 000	lemur kata
Czipczirsch Václav	3 500	ara arakanga
Čačaná Blanka	1 000	želva zubatá
Čačaný Ján	1 000	želva zubatá
Dům barev Ústí nad Labem, Tovární ul.	15 000	gepard štíhlý
Endrštová Jiřina, Mgr.	12 000	vlk hřivnatý
EXIM – Ústí, s. r. o.	3 500	ara ararauna
FARMA MIRKOV, spol. s r. o.	45 600	nosorožec tuponosý jižní
Frinta Martin, MUDr.	4 000	nosál červený
Frintová Libuše, MUDr.	4 000	nosál červený
Frintová Tereza, MVDr.	4 000	surikata
Geigerovi Zdena a Jiří	1 500	sova pálená
Grunt Stanislav	1 000	korálovka pruhovaná
Hanzlík Jiří	4 000	anoa nížinný
HARTIGO – skupina historického šermu	5 000	zoborožec kaferský
Heringová Lenka	1 000	agama bradatá
Hezoučková Ivana	4 000	surikata
Holanová Jiřka, Ing. – daňový poradce	5 000	lvíček zlatý
Huja Miloš	2 000	páv korunkatý
Humhej Ivan, MUDr.	1 000	agama kočičinská
Hronová Lucie	1 000	piraňa Nattererova
Hubková Eva a Malý Libor	15 000	levhart mandžuský
Chocholatý Jan	2 000	varan modroocasý
Chocholatý Jan	4 000	pekari páskovaný
JAST UL, s. r. o.	5 000	sup himálajský
Jelínek Roman	4 000	surikata
Jelínek Roman	8 000	kosman zakrslý
Jelínková Eva	5 000	tamarín pinčí
Juhászová Helena	2 000	listovnice pestrá
Jůza Pavel	3 000	varan Hornův
Jůza Pavel	7 000	lama krotká
Kauerová Jana	1 000	korálovka červenošedá

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Kauerová Kateřina	1 500	kaloň pobřežní
KELCOM, s. r. o.	6 000	mandril rýholící
Kiesenbauer Jindřich, Ing.	5 000	alpaka
Klub žen-šen: Alena, Iveta, Jitka, Ludmila, Monika a Zdeňka z UL	3 000	čukvala zavalitá (3x)
Kohout Petr	8 400	ara zelenokřídlý, tamarin žlutoruký
kolektiv Cayman Pharma, s. r. o.	2 500	kajmánek malý
kolektiv pracovníků Provident Financial Ústí nad Labem	20 000	gepard štíhlý
kolektiv třídy 4. A ZŠ Ústí nad Labem, Neštěmická	1 000	čukvala zavalitá
Košťálový Bára, Kristýna a Klára	2 500	sovice sněžní
Koupilová Kristýna	2 000	lemur kata
Kraus Martin	1 500	sova pálená
Krausová Zdeňka	3 000	aguti středoamerický
Kroupovi Kateřina a Antonín	1 000	želva čtyřprstá
Křivková P., Křivková Z., Hlaváčková Z., Hlaváčková A. a Čunátová M.	4 000	muntzak malý
Kříž Josef, Ing. – finanční poradce	2 500	kajmánek malý
Kříž Pavel	6 000	vari červený
Kubištová Jitka	2 500	puščík bělavý pobaltský
Kuncl Jan, Ing.	4 000	pekari páskovaný
Kunclová Lenka, Ing.	4 000	vydra malá
Květiny s úsměvem Ústí n. L., Hanichová V., Křížová Z.	5 000	lviček zlatý
Lahovská Růžena, Novákovi Pavel a David	2 000	krajta tygrovitá tmavá
Lauková Hana	1 500	sova pálená
Lauková Milada	5 000	pony sheflandský
Lukášová Diťa	3 500	ara arakanga
Lužina Jan	1 500	majna Rothschildova
Lužinová Eliška	1 000	korálovka sedlatá honduraská
Lužinová Veronika	2 500	kajmánek malý
Mandovcová Dagmar	4 000	mara stepní
Mandovcová Dášenska	4 000	kosman zakrslý
manželé Dřevínkovi	30 000	rosomák sibiřský (2x)
manželé Pavel a Nikola Strycharzovi	2 000	varan modroocasý
Mašátová Lenka, Mgr.	4 800	tamarin žlutoruký
Melichová Klára, MgA.	1 000	želva amboinská
Mezianová Sandra	2 500	sovice sněžní
Mikulcová Jana, MUDr.	5 000	sup himálajský
Morávek Jiří	1 000	agama kočičinská
Moudrý Lubomír, Ing.	1 000	korálovka mexická
Mužík Jan	5 000	serau malý
Najnarová Jana, MVDr.	1 000	korálovka sedlatá honduraská
Nováková Jana	2 500	lori zelenoocasý

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Nováková Jana	16 000	tapír jihoamerický (2x)
Nováková Helena	2 000	chameleon pardálí
Pacl Michael	4 000	emu hnědý
Pavlíková Jana	3 500	ara ararauna
Pavlíková Jana	6 000	vari černobílý
Pechanovy Barunka a Eliška	3 000	kočka slaništní
Pídová Hana	1 000	korálovka sedlatá sinoaloaská
Přírodovědecká fakulta UJEP Ústí nad Labem	15 000	medvěd malajský
Ptáčkoví Barbora a Matěj, Dragonová Veronika	15 000	levhart mandžuský
Puldová Lucie	1 500	kaloň pobřežní
rodina Uhrova	1 000	želva uhlířská
RONICA, s. r. o.	6 000	lemur kata
Rychtaříková Ludmila	5 000	pony shetlandský
Rychtaříkovi Tereška a Pavlík	5 000	alpaka
Rychtaříkovi Tereška a Pavlík	6 000	mandril rýholící
Řeháková Alena	5 000	tamarín pinčí
Slámová Anna	1 000	pralesnička azurová
Sobotková Monika	5 000	tamarín žltoruký
Statutární město Ústí nad Labem – městský obvod Ústí nad Labem Neštěmice	10 000	levhart obláčkový
Strnadovi Ivana a Libor	1 000	rosnice siná
Studentská unie UJEP	6 000	hulman jávský
Šalatová Dana	5 000	kočkodan diadémový
Šamša Vladimír, Mgr.	1 000	scink dlouhonohý
Šlégrová Eva	2 000	páv korunkatý
Šubíkovi Vojta a Kuba	3 000	felzuma madagaskarská (3x)
Tomas Martin, Mgr.	5 400	makak kápový
Tomáš – Stavebniny, s. r. o.	10 000	lenochod dvouprstý
Urbanová Jana	5 000	tamarín pinčí
Ústecký kraj – členové Rady Ústeckého kraje	20 000	írbis
Veverková Lucie a Hušek Jan, PhDr.	10 000	lenochod dvouprstý
Vinotéka 33, Ústí nad Labem	5 000	kočkodan Brazzův
VRABEC a VRABEC, s. r. o.	12 000	gibon bělolící
Vysokoškolský odborový svaz UJEP	5 000	voduška červená
Zahrádka Tomáš	1 000	korálovka mexická
zaměstnanci magazínu Koktejl	5 000	antilopa jelení
Zaplatílek Květoslav	1 000	piraňa Nattererova
Zaplatílková Eva	1 500	sova pálená
Zatloukalovi	4 000	kosman zakrslý
Zavoralovy Natálka a Magdička	60 000	slon indický
Základní škola s rozšířenou výukou HV, Teplice	15 000	gepard štihlý
Zelenkoy Jana a Miroslava	1 000	piraňa Nattererova

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Zoubková Lenka	1 000	kačička novoguinejská
Zounová Irena, Mgr.	1 000	agama bradatá
Žákovská Lucie	5 000	marabu africký
Žákovská Lucie	1 000	korálovka sedlatá sinoaloaská
žáci Masarykovy základní školy a Mateřské školy v Krupce	1 500	majna Rothschildova
žáci Střední školy obchodu, řemesel, služeb a ZŠ, Ústí nad Labem	1 000	čukvala zavalitá
žáci Základní školy Dubí 1	4 430	surikata
žáci Základní školy Elišky Krásnohorské, Ústí nad Labem	4 000	vydra malá
žáci Základní školy Jiříní, Ústí nad Labem	5 000	tamarín pinčí
žáci Základní školy Svážná, Most	1 500	sova pálená
žáci Základní školy praktické Ústí nad Labem, Karla IV.	1 000	želva uhlířská
žáci 2. A a 2. B Základní školy Velké Březno	1 000	želva zubatá
žáci 1. stupně Základní školy Husova, Ústí nad Labem	1 512	želva čtyřprstá
žáci a žákyně Základní školy v Teplicích, U Nových lázní	1 000	piaraktus plodožravý

Zážitkové programy se zvířaty

Ing. Věra Vrabcová

Výchovně-vzdělávací zážitkové programy začaly být v Zoo Ústí nad Labem oficiálně nabízeny zájemcům v dubnu roku 2011. Této možnosti využilo v tomto roce za období duben až prosinec celkem 27 účastníků. Nabídka samozřejmě pokračovala i v roce 2012, nejvýznamnějším zdrojem podrobných informací byly zejména webové stránky zoo. V samostatném oddíle jsou uvedeny veškeré informace o tom, co zážitkové programy obnášejí, komu jsou určeny a jaké podmínky musejí být splněny. Je zde i on-line kontaktní formulář, pomocí něhož si lze program velice snadno objednat. Vzhledem k tomu, že jsme se poměrně často setkávali s přáním věnovat zážitkový program jako dárek, museli jsme doplnit a upřesnit pravidla pro tuto příležitost. Smlouva je v takovém případě uzavírána s dárce, který pak obdarovanou osobu musí sám informovat o jednotlivých bodech smlouvy, zejména o jejích právech a povinnostech. Nezbytné pojištění pak rovněž uzavírá osoba obdarovaná, což dokládá kopií pojištění či podepsáním čestného prohlášení o pojištění, stejně jako všichni ostatní zájemci. Před absolvováním zážitku je každá osoba proškolená o pravidlech bezpečnosti, což zároveň stvrzuje svým podpisem před kontaktem se zvířaty i po absolvování zážitku (že odchází živý a zdravý ☺).

Největší zájem o zážitkové programy

nebyl kupodivu zaznamenán v prosinci před Vánocemi, jako tomu bylo v roce 2011, ale v červenci. Důvodem byla poutavá reportáž, která byla natočena (**foto 1**) a odvysílána v České televizi v pořadu Toulavá kamera na začátku prázdnin. Z celkového ročního počtu 69 smluv jich bylo v červenci uzavřeno 19, přičemž zbytek rovnoměrně pokrýval ostatní měsíce.

Celkem je nabízeno pět zážitkových programů ve dvou kategoriích – den chovatelem či krmení vybraných druhů zvířat. Pro den chovatelem byly zvoleny dva úseky – pavilon exotária a pavilon slonů, krmení je možné absolvovat u tuleňů, žiraf (**foto 2**) či slonů.

Den chovatelem je samozřejmě náročnější, takže pro něj platí i přísnější pravidla (např. věk nad 18 let), ale zájemce má i větší „privilegia“ (oběd, tričko zoo apod.). Tento program je pochopitelně i dražší, zájemce zaplatí 5 000 Kč. Nutno dodat, že tento program využívají skuteční milovníci zvířat, nejčastěji si jej objednávají lidé, kteří vždy toužili v zoo pracovat, ale z nejrůznějších důvodů je osud zavál k úplně jiné profesi. Pro krmení vybraných druhů zvířat byla stanovena věková hranice 12 let (do 18 let věku se smlouva uzavírá se zákonným zástupcem) a celý program je nejen kratší, ale zároveň i levnější – zájemce zaplatí 1 500 Kč. Doba strávená krmením záleží na druhu zvířete, i když často také na tom, jak si osoba absolvující zážitkový program přidělenou potravu šetří. Obecně lze říci, že nejrychleji spolýkají svůj příděl ryb tuleň (**foto 3**). Konzumace suchého pečiva žirafami a speciálních kuliček slony vyjde zhruba nastejno. Další dobu může zájemce strávit také povídáním s chovateli, kdy záleží na zájmu a množství kladených otázek, neboť chovatelé velice trpělivě a fundovaně odpovídají na všechny dotazy.

Již rok 2011 napověděl oblíbenost jednotlivých typů zážitkových programů a rok 2012 tuto statistiku víceméně potvrdil. **Tabulka 1** znázorňuje celkový počet programů a počet u jednotlivých typů. Jednoznačně vede krmení a kontakt se slony (**foto 4**), za kterým

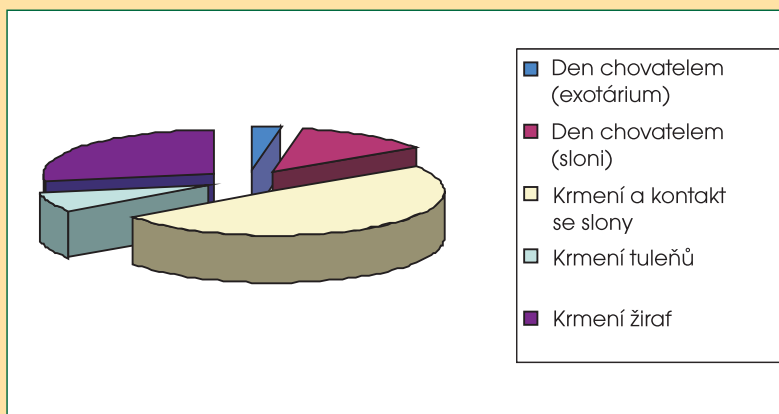

následuje krmení žiraf. O popularitě slonů svědčí třetí pozice finančně náročnějšího dne chovatelem slonů, následuje krmení tuleňů a na posledním místě je den chovatelem v pavilonu exotária. Jednotlivé kategorie jsou vizuálně dobře patrné v **grafu 1**.

O velké spokojenosti svědčí řada ohlasů, které byly buď zveřejněny v návštěvní knize na webových stránkách zoo, nebo byly doručeny elektronickou poštou. Nezanedbatelná je i finanční stránka, neboť v roce 2012 bylo vybráno 142 000 Kč.

Typ zážitku	Počet zájemců
Den chovatelem (pavilon exotária)	2
Den chovatelem (pavilon slonů)	9
Krmení a kontakt se slony	34
Krmení žiraf	19
Krmení tuleňů	5

Tab. 1 a graf 1

Aktivity ke kampani na ochranu jihovýchodní Asie (EAZA – IUCN/SSC SOUTHEAST ASIA CAMPAIGN 2011–2013)

Ing. Věra Vrabcová

Naše zoologická zahrada se ke kampaním vyhlášeným Evropskou asociací zoologických zahrad a akvárií (EAZA) připojuje od samého začátku, tedy od roku 2000. Nejinak tomu bylo i v případě v pořadí 10. kampaně, vyhlášené v září 2011 na 27. výročním zasedání ve francouzské Zoo Montpellier a zaměřené na oblast jihovýchodní Asie. Poprvé v historii se ke kampani připojila významná mezinárodní organizace – Světová unie pro ochranu přírody (IUCN) a jedna z jejích komisí – Komise pro záchranu druhů (SSC). Až v průběhu roku 2012 bylo rozhodnuto, že kampaň bude trvat dva roky, tudíž bude slavnostně ukončena v září roku 2013 ve skotské Zoo Edinburgh.

Naše zoo již několik let věnuje kampaním velkou pozornost a aktuální téma vždy provázejí nejrůznější aktivity během celého roku, resp. období od ledna do září. Snažíme se připravovat speciální a originální aktivity, které jsou určeny jak návštěvníkům zoo, jednání dětem ze všech typů škol – mateřských, základních i středních. Také v tomto případě bylo cílem seznámit všechny účastníky s důvody, proč byla vybrána právě oblast jihovýchodní Asie (konkrétně se jedná o státy sdružení ASEAN), dále s tím, jaká jsou hlavní kritéria kampaně a také proč byla kampaň vyhlášena a jaké jsou její cíle. Po zhodnocení kritérií jsme zjistili, že druhů, jichž se kampaň týká a které jsou zároveň chovány v naší zoo, je celkem devět: orangutan bornejský, gibbon bělolící, kočka rybářská, tygr malajský, slon indický, anoa nížinný, majna Rothschildova, želva anámská a pangas dolnooký. Kromě toho chová zoo i další vzácné druhy, které jsou také zapsány v Mezinárodní červené knize, ale „pouze“ v kategorii zranitelný (VU); levhart oblačkový, medvěd malajský, panda červená, kakadu molucký, koronáč vějířový, karetka novoguinejská a mnohé další. Při prezentaci kampaně jsme samozřejmě využili

číslo 1 úterý 24. ledna 2012

Z REGIONU 5

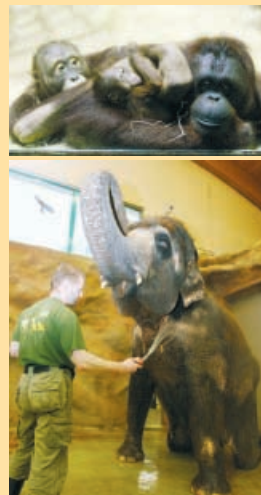
Máme rádi zvířata. Nejvíc z jihovýchodní Asie

Zoologická zahrada v Ústí nad Labem se zapojila do celoevropské kampaně. Pro ty, kdo do ní přijdou, připravila akce až do září

IVO CHÁSTĚCKÝ

Ústí nad Labem – Máme rádi zvířata, protože jsou chlupatá, mají hebkou srst... zplývají děti v planěnce k desítky let starému nautickému televiznímu seriálu. Lásku ke zvířatům je potřeba projevovat i dnes, a nejen k těm chlupatým. Na celé planetě kvůli zabitím člověka desítky miliony a posledních století ohrožených živočišných druhů. A právě člověk jako jediný je schopen zabránit tomu, aby budoucí generace nezaly náěkterá zvířata už jen z obrázků.

K tomu slouží mimo jiné kampaně, které se na ochranu ohrožených druhů dlouhodobě zaměřují. Do té celoevropské, kterou každoročně vyhláší Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA) společně se Světovou unií pro ochranu přírody (IUCN) a Komisí pro záchranu

MEZI DEVĚTI ZÁSTUPCI ŽIVOČIŠNÝCH DRUHŮ Z OBLASTI JIHOVÝCHODNÍ ASIE, NA NĚŽ JE KAMPAN ZAMĚŘENA, JSOU V ZOLOGICKÉ ZAHRADĚ ÚSTÍ NAD LABEM CHOVáni GIBBON BĚLOLÍCÍ, ŽELVA ANÁMSKÁ (NA SNÍMĚKU S NÍ VĚRA VRABCOVÁ ZE VZDELÁVACÍHO A PROPAGANDA ODDĚLENÍ ÚSTĚCKÉ ZOO), ORANGUTAN BORNEJSKÝ, SLON INDICKÝ A TĚŽE TYGR MALAJSKÝ. FOTO: BOKAL/STRECH

na druhů (SSC), se tradičně zapojuje Zoologická zahrada Ústí nad Labem. Tu aktuální EAZA vyhlásila v září 2011 na svém 27. výročním zasedání ve francouzském Montpellier a je zaměřena na živočišný jihovýchodní Asie.

Tropický prales mizí kvůli plantážím

„Jedná se v pořadí o 10. kampaň EAZA, ke kterým se účastní zoo připojuje od samého začátku. Kampaně jsou zaměřeny buď na konkrétní ohrožené druhy zvířat, jako jsou tygři, nosorožci či obrovští sloni nebo na oblast vyžadující zvláštní pozornost, což je například Madagaskar. Jihovýchodní Asie patří mezi oblasti s vysokou biodiverzitou, ale zároveň i oblast s největším počtem ohrožených druhů. Je domovem známých a oblíbených zvířat jako sloni, orangutani či nosorožci, ale i málo známých jako kahana, banang, talon či batagur.“ přibližuje Věra Vrabcová ze Zoologické zahrady v Ústí nad Labem. Cíle kampaně jsou, jak in-

formovala, jednak zvýšit povědomí veřejnosti v Evropě o ohrožených druzích jihovýchodní Asie, nashromádit 750 000 Euro na zachráněné projekty a přispět ke snižování lovu a obchodu se zvířaty.

V posledních třiceti letech dochází ke kácení tropického pralesa zejména kvůli zakládání plantáží palmů olejné, proto je dalším cílem kampaně ovlivnit spotřebitelské chování Evropanů, neboť jeden ze zemědělských produktů – palmový olej – využívají zejména země Evropy a Severní Ameriky.“ vysvětluje Věra Vrabcová.

Ekonomický vzestup oblasti, lov a obchod

Podíváme se na důvody, proč jsou zvířata v jihovýchodní Asii ohrožena. Kvůli ekonomickému vzestupu oblasti, zejména vzhledem k rozvoji cestovního ruchu a zvyšujícím se možnostem dopravy ztratila přírodní divočina prostředí. Pak je ilegální lov a obchod masem, kožsinami, kůžkami, trofejemi. Zvířata jsou lovena kvůli tradiční medicíně a chy-

tána živá, aby sloužila jako dovedení mužiči... Jejich život nezávisí ani zmečísti, tlak invazivních druhů, což má negativní vliv na ozdušnění a vodní zdroje a vznik skleníkových plynů. Kampaně se týká regionu zahrnujícího deset zemí (Indonésie, Malajsie, Filipíny, Singapur, Thajsko, Brunej, Vietnam, Laos, Myanmar, Kambodža), které jsou sekupeny do Sdružení států jihovýchodní Asie – ASEAN (Association of Southeast Asian Nations). Další důležitým kritériem kampaně Fika, že druhy zvířat, jichž se týká, musí být zapsány v Mezinárodní knize ohrožených druhů v kategorii „ohrožený“ nebo „kriticky ohrožený“.

Kromě druhů zvířat vyjmenovaných v sedém bloku na této stránce zoo chová i další vzácné druhy, které jsou také zapsány v Mezinárodní červené knize „zranitelný“ – levhart oblačkový, medvěd malajský, panda červená, kakadu molucký, koronáč vějířový, karetku novoguinejskou a mnohé další.

Do kampaně zoo zapojuje návštěvníky...

Ústěcká zoo počítá v průběhu kampaně se zapojením nejen svých návštěvníků, ale také škol. Pro návštěvníky budou od 3. do 11. ledna připraveny „Jarní prázdniny zoo“, kdy v areálu vyrostou stánky s informacemi, polybovými aktivitami a soutěžními otázkami k výstavě zaměřenými na probíhající kampaň. Každý účastník bude na závěr odměněn drobným tematickým ledovým dárečkem.

Na Mezinárodní den Země bude 21. dubna program zaměřen na téma kampaně a zapojí se do něj děti všech typů škol.

Víte, co je zoogeoching? Spočítat bude v záložených kampaních „kasky“, je které patří ráji milovníci této dobrodružné aktivity. K dispozici bude i cestovní cache s cílem dostat se z místa v ústěcké zoo do místa konání 28. výročního zasedání EAZA v září 2012, do rakouského Innsbrucku, kde bude kampaň slavnostně ukončena. Hráti budou mocti návštěvníci zoo od amora do září.

Soutěž nejtipovější text na webových stránkách zoo. Doplnit bublinu probléme od června do srpna. V září se uskuteční v pavilonu exotaria výstava nejzajímavějších zvířat.

Již nyní mohou návštěvníci zahrady najít stánovité se základními informacemi doplněné trojrozměrnými expozicemi a přiloženými informacemi o kampani jsou k dispozici nejen na www.zooustek.cz, ale také na vyhledávacích panelech umístěných v zoologické zahradě.

...a děti od mateřských po střední školy

Aktivitu pro školy jsou rozděleny podle věkových kategorií děti a jednotlivých typů škol. Pro mateřské je potřeba vždy vymyslet něco jednoduššího. Proto se nám daří první exotaria plnit vytvářenými díly nejmenších dětí. S některými mateřskými školami máme už stabilní spolupráci. Podílet se třeba na zdození věnočnickostromku zoo. Pro tuto kampaň jsme pro ně vyhlásili vytvořenou a tvrdit dle. Třapilny prales aneb Pálhálka o přírodnosti Soudie. Za použití libovolného materiálu mají vyrobti strom s obzvláštní jihovýchodní prales. Všechny výrobky budou od 21. dubna vystaveny v pavilonu exotaria u příležitosti Mezinárodního dne Země.“ Populární zkušenosti a mateřskými školami a novináři pro projekt Věra Vrabcová. Zoo vyhlásila také projektové dny pro školy Ústěckého kraje na téma kampaně. Děti si samy připraví informací stanovité formou posterů, prezentací, soutěží, vhodných aktivit a podobně. Projekty představí veřejnosti v areálu zoo rovněž 21. dubna během Mezinárodního dne Země. Soutěž se spolupřipravujeme s ústěckou ZŠ Světlá v Městě, ZŠ Světlá v Krupce a ZŠ Buzubucká v Teplicích, kde pracují opravdoví nadšení učitelky. Počítáme, že se k nim ještě tak dvě tři školy přidají a vznikne sedm stánků.“ říká Věra Vrabcová. Záci prvních a druhých tříd zde vystoupí s divadelními představeními – přeběhem, bajkou nebo pohádkou.

...a děti od mateřských po střední školy

Aktivitu pro školy jsou rozděleny podle věkových kategorií děti a jednotlivých typů škol. Pro mateřské je potřeba vždy vymyslet něco jednoduššího. Proto se nám daří první exotaria plnit vytvářenými díly nejmenších dětí. S některými mateřskými školami máme už stabilní spolupráci. Podílet se třeba na zdození věnočnickostromku zoo. Pro tuto kampaň jsme pro ně vyhlásili vytvořenou a tvrdit dle. Třapilny prales aneb Pálhálka o přírodnosti Soudie. Za použití libovolného materiálu mají vyrobti strom s obzvláštní jihovýchodní prales. Všechny výrobky budou od 21. dubna vystaveny v pavilonu exotaria u příležitosti Mezinárodního dne Země.“ Populární zkušenosti a mateřskými školami a novináři pro projekt Věra Vrabcová. Zoo vyhlásila také projektové dny pro školy Ústěckého kraje na téma kampaně. Děti si samy připraví informací stanovité formou posterů, prezentací, soutěží, vhodných aktivit a podobně. Projekty představí veřejnosti v areálu zoo rovněž 21. dubna během Mezinárodního dne Země. Soutěž se spolupřipravujeme s ústěckou ZŠ Světlá v Městě, ZŠ Světlá v Krupce a ZŠ Buzubucká v Teplicích, kde pracují opravdoví nadšení učitelky. Počítáme, že se k nim ještě tak dvě tři školy přidají a vznikne sedm stánků.“ říká Věra Vrabcová. Záci prvních a druhých tříd zde vystoupí s divadelními představeními – přeběhem, bajkou nebo pohádkou.

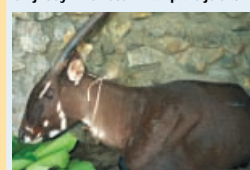
Žijí v ústěcké zoo

orangutan bornejský, gibbon bělolící, kočka rybářská, tygr malajský, slon indický, anoa nížinný, majna Rothschildova, želva anámská, pangas dolnooký

Ve státech ASEAN se vyskytuje asijský 28-členný zvířecí útěr 200 Ústí nad Labem chová jsou zaneseny v Červené knize.

Pro střední školy se vymyslí soutěž nejtipovější. Nejlepší spoluprací máme se Střední školou obchodu a služeb v Kaplanově ulici v Křivém Březně. Ale věříme, že se má chytit i další. Pro střední školy a odborné učiliště jsme vyhlásili soutěž o nejlepší zpracování tematického PowerPointu s názvem „Dobrá země – blízky problém“. Všechny zaslání práce budou představeny a oceněny opit u příležitosti Mezinárodního dne Země 21. dubna 2012.“

Vlakovým zvířetem kampaně je saola

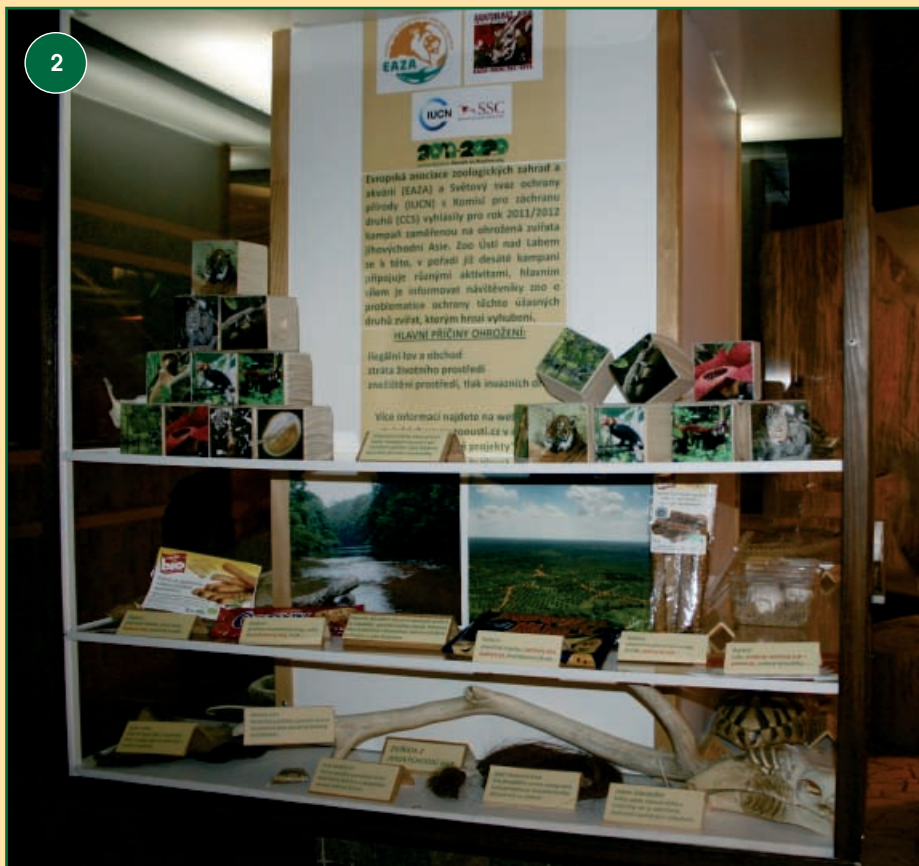

Do loga kampaně byla vybrána saola (Pseudoryx nghetinhensis), krajinný sudokopylník, který patří k nejnezastupitelnějším zoologickým objevům, protože byl popsán až v roce 1993. Až to odemě, který žije pouze v pohraničí Anama ve Vietnamu a v Laosu. V Mezinárodní červené knize ohrožených druhů je zapsán v kategorii „kriticky ohrožený“, jeho počty se odhadují mezi 10 a 4000 jedinců.

chované druhy, ale zaměřili jsme se také na problematiku palmového oleje. Čtěli bychom zvýšit povědomí veřejnosti a ovlivnit spotřebitelské chování, neboť se dá říci, že nákup zboží s touto komoditou má přímý vliv na ubývání jihoasijských pralesů v Indonésii a Malajsi.

Jako vždy byly jednotlivé aktivity připraveny od ledna roku 2012, protože v období od září do prosince 2011 probíhal nejprve překlad informačních

materiálů a zároveň bylo třeba vymyslet a předebně připravit jednotlivé typy nápadů. Některé akce byly jednak norázové, další trvaly po celou dobu, která byla původně pro kampaň zamýšlena, tedy od ledna do září 2012. Podrobné informace včetně fotografií a připravovaných aktivit byly v lednu zveřejněny na webových stránkách zoo, zároveň byla zaslána podrobná tisková zpráva médiím (kupříkladu Ústěcký deník věnoval kampani celou stránku – foto 1).

Pro návštěvníky zoo jsme připravili celkem osm aktivit:

1) Poznej, kdo jsem! (leden až září 2012)

V Českém rozhlasu Sever byla vždy poslední den v měsíci odvysílána předtočená relace na konkrétní téma (představení kampaně, cíle, kritéria, chování turistů, saola – vlajkový druh apod.) spolu se soutěžní otázkou. Na základě několika nápořád mohli posluchači během dne hádat „tajemné“ zvíře z jihovýchodní Asie chované v naší zoo. Tři vylosovaní výherci vždy obdrželi hodnotné ceny ze zoo i z Českého rozhlasu Sever.

2) Prezentace o kampani (leden až září 2012)

V přízemí pavilonu exotária byly v prosklené vitrině umístěny informace doplněné trojrozměrnými exponáty a přírodninami, nechyběly ukázky výrobků „s“ a „bez“, tedy s palmovým olejem a bez něj **(foto 2)**.

3) Zoogeocaching (únor až září 2012)

V lednu jsme začali jednat o založení kampaňové „kešky“, po které pátrají milovníci této dobrodružné aktivity. V únoru se nám podařilo splnit všechny podmínky a 3. února byla naše cache poprvé odlovena. Zvolili jsme typ „mystery“, takže hledači museli nejprve na webových stránkách geocachingu, kde jsou samozřejmě informace o kampani, ale také základní informace o používání palmového oleje, pomocí odpovědí na několik otázek zjistit potřebné souřadnice. Až poté se mohli vydat do zoo a pokusit se schránku najít. Úkryt jsme zvolili skutečně originální, což je často v komentářích kvitováno. K dispozici byla i tzv. „travel“ neboli cestovní cache. Záměrem bylo dostat ji během sedmi a půl měsíce z místa v ústecké zoo do místa konání 28. výročního zasedání EAZA, tedy do rakouského Innsbrucku, kde měla být v září 2012 kampaň slavnostně ukončena. Bohužel, tento záměr se nezdařil, tři cestovní cache putovaly ještě v závěru roku 2012 po jiných místech Evropy.

4) Sběr mobilních telefonů (březen až prosinec 2012)

Ve spolupráci s firmou Asekol jsme se rozhodli podpořit náš ochranný projekt Pesisir Balikpapan na jihoasijském ostrově Borneo formou sběru starých či nefunkčních mobilů. U spodní pokladny zoo bylo zřízeno sběrné místo, kde byla umístěna informační tabule spolu s tubusem, kam mohli přichodzí přístroje vhadzovat. Byly vytištěny letáky s podrobnými informacemi o celé akci, neboť kromě podpory projektu byly použité mobily zkontrolovány, a pokud to bylo možné, opraveny a předány dětem do dětských domovů. Za každý přístroj se Asekol zavázal věnovat 10 Kč, takže když byly na konci roku všechny vybrané přístroje spočítány **(foto 3)**, získali jsme za 770 mobilních telefonů 7 700 Kč na projekt.

5) Jarní prázdniny v zoo (3.–11. března 2012)

Během devíti volných dnů byla pro ústecké školáky připravena v areálu zoo u devíti druhů týkajících se kampaně stanoviště s informacemi, pohybovými aktivitami a soutěžními otázkami kvízu. Každý účastník obdržel na závěr drobný tematicky laděný dárek – sloní žini pro štěstí s obrázkem našich slonů. Této akce se zúčastnilo 539 soutěžících.

6) Mezinárodní den Země (21. dubna 2012)

Program pro návštěvníky připravily děti ze všech typů škol (MŠ, ZŠ a SŠ), které byly na začátku roku osloveny k účasti ve speciálních aktivitách. V pavilonu exotária byla připravena výstava prací dětí z mateřských škol s názvem Tajuplný prales ANEB Pohádka o princezně Saole. Na šesti stanovištích v areálu zoo seznamovaly návštěvníky s jihovýchodní Asií děti ze základních škol, které si připravily vlastní aktivity (soutěže, postery, tvořivé dílny, kvízy apod.). Dalším typem pro děti ze ZŠ bylo vlastní divadelní či jiné představení na téma kampaně, které bylo součástí hlavního programu u restaurace Koliba. Středoškoláci předvedli soutěžní prezentace v programu PowerPoint na téma Daleká země – blízký problém, které byly po celý den promítány v pavilonu šelem.

7) Doplníte bublinu (Červenec až srpen 2012)

Během prázdnin byla vyhlášena na webových stránkách zoo soutěž o nejtupnější text ke třem fotografiím „kampaňových“ zvířat – orangutana bornejského, slona indického a tygra malajského. Zúčastnilo se celkem 47 soutěžících, kteří většinou glosovali všechny tři fotografie. V září 2012 bylo devět autorů nejtupnějších výroků odměněno a všechny texty byly zveřejněny na výstavě v pavilonu exotária.

8) Byly připraveny dva panely s informacemi o kampani, které byly na konci roku umístěny u pavilonu orangutanů (foto 4). Současně s tím proběhla oslava ročních narozenin malé orangutaní samičky Cantik, která spolu s celou rodinkou dostala velkou „kyticí“ z ovoce a zeleniny, nechyběla slavnostní tabule s kelímky čaje s kousky ovoce, zabalené dárky a plyšáci na hraní. V premiéře byl také uveden dokumentární film Zelená poušť, jehož autorem je student Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy Michal Gálik a spoluautorem Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D.,

výzkumný pracovník naší zoo, který se věnuje ochrannému projektu Pesisir Balikpapan. Film je zaměřen na problém pěstování palmy olejné v jihovýchodní Asii a všech z toho plynoucích důsledků. Konkrétně na Borneu dochází v posledních letech k rapidnímu úbytku tropického deštného lesa, protože Indonésie a Malajsie se staly největšími pěstiteli palmy olejné a plantáže jsou zakládány právě na místě původních pralesů. Dokument je nepřetržitě promítán pro návštěvníky zoo a v jedné je vytvoření jeho dvacetiminutové verze, což by bylo časově vhodnější.

Aktivity pro školy byly rozděleny podle věkových kategorií dětí a jednotlivých typů škol:

Pro děti z mateřských škol byla vyhlášena výzva k vytvoření výtvarného díla na téma „Tajupný prales ANEB Pohádka o princezně Saole“. Všem školkám byla rozeslána naše vlastní vymyšlená pohádka, která děti jednoduchou formou seznamovala s nebezpečím, které fauně jihovýchodní Asie hrozí. Úkolem bylo poté vyrobit strom s obyvateli jihoasijského pralesa s použitím libovolného materiálu. Těto možnosti využilo osm školek a vytvořily 13 prací, které byly u příležitosti Mezinárodního dne Země vystaveny v pavilonu exotária **(foto 5)**.

Pro základní školy byl vyhlášen tzv. projektový den, kdy měly děti za úkol připravit si vlastní informační stanoviště formou posterů, prezentací, soutěží, tvořivých dílniček či jiných nápadů **(foto 6)**. Těto nabídky využilo šest třídních kolektivů z celého Ústeckého kraje. Představení projektů veřejnosti se uskutečnilo u příležitosti Mezinárodního dne Země, stejně tak jako druhá aktivita – divadelní či jiné představení na téma kampaně (příběh, bajka, pohádka). Prezentace čtyř vystoupení ze dvou ZŠ proběhla jako součást hlavní-

ho programu na pódiu u restaurace Koliba **(foto 7)**.

Pro střední školy a odborná učiliště byla vyhlášena soutěž o nejlepší zpracování tématu s názvem Daleká země – blízký problém v programu PowerPoint. Soutěž byla věnována problematice devastace jihoasijských pralesů, zakládání plantáží palmy olejné a nadměrného využívání palmového oleje evropskými spotřebiteli. Hlavní produkt – palmový olej – se

totiž využívá v potravinářském, kosmetickém a leteckém průmyslu, přičemž hlavními odběrateli jsou Čína, Indie a na třetím místě země Evropské unie. Součástí zadání byla i otázka: Jaké je řešení? Soutěž byla určena pro maximálně tříčlenné týmy. Zapojilo se dohromady pět škol s celkovým počtem 50 účastníků, kteří zaslali 30 prací. U příležitosti Mezinárodního dne Země bylo oceněno pět nejlepších družstev a všechny práce byly po celý den nepřetržitě promítány v pavilonu šelem.

Vzpomínka na paní Beránkovou

Ing. Věra Vrabcová

Zpráva o úmrtí dlouholetého pracovníka zoo vždy zasáhne všechny, kteří dotyčnou osobu znali a setkávali se s ní v rámci každodenní práce v zoo. Taková smutná zpráva dorazila na začátku února 2013 – zemřela paní Jiřina Beránková, která v zoo začala pracovat ještě za prvního ředitele pana Sedláře. Narodila se v roce 1943 v Českém Brodě a osud ji v roce 1949 zavál na sever Čech, kde v Ústí nad Labem navštěvovala základní školu. V roce 1959 se přestěhovala k babičce do Brna, kde pracovala zcela mimo zoologický obor. O rok později se vrátila zpět do Ústí nad Labem a v prosinci roku 1963 nastoupila do zoo jako chovatelka exotické zvěře. V letech 1965–1967 absolvovala odborné zemědělské učiliště v Trmicích a následně učiliště v Praze v oboru chovatel exotické zvěře. Ústecké zoo zůstala věrná až do svého odchodu do důchodu v roce 1997 a během 34 let vystřídala několik pozic, přes samostatného odborného technického pracovníka až po inspektora chovu. Zažila všechny ředitele, od MVDr. Dušana Sedláře přes pana Rudolfa Bejdla, Ing. Bořka Voráče a Ing. Zdenku Jeřábkovou, za jejíhož vedení odcházela do důchodu. Většinu let strávila jako ošetřovatelka lidoopů, nejprve skupiny šimpanzů a později páru orangutanů. Také její zásluhou přežili v roce 1989 orangutani Ňuňák s Ňuninkou, když přišli do zoo ve zuboženém stavu a potřebovali nadměrnou, ale hlavně láskyplnou péči.

Paní Beránková byla pro mě chodící kronikou zoo, pamatovala si jednotlivá zvířata, původní stavby, všechny změny, které se v zoo udály, takže mi často posloužila jako zdroj informací, „jak to bylo tenkrát...“. Po odchodu do důcho-

du do zoo moc nechodila, ale dveře v jejich domečku byly stále otevřené. Paní Beránková se ráda a často smála, své historky vyprávěla zajímavým a poutavým způsobem, a když k tomu

připočtete výborné občerstvení, byla každá návštěva více než příjemná. Je mi to moc líto, že už mezi námi není...

**Personální
obsazení**

Personální obsazení

Vedení zoo

MVDr. Václav Poživil	ředitel zoo (do 30. 9. 2012)
Jana Černá	zástupkyně ředitele, vedoucí ekonomického oddělení, statutární zástupce zoo (od 1. 10. 2012)
Ing. Petra Padalíková	vedoucí zoologického oddělení
Jiří Hanzlík	vedoucí provozně-technického oddělení
Bc. Tereza Limburská	vedoucí oddělení marketingu, propagace a vzdělávání

Odborní pracovníci zoo

Ing. Pavel Král	provozní zoolog
Bc. Tomáš Anděl	provozní zoolog

Další vedoucí pracovníci

Hana Roháčková	vedoucí zahradnictví
Jaroslava Ježková	vedoucí Centra pro zvířata v nouzi při Zoo Ústí nad Labem

Zaměstnanci

Zoologické oddělení	30 + 2 MD
Ekonomické oddělení	5
Provozně-technické oddělení	10
Oddělení marketingu, propagace a vzdělávání	3
Centrum pro zvířata v nouzi	2
Pracovníci na VPP	6

CELKEM k 31. 12. 2012

64 + 2 MD

Údaje o zoo

Údaje o zoo

Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace

Drážďanská 23

400 07 Ústí nad Labem

Česká republika

Právní forma: příspěvková organizace
IČO: 00081582
DIČ: CZ00081582
Tel.: +420 475 503 354
Tel., fax: +420 475 503 421
E-mail: zoo@zoousti.cz
Internet: www.zoousti.cz, www.choboti.cz
Název: Zoologická zahrada Ústí nad Labem, přísp. org.
Sídlo: Drážďanská 23, 400 07 Ústí nad Labem, Česká republika

Zřizovatel: Statutární město Ústí nad Labem
Sídlo: Velká Hradební 8, 400 01 Ústí nad Labem
IČO: 00081531
Primátor města: Ing. Vít Mandík

Statutární zástupce zoo: MVDr. Václav Poživil (do 30. 9. 2012)
Jana Černá (statutární zástupce zoo od 1. 10. 2012)

Zoo Ústí nad Labem je členem:

